

การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร)

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2558

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร)

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2558

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ACADEMIC ADMINISTRATION OF WATPRONGMADUA SCHOOL

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of
the Requirements for the Degree

MASTER OF EDUCATION

Department of Educational Administration

Graduate School

SILPAKORN UNIVERSITY

2015

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้การค้นคว้าอิสระเรื่อง “การบริหารงาน
วิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิยากร)” เสนอโดย นางกิ่งแก้ว เฟื่องศิลา เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ชารัทสนวงศ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

อาจารย์ ดร.สำเริง อ่อนสัมพันธ์

คณะกรรมการตรวจสอบการค้นคว้าอิสระ

.....ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นุชนรา รัตนศิริระประภา)

...../...../.....

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.สำเริง อ่อนสัมพันธ์)

...../...../.....

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มัทนา วังถนอมศักดิ์)

...../...../.....

55252302 : สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คำสำคัญ : การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร)

กึ่งแก้ว เพื่อศิลา : การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร). อาจารย์ที่ปรึกษา
การค้นคว้าอิสระ : อาจารย์ ดร.สำเร็จ อ่อนสัมพันธุ์. 173 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อทราบ 1) การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร)
2) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) ประชากร คือ ผู้บริหาร
และครูโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่
ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์
เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 11 ด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย คือ
การวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การคัดเลือก
หนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน
และมาตรฐานการศึกษา การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น
การนิเทศการศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การแนะแนว การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงาน
ด้านวิชาการของสถานศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ และอยู่ในระดับปานกลาง 6 ด้าน โดย
เรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย คือ การวางแผนงานด้านวิชาการ การประสานความร่วมมือในการ
พัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวย องค์กร
หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา และการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

2. แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) ควรดำเนินการดังนี้
ควรมีการวางแผนพัฒนาหลักสูตร โดยให้ชุมชนและท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม มีการจัดประชุมเพื่อให้ครูมีความรู้
ความเข้าใจโครงสร้างหลักสูตรก่อนนำหลักสูตรไปใช้ ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
นำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูมีการวัดผล ประเมินผลตามสภาพจริง
ทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน จัดหาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัยตรงกับความต้องการ
ของครูผู้สอน ควรสร้างเครือข่ายแห่งการเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนและชุมชน ปฏิบัติการนิเทศภายในอย่างสม่ำเสมอ
ควรมีแผนพัฒนาปรับปรุงการประกันคุณภาพภายใน สร้างศูนย์บริการทางวิชาการให้แก่ชุมชนและควรสร้าง
เครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการเพื่อแลกเปลี่ยนการบริการทางวิชาการซึ่งกันและกัน

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ปีการศึกษา 2558

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ.....

55252302 : MAJOR : EDUCATIONAL ADMINISTRATION

KEY WORD : ACADEMIC ADMINISTRATION

KINGKAEW FUENGSILA : ACADEMIC ADMINISTRATION. INDEPENDENT STUDY

ADVISOR : SAMRERNG ONSAMPANT Ph.D., 173 pp.

The purposes of this study were to know 1) Academic administration of Watprongmadua School and 2) the guidelines for academic administration of Watprongmadua School. The populations of this study were administrators and teachers of Watprongmadua School totally 30 respondents. The instrument was a questionnaire about the academic administration. The statistics used in data analysis were frequency (f), percentage (%), arithmetic mean (μ), standard deviation (σ) and content analysis.

The findings of this study were as follows :

1) Academic administration of Watprongmadua School in overall was rated at a high level, when considered in each aspects were found that eleven aspects at a high level : measurement and evaluation and transfer of equivalent grades, instruction practices in school, selection books for academic, school curriculum development, developing internal assurance system and educational standard, developing the openion for local curriculum, internal supervisory, instructional development, guidance, preparation of regulations and Practicality in academic, encouraging and improve the learning resource, Six aspects were a moderate level : academic planning, cooperate in academic development with others, academic promotion and support for individual families organizations and work units and related institutions, promoting the community to strong in academic, Improving student's quality by classroom research, and the development of instructional media innovation and technology.

2) The guidelines for academic administration development of Watprongmadua School were : planing for curriculum development, meeting to know the curriculum struction before use, teaching namely the structure of school curriculum, encouraging teacher to teach with emphasis of student centered approach and by using local wisdom, encouraging teacher to use authentic evaluation, have a classroom research improving students'quality, providing educational media and innovations appropriate with teacher's need, it should regular supervisory meeting, it should have a plan for improving internal quality assessment, creating academic center service for community, formulating academic network for exchange knowledge and academic together.

Department of Educational Administration Graduate School, Silpakorn University

Student's signature.....

Academic Year 2015

An Independent Study Advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจาก อาจารย์ ดร.สำเร็จ อ่อนสัมพันธุ์ ประธานผู้ควบคุมการค้นคว้าอิสระ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มัทนา วัฒนอมศักดิ์ ผู้ควบคุมการค้นคว้าอิสระและผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นุชนรา รัตนศิริประภา ประธานกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำช่วยเหลือ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.สมชัย พุทธา อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร อาจารย์ ดร.สมใจ เดชบำรุง อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร และนายชัยรัตน์ สุริยะฉาย ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) ที่กรุณาตรวจสอบ แก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณผู้บริหาร คณะครูโรงเรียนอนุบาลนครปฐม และผู้บริหาร คณะครูโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) ที่ได้อำนวยความสะดวกและให้ข้อมูลในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรทุกท่านที่ให้ความรู้และแนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษาภาควิชาการบริหารการศึกษา รุ่น 32/1 ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือ ขอขอบคุณครอบครัวบุญช่วย ครอบครัวเพ็ญศิลา อีกทั้งขอขอบคุณ จ.ส.อ.สมบัติร์และเด็กหญิงณัฐศารีย์ เพ็ญศิลา ที่เป็นกำลังใจให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

คุณประโยชน์ของการค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ขอโน้มเป็นเครื่องบูชาพระคุณแต่คุณพ่อโชคชัย คุณแม่แฉล้ม บุญช่วยและขอมอบเป็นกตัญญูกตเวทิตาแด่ ครู อาจารย์ ที่อบรมสั่งสอน ให้การสนับสนุนและให้กำลังใจอย่างดียิ่งเสมอมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	2
ปัญหาของการวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
ข้อคำถามของการวิจัย.....	7
สมมติฐานของการวิจัย.....	7
ขอบข่ายเชิงอ้างอิงของการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	11
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	13
2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	14
การบริหารงานวิชาการ.....	14
ความหมายของการบริหารงานวิชาการ.....	14
ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ.....	16
ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ.....	18
การพัฒนาหรือการดำเนินงานเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนา	
สาระหลักสูตรท้องถิ่น.....	21
การวางแผนงานด้านวิชาการ.....	23
การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา.....	25
การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา.....	27
การพัฒนากระบวนการเรียนรู้.....	34
การวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน.....	37
การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา.....	41

การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	44
การนิเทศการศึกษา.....	46
การแนะแนวการศึกษา.....	50
การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	53
การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ	57
การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่น.....	60
การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครั้ว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	61
การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของ สถานศึกษา.....	63
การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา.....	65
การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	67
ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร).....	70
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	71
งานวิจัยในประเทศ.....	71
งานวิจัยต่างประเทศ.....	75
สรุป.....	78
3 การดำเนินการวิจัย	79
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	79
ระเบียบวิธีวิจัย	80
แผนแบบการวิจัย.....	80
ประชากร.....	80
ตัวแปรที่ศึกษา.....	81
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	84
การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ	85
การเก็บรวบรวมข้อมูล	86
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย	86
สรุป.....	88

4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	89
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	89
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน วัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร).....	91
ตอนที่ 3 การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน วัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร).....	111
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	115
สรุปผลการวิจัย.....	115
อภิปรายผลการวิจัย.....	120
ข้อเสนอแนะของการวิจัย.....	137
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	137
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	137
รายการอ้างอิง	138
ภาคผนวก.....	145
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือวิจัยและ รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย.....	146
ภาคผนวก ข หนังสือขอทดลองเครื่องมือวิจัยและชื่อโรงเรียนที่ใช้ ในการทดลองเครื่องมือวิจัย (try out).....	149
ภาคผนวก ค ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ.....	152
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลและ ชื่อโรงเรียนที่ใช้ในการวิจัย.....	156
ภาคผนวก จ แบบทดสอบเพื่อการวิจัยและแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม.....	159
ประวัติผู้วิจัย.....	173

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

1	ข้อมูลเปรียบเทียบผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) เฉลี่ย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) ปีการศึกษา 2555 - 2556.....	5
2	ข้อมูลเปรียบเทียบผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (NT) เฉลี่ย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) ปีการศึกษา 2555 - 2556.....	5
3	จำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม	90
4	คำมัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร)	92
5	คำมัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการ เกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น	94
6	คำมัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ	95
7	คำมัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	96
8	คำมัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	97
9	คำมัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้.....	98

10	คำมัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) ด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	99
11	คำมัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา.....	100
12	คำมัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้.....	101
13	คำมัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) ด้านการนิเทศการศึกษา.....	102
14	คำมัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) ด้านการแนะแนว.....	103
15	คำมัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	104
16	คำมัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ.....	105
17	คำมัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ	106
18	คำมัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) ด้านการส่งเสริมและ สนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา.....	107

- 19 คำมีชฌิมเลขคณิต ส่วนเป็ยงเบนมาตรฐานการบริหารงานวิชาการ
ของโรงเรียนวัดโพรงมะเต็อ (ศรีวิทยากร) การจัดทำระเบียบและ
แนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา..... 108
- 20 คำมีชฌิมเลขคณิต ส่วนเป็ยงเบนมาตรฐานการบริหารงานวิชาการ
ของโรงเรียนวัดโพรงมะเต็อ (ศรีวิทยากร)
ด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา..... 109
- 21 คำมีชฌิมเลขคณิต ส่วนเป็ยงเบนมาตรฐานการบริหารงานวิชาการ
ของโรงเรียนวัดโพรงมะเต็อ (ศรีวิทยากร)
ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา..... 110

บทที่ 1

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างรวดเร็วตามกระแสโลกาภิวัตน์ อันเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่พัฒนาขึ้นในสภาวะการณ์ปัจจุบัน มีส่วนสำคัญที่ทำให้คนในสังคมต้องปรับปรุงและพัฒนาตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว การศึกษาจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า ทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทั้งยังเป็นเครื่องมือในการสร้างกำลังคนในประเทศให้มีคุณภาพ และประสิทธิภาพตามความมุ่งหวัง เพราะฉะนั้นกำลังคนจะมีประสิทธิภาพเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาเป็นสำคัญ¹ สอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า คุณภาพการศึกษาจะสะท้อนถึงคุณภาพของคนที่เป็ผลผลิตของการจัดการศึกษา อย่างไรก็ตามในสถานการณ์ปัจจุบันสถานศึกษาส่วนใหญ่ยังมีความเหลื่อมล้ำ และแตกต่างกัน ทั้งในด้านงบประมาณ คุณภาพ บุคลากร หรือแม้แต่ปัจจัยด้านผู้เรียน รวมทั้งปัจจัยเอื้ออื่น ๆ เช่น ความร่วมมือของกรรมการสถานศึกษา การสนับสนุนจากชุมชน หน่วยงานหรือองค์กรที่อยู่ใกล้เคียงสถานศึกษา และการติดตามช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัด สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการศึกษา อีกทั้งปัจจุบันสถานศึกษามีอิสระในการบริหารจัดการศึกษาด้วยตนเองมีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเอง คุณภาพผู้เรียนและคุณภาพการบริหารจัดการจึงมีความแตกต่างกัน² ซึ่งการบริหารจัดการสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ตามมาตรา 39 ได้กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาไปยังเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาโดยยึดหลักการการจัดระบบโครงสร้าง กระบวนการจัดการศึกษาให้มีความเป็นเอกภาพ ในด้านนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติ ด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปเพื่อให้เกิดความคล่องตัวและมีอิสระในการบริหารจัดการ

¹สุณีย์ ภูพันธ์, **แนวคิดพื้นฐานการสร้างและพัฒนาหลักสูตร**, (กรุงเทพฯ : เดอะเนอร์เลดจ์ เซ็นเตอร์, 2547), 3.

²สำนักทดสอบทางการศึกษา, **แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน**, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2554), 1.

ที่มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ซึ่งเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษาที่สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ได้มาตรฐานและสามารถพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง³ โดยเฉพาะในด้านกระบวนการการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนผลิตนักเรียนที่มีคุณภาพตรงตามมาตรฐานที่กำหนด คุณภาพผู้เรียนจากทุกสถานศึกษามีคุณภาพเท่าเทียมกัน เสมอภาคกันและได้มาตรฐาน⁴ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 หมวดที่ 6 ว่าด้วยมาตรฐานและการประกันคุณภาพทางการศึกษา ที่จะทำให้เห็นประสิทธิผลและคุณภาพของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีคุณภาพ โดยเฉพาะด้านวิชาการของผู้เรียนเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญยิ่งที่มาจากการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพด้วยการอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย ทั้งผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับสถานศึกษาจะต้องร่วมกันจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพด้านผู้เรียนให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาให้เท่าทันกับยุคของการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันและในอนาคตต่อไป

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากนโยบายการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาดำเนินการให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผล รวมทั้งการจัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ซึ่งการบริหารงานวิชาการถือเป็นงานที่มีความสำคัญที่สุดเป็นหัวใจของการจัดการศึกษาที่ผู้บริหารโรงเรียน คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้อง

³สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, **แนวปฏิบัติงานการจัดการศึกษาของสถานศึกษานิเทศก์ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา**, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2549), 3.

⁴สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545** (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2545), ฉ.

มีความรู้ความเข้าใจให้ความสำคัญ และมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดแนวทางปฏิบัติ การประเมินผลและการปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง⁵ สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายใน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพตามความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 6 ที่ว่าการจัดการ การศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข⁶

การจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานนับว่าโรงเรียนประถมศึกษาามีบทบาทสำคัญยิ่ง ในการให้การศึกษแก่เด็กและเยาวชน ซึ่งมาตรฐานคุณภาพการศึกษาดำเนินงานวิชาการของแต่ละ สถานศึกษายังคงมีความแตกต่างกัน แม้ว่าในปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการได้มีการกระจายอำนาจ การบริหารและการจัดการศึกษาลงสู่สถานศึกษาโดยตรงแล้วก็ตาม แต่ความพร้อมของสถานศึกษา แต่ละแห่งทั่วประเทศยังคงมีความแตกต่างกัน คุณภาพและประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาจึง แตกต่างกันไปด้วย⁷ โดยเฉพาะด้านวิชาการ ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน อันเป็นผลผลิตที่สำคัญที่สุด

งานบริหารวิชาการเป็นงานที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญมากที่สุด⁸ เนื่องจาก งานวิชาการเป็นกระบวนการดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตรและเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกอย่าง ที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุด กับผู้เรียน ดังนั้นจึงควรเห็นความสำคัญของการพัฒนาการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาคุณภาพด้านวิชาการของผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่หลักสูตรกำหนดไว้ใน เกณฑ์มาตรฐานของชาติตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลก ยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย มีทักษะการคิดวิเคราะห์

⁵กระทรวงศึกษาธิการ, **คู่มือการปฏิบัติงานข้าราชการครู**, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2552), 9.

⁶กระทรวงศึกษาธิการ, **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2551), 2.

⁷สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, **โครงการยกระดับคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก**, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2547), 6.

⁸Edward W. Smite and others, **The Educator's Encyclopedia** (New Jersey : Prentice - Hall, 1971), 170.

คิดสร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ การบริหารงานวิชาการจึงถือว่ามีสำคัญในการจัดการศึกษา เพื่อเป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 กำหนดไว้

ปัญหาของการวิจัย

การติดตามผลการจัดการศึกษาในปัจจุบันนอกจากให้ทั่วถึงแล้วยังมุ่งเน้นคุณภาพด้วย ผู้ปกครอง สังคม และรัฐต้องการเห็นหลักฐานอันเป็นผลมาจากการจัดการศึกษา นั่นคือ คุณภาพของผู้เรียนที่เป็นไปตามมาตรฐานของหลักสูตร หน่วยงานที่รับผิดชอบนับตั้งแต่สถานศึกษา ต้นสังกัด หน่วยงานระดับชาติที่ได้รับมอบหมาย จึงมีบทบาทหน้าที่ในการตรวจสอบคุณภาพผู้เรียนตามความคาดหวังของหลักสูตร คือ มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ ดังนั้นหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จึงกำหนดให้มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ใน 4 ระดับ ได้แก่ ระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับชาติ ทุกระดับมีเจตนารมณ์เช่นเดียวกัน คือ ตรวจสอบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อนำผลการประเมินมาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง⁹ โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นข้อมูลหนึ่ง que แสดงให้เห็นถึงคุณภาพของผู้เรียนตามความคาดหวังของหลักสูตรและแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา

ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน O-NET (Ordinary National Educational Test) โดยสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ ในช่วงปีการศึกษา 2555 – 2556 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 พบว่า คะแนนเฉลี่ยลดลงเกือบทุกวิชาและมีข้อสังเกตอีกประการหนึ่งคือ คะแนนเฉลี่ยของรายวิชาหลัก 6 วิชา มีค่าเฉลี่ยไม่ถึงร้อยละ 50 คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ศิลปะและภาษาอังกฤษ ดังแสดงในตารางที่ 1

⁹กระทรวงศึกษาธิการ, *แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้*, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2551), 4.

ตารางที่ 1 ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2555 - 2556 ของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร)

รายวิชา	คะแนนเฉลี่ยร้อยละ		ผลต่าง เพิ่ม/ลด
	ปีการศึกษา 2555	ปีการศึกษา 2556	
ภาษาไทย	48.65	48.44	-0.21
คณิตศาสตร์	41.89	42.19	0.30
วิทยาศาสตร์	47.30	43.75	-3.55
สังคมศึกษา	47.30	35.64	-11.66
สุขศึกษาและพลศึกษา	54.05	53.13	-0.92
ศิลปะ	45.95	45.31	-0.64
การงานอาชีพฯ	62.16	50.00	-12.16
ภาษาต่างประเทศ	21.62	21.88	0.26
รวมเฉลี่ย 8 วิชา	46.11	42.54	-3.57

ที่มา : รายงานผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน(O-NET) ปีการศึกษา 2555 และ 2556 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร),(อัดสำเนา)

จากตารางที่ 1 ผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน(O-NET) ในช่วงปีการศึกษา 2555 - 2556 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 พบว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 รายวิชา มีคะแนนเฉลี่ยต่ำจนน่าเป็นห่วง โดยสาระวิชาที่เพิ่มขึ้นก็เพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย ซึ่งรายวิชาที่เป็นปัญหาค่อนข้างมากคือ วิชาภาษาต่างประเทศ ที่มีค่าเฉลี่ยที่ร้อยละ 21.62 และ 21.88

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2555 - 2556 ของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร)

รายวิชา	คะแนนเฉลี่ยร้อยละ		ผลต่าง เพิ่ม/ลด
	ปีการศึกษา 2555	ปีการศึกษา 2556	
ภาษาไทย	50.75	36.94	-13.81
คณิตศาสตร์	44.52	51.10	6.58
วิทยาศาสตร์	50.66	42.42	-8.24
รวมเฉลี่ย 3 วิชา	48.64	43.48	-5.16

ที่มา : รายงานผลการทดสอบระดับชาติ (NT) ปีการศึกษา 2555 และ 2556 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร),(อัดสำเนา)

จากตารางที่ 2 ผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติ (NT) ในช่วงปีการศึกษา 2555 – 2556 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 พบว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ 2 รายวิชามีค่าเฉลี่ยลดลง คือ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และมีข้อสังเกตอีกประการหนึ่งคือ ในปีการศึกษา 2556 คะแนนเฉลี่ย ของรายวิชา 2 วิชาไม่สามารถทำคะแนนได้ถึงร้อยละ 50 ซึ่งถ้าไม่ได้รับการแก้ไขจะทำให้เกิดผลเสีย ต่อการจัดการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ขณะที่ผลรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสมรรถนะระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2554 – 2558 ไม่รับรองมาตรฐานการศึกษาในระดับประถมศึกษาให้แก่ โรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) เนื่องจากตัวบ่งชี้ที่ 5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนได้ คะแนน 7.88 ระดับคุณภาพต้องปรับปรุง ผู้บริหารจึงให้ความสำคัญในการบริหารงานวิชาการโดย ร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษาช่วยกันยกระดับผลสัมฤทธิ์ และจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ ผู้เรียนมีคุณสมบัติตามที่หลักสูตรกำหนด โดยมีแนวคิดว่าคุณภาพของผู้เรียนส่วนหนึ่งเป็นผลมาจาก การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีหลักสูตรสถานศึกษาเป็นเครื่องชี้หน้าสำหรับผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วน เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังพบว่าคุณภาพด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนไม่สอดคล้องกับหลักสูตร โดยผลจากการตรวจสอบคุณภาพการจัดกระบวนการเรียนการสอน โดยการนิเทศของหัวหน้าช่วงชั้น พบว่า ครูให้ความสำคัญกับผู้เรียนน้อย การเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ยังไม่ทั่วถึงและยังขาดการวัดผล ประเมินผลตามสภาพจริง ครูมีความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ค่อนข้างน้อย ใช้หลักการถ่ายทอดความรู้จากผู้สอนสู่ผู้เรียนในลักษณะที่เหมือน ๆ กัน ขาด ความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและไม่เป็นปัจจุบัน ขาดครูที่มี ความรู้ความสามารถเฉพาะทาง โดยเฉพาะครูแนะแนว ครูบรรณารักษ์ สถานศึกษาขาดสื่อ การเรียนการสอนและไม่ทันสมัย มีสื่อเทคโนโลยีไม่เพียงพอเนื่องจากได้รับงบประมาณจำกัดไม่ สามารถพัฒนางานวิชาการให้ดีเท่าที่ควร จึงส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

จากสภาพปัญหาและความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่าสถานศึกษากำลังประสบ ปัญหาสำคัญคือ ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่อนข้างต่ำ ครูจัดกระบวนการเรียนการสอนไม่ สอดคล้องกับหลักสูตร ขาดความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ขาดครูแนะแนว และสื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอกับความต้องการของครูและผู้เรียน หลักสูตร สถานศึกษายังไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้ ดังนั้นภารกิจหลักในการดำเนินการ บริหารงานวิชาการในโรงเรียนจึงต้องมีการปรับปรุงระบบการทำงานให้มีคุณภาพ ผู้วิจัยซึ่งปฏิบัติ หน้าที่คณะทำงานฝ่ายบริหารงานวิชาการ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ(ศรีวิทยากร) เพื่อให้ทราบสภาพการปฏิบัติงาน ปัญหา อุปสรรค ตลอดจน

แนวทางในการแก้ปัญหา เพื่อนำไปกำหนดแนวทางพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาการวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

1. เพื่อทราบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร)
2. เพื่อทราบแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ

(ศรีวิทยากร)

ข้อคำถามของการวิจัย

จากปัญหาที่กล่าวมา ผู้วิจัยสนใจศึกษาและหาคำตอบเกี่ยวกับการวิจัยในครั้งนี้ จึงได้กำหนดข้อคำถามดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) อยู่ในระดับใด
2. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร)

เป็นอย่างไร

สมมติฐานของการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยและหาคำตอบในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานของการวิจัย ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร)อยู่ในระดับปานกลาง
2. การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) มีหลายแนวทาง

ขอบข่ายเชิงอ้างอิงของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของแคทซ์และคานห์น (Katz and Kahn) ที่กล่าวว่าองค์กรเป็นระบบเปิด ประกอบด้วยระบบย่อย ๆ ภายในองค์กรที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมภายนอก โดยประกอบด้วยปัจจัยนำเข้า (input) กระบวนการ (process) ที่เปลี่ยนแปลงปัจจัยนำเข้าให้กลายเป็นผลผลิต (output) ภายใต้สภาพแวดล้อม (context) และการให้ข้อมูลย้อนกลับ (feedback) ที่มีความสัมพันธ์และมีผลกระทบซึ่งกันและกันในการดำเนินงาน¹⁰ ซึ่งปัจจัยนำเข้า

¹⁰Daniel Katz and Robert L. Kahn, *The Social Psychology of Organization*, 2^{ed}, (New York : John Wiley & Son, 1978), 20.

(input) ได้แก่ นโยบาย บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น ปัจจัยนำเข้าเหล่านี้จะถูกแปรเปลี่ยนไปโดยกระบวนการขององค์กร (process) ได้แก่ กระบวนการบริหาร กระบวนการนิเทศ กระบวนการจัดการเรียนการสอน เพื่อการพัฒนาและขับเคลื่อนให้งานดำเนินต่อไปและก่อให้เกิดผลผลิต (output) คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความพึงพอใจของนักเรียน ชื่อเสียงของสถานศึกษา องค์กรประกอบเหล่านี้มีกระบวนการที่เชื่อมโยงต่อเนื่องกัน อีกทั้งยังมีปัจจัยสภาพแวดล้อม (context) ซึ่งมีผลต่อการบริหารงานวิชาการทั้งทางตรงและทางอ้อม ได้แก่ สภาพเศรษฐกิจ สภาพสังคม สภาพการเมืองและสภาพบุคคล¹¹ ขณะที่งานวิชาการนั้นเป็นงานหลักและเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารโรงเรียน ซึ่งมีผู้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้ กอร์ดัน (Gorton) กล่าวถึงการบริหารงานวิชาการว่า เป็นการดำเนินกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา และปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอนของนักเรียน ให้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพมากที่สุดซึ่งได้แก่ งานด้านหลักสูตร การจัดการเรียน การจัดการตารางการเรียนการสอน การจัดครูเข้าสอน การพัฒนาการเรียนการสอน การพัฒนาบุคลากรทางด้านวิชาการ การวัดผลและประเมินผล รวมถึงการนิเทศการสอน¹² ขณะที่ มิลเลอร์ (Miller) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการว่างานวิชาการเป็นหัวใจของสถานศึกษาและที่สำคัญมากที่สุด ได้แก่ การจัดโปรแกรม การสอนและการปฏิบัติตามโปรแกรม รวมทั้งการวัดผลเพื่อที่จะได้ติดตามการเรียนการสอนของครูและนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดบริการในการสอน¹³ ส่วน วิภาดา ธาราศรีสุทธิ กล่าวว่างานวิชาการถือเป็นหัวใจสำคัญในการจัดการศึกษาในระดับสถานศึกษา การบริหารงานวิชาการ เป็นกระบวนการดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของการพัฒนาผู้เรียน¹⁴ สอดคล้องกับ รุ่งรัชชดาพร เวหะชาติ กล่าวว่างานวิชาการเป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจน

¹¹อำนาจ ท่องโปร่ง, *กระบวนการทัศน์ใหม่ทางการบริหารการศึกษา*, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2553), 87- 90.

¹²Richard A. Gorton, *School Administration and Supervision : Leadership Challenges and Opportunities*, 2nd ed (Ohio : W.C. Brown Co, 1983), 158-164.

¹³Van Miller, *The Public Administration of American School Systems*, (New York : The Macmillan Company, 1965), 175.

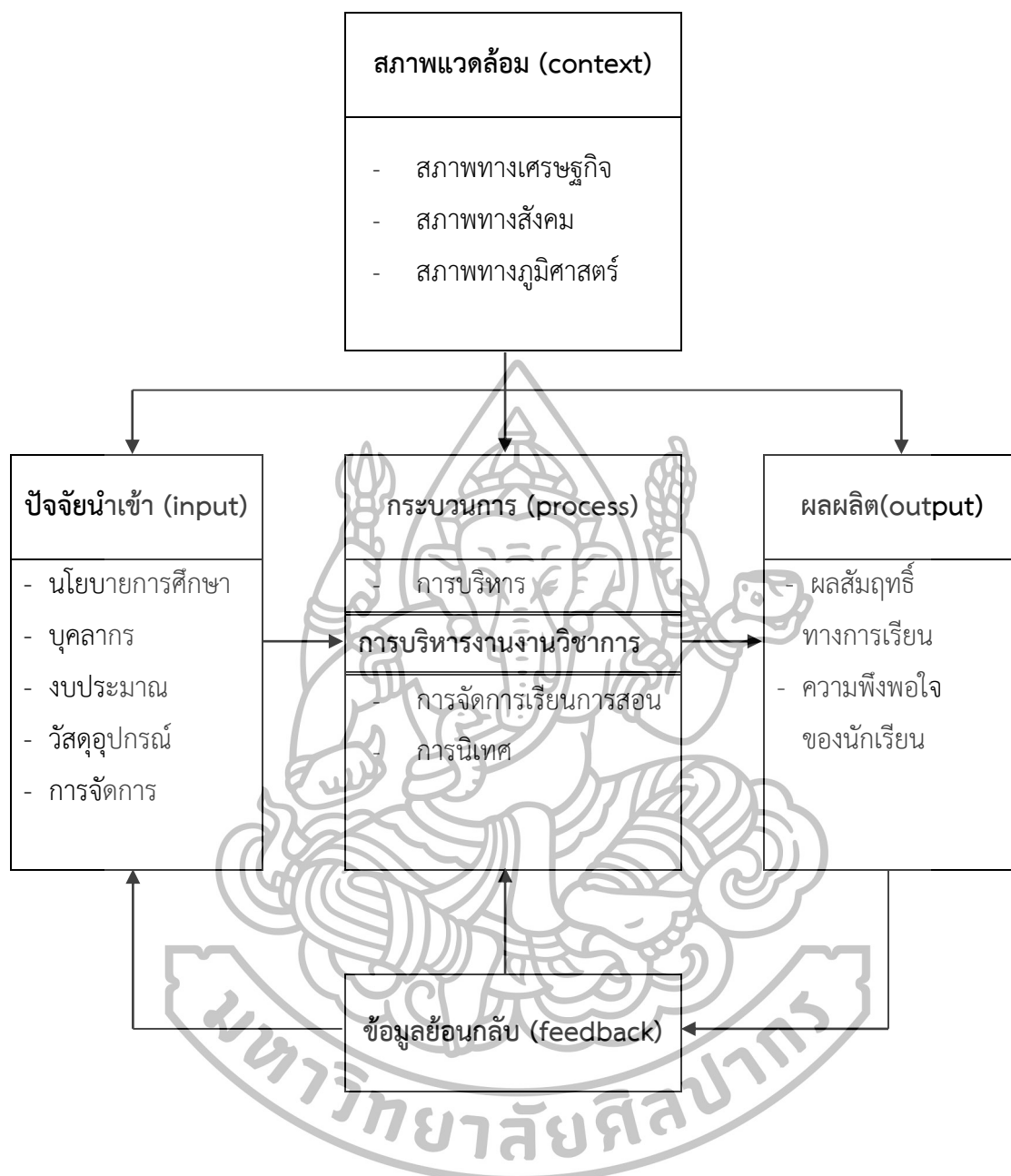
¹⁴วิภาดา ธาราศรีสุทธิ, *การจัดและการบริหารงานวิชาการ*, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2550), 4.

การวัดผล ประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียนได้อย่างมีคุณภาพ¹⁵ ส่วนปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ กล่าวถึงขอบข่ายงานวิชาการ ประกอบด้วย 1) การวางแผนงานเกี่ยวกับงานวิชาการ 2) การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน 3) การจัดการเกี่ยวกับการเรียนการสอน 4) การวัดและประเมินผล¹⁶ ขณะที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดขอบข่ายและภารกิจการบริหารงานวิชาการ ดังนี้ 1) การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น 2) การวางแผนงานด้านวิชาการ 3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 4) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6) การวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 8) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 9) การนิเทศการศึกษา 10) การแนะแนว 11) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 12) การส่งเสริม ชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 14) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 15) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา 16) การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา 17) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา¹⁷ ซึ่งในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) ตามขอบข่ายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมาทำการศึกษาวิจัย ดังแผนภูมิที่ 1

¹⁵ รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ, การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2550), 28.

¹⁶ ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, การบริหารงานวิชาการ, (กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, 2553), 3-4.

¹⁷ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา, (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2550), 30-51.

แผนภูมิที่ 1 ขอบข่ายเชิงอ้างอิงของการวิจัย

ที่มา : Daniel Katz and Robert L. Kahn, *The Social Psychology of Organization*, 2^{ed}, (New York : John Wiley & Son, 1978), 20.

: อำนวย ทองโปร่ง, *กระบวนการทัศน์ใหม่ทางการบริหารการศึกษา*, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2553), 87-90.

: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, *แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา*, (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2550), 30-51.

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนให้เหมาะสม ซึ่งเป็นปัจจัยสนับสนุนให้การดำเนินการต่าง ๆ ของโรงเรียนดำเนินไปด้วยดี โดยผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยโดยมุ่งศึกษาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งได้จำแนกภารกิจด้านการบริหารงานวิชาการออกเป็น 17 ด้าน ดังนี้ 1) การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น 2) การวางแผนงานด้านวิชาการ 3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 4) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6) การวัดผลประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 8) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 9) การนิเทศการศึกษา 10) การแนะแนว 11) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 12) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 14) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 15) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา 16) การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา 17) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา¹⁸ โดยสรุปมาเป็นขอบเขตของการวิจัยครั้งนี้ ดังแผนภูมิที่ 2

¹⁸สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา, (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2550),30-51.

การบริหารงานวิชาการ

- 1) การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น
- 2) การวางแผนงานด้านวิชาการ
- 3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
- 4) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
- 5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 6) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
- 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
- 8) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
- 9) การนิเทศการศึกษา
- 10) การแนะแนว
- 11) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
- 12) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
- 13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น
- 14) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุ องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
- 15) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา
- 16) การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา
- 17) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

แผนภูมิที่ 2 ขอบเขตของการวิจัย

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2550), 30-51.

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันในความหมายของคำศัพท์ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดนิยามของคำศัพท์เฉพาะ ไว้ดังนี้

การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินกิจกรรมทุกประเภทที่เกี่ยวข้องกับ การพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาส่งเสริมความมีประสิทธิภาพของการเรียนการสอนให้บรรลุ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน ซึ่งนับเป็นหัวใจสำคัญหรือเป็นงานหลักของสถานศึกษาที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงาน วิชาการออกเป็น 17 ด้าน ดังนี้ 1) การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น 2) การวางแผนงานด้านวิชาการ 3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 4) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาใน สถานศึกษา 8) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 9) การนิเทศการศึกษา 10) การแนะแนว 11) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 12) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและ องค์กรอื่น 14) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 15) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา 16) การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา 17) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

โรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยาการ) หมายถึง สถานศึกษาที่เปิดสอนในระดับอนุบาลถึง ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 อำเภอเมือง จังหวัด นครปฐม

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้า รวบรวม วิเคราะห์วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยาการ) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยนำเสนอเป็น 3 ส่วน ส่วนแรกเป็นแนวคิดทฤษฎีการบริหารงานวิชาการ ส่วนที่สองเป็นข้อมูลของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยาการ) และส่วนที่สามเป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

การบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญที่สุด เป็นหัวใจของการบริหารโรงเรียนและเป็นงานหลักที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาคือการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนบรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานหลักและเกี่ยวข้องกับกิจกรรมในสถานศึกษา โดยมีจุดหมายไปสู่การมีคุณภาพของการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการที่แตกต่างกันออกไปอย่างหลากหลาย ดังนี้ กอร์ดัน (Gorton) กล่าวถึงการบริหารงานวิชาการว่า หมายถึง การดำเนินกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา และปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอนของนักเรียน ให้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งได้แก่ งานด้านหลักสูตร การจัดแผนการเรียน การจัดทำตารางการเรียนการสอน การจัดครูเข้าสอน การพัฒนาการเรียนการสอน การพัฒนาบุคลากรทางด้านวิชาการ การวัดผลและประเมินผล รวมถึงการนิเทศการสอน¹⁹ เช่นเดียวกับ เฟอร์เรสต์ และกินเซอร์ (Forest and Kinser) ได้ให้ความหมายการบริหารงานวิชาการไว้ว่า เป็นงานที่จะต้องรับผิดชอบเกี่ยวกับการบริการและ

¹⁹Richard A. Gorton, *School Administration and Supervision : Leadership Challenges and Opportunities*, 2nd ed (Ohio : W.C. Brown Co, 1983), 158-164.

การส่งเสริมการจัดทำหลักสูตรการสอนและการจัดการเรียนรู้²⁰ ส่วน วิคค์ เฟอร์ลอง และไฮเออร์เกอร์ (Vick, Furlong and Heiberger) ให้ความหมายการบริหารวิชาการว่า หมายถึง การวางแผนงานที่ต้องรับผิดชอบในการติดตามงานที่เกี่ยวกับวิชาการทั้งหมด ซึ่งเป็นภาระงานที่ใหญ่กว่างานบริหารทั่ว ๆ ไป และเป็นสิ่งที่ได้รับมอบหมายภายในองค์กร²¹ ซึ่ง ฟราย, เคทเทอร์ริดจ์ และ มาร์แชล (Fry, Ketteridge and Marshall) ให้ความหมายของการบริหารวิชาการว่าเป็นงานที่กำกับติดตามซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องการเรียนรู้การสอน การทำงานวิจัย การนิเทศติดตาม การบริหารงานวิชาการ และการจัดการ ตลอดจนการรักษาความเป็นมืออาชีพทางด้านการจัดการเรียนการสอน²² สอดคล้องกับ วิภาดา ธาราศรีสุทธิ ได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการไว้ว่า หมายถึง การบริหารงานหรือการดำเนินงานทุกชนิดในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด โรงเรียนในฐานะเป็นหน่วยปฏิบัติการที่มีหน้าที่และภารกิจโดยตรงในการจัดการศึกษา มีหน้าที่พัฒนานักเรียนให้มีความรู้ความสามารถ นำไปใช้ในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข มีคุณค่าและมีศักดิ์ศรี²³ ซึ่ง รุ่งรัชชดาพร เวหะชาติ ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการไว้ว่า เป็นกระบวนการหรือกิจกรรมการดำเนินงานทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลให้ดีขึ้นเพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน²⁴ ส่วนวรรณชურიย์ เกิดมงคล กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุ

²⁰ James Forest and Kinser, *Higher Education in the United States : An Encyclopedia*, (Oxford : ABC- CLIO, 2002), 1.

²¹ Julia Miller Vick, Jennifer S. Furlong , Mary Morris Heiberger, *The Academic Job Search Hondbook*, 4th ed, (Philadelphia : University of Pennsylvania Press, 2008), 7.

²² Heather Fry, Steve Ketteridge and Stephanie Marshall, *A Hondbook for Teaching and Learning in Higher Education : Enhancing Academic Practice* , 3rd ed, (New York : Taylor & Francis, 2009), 3.

²³ วิภาดา ธาราศรีสุทธิ, *การจัดและการบริหารงานวิชาการ*, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย รามคำแหง, 2550), 3-4.

²⁴ รุ่งรัชชดาพร เวหะชาติ, *การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2550), 30.

จุดมุ่งหมายของหลักสูตร²⁵ เช่นเดียวกับ กุลทรี พิภุลแกม กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารโรงเรียนโดยมีการจัดกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียน การสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน²⁶ สอดคล้องกับ สันติ บุญภิรมย์ ได้กล่าวถึงความหมายการบริหารงานวิชาการ คือ การบริการกิจกรรมทุกชนิด ทุกประเภทที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน และการบริหารสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างราบรื่นส่งผลต่อประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และคุณภาพของการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดไป²⁷ ขณะที่ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ ให้ความหมายการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารสถานศึกษาโดยมีการจัดกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน²⁸

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินกิจกรรมทุกประเภทที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาส่งเสริมความมีประสิทธิภาพของการเรียนการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน ซึ่งนับเป็นหัวใจสำคัญหรือเป็นงานหลักของสถานศึกษาที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่ง

ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมาย และมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ดังนั้นผู้บริหารและครูจะต้องทำความเข้าใจกับความสำคัญของงานวิชาการ ซึ่งมีนักการศึกษาและนักวิชาการได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับความสำคัญของการบริหารงานวิชาการไว้ ดังนี้ มิลเลอร์ (Miller) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการว่า

²⁵วรรณชูริย์ เกิดมงคล, การบริหารงานวิชาการ, (กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, 2551), 23.

²⁶กุลทรี พิภุลแกม “การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2551), 18.

²⁷สันติ บุญภิรมย์, การบริหารงานวิชาการ, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บุ๊คพอยท์, 2553), 22.

²⁸ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, การบริหารงานวิชาการ, (กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, 2553), 3.

งานวิชาการเป็นหัวใจของสถานศึกษาและที่สำคัญมากที่สุด ได้แก่ การจัดโปรแกรมการสอนและการปฏิบัติตามโปรแกรม รวมทั้งการวัดผลเพื่อที่จะได้ติดตามการเรียนการสอนของครูและนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดบริการในการสอน²⁹ ขณะที่ อุทัย บุญประเสริฐ กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักของโรงเรียน มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ มาตรฐานคุณภาพการศึกษาจะปรากฏเด่นชัด เมื่อการบริหารงานวิชาการประสบผลสำเร็จ³⁰ สอดคล้องกับ รุ่งรัชชดาพร เวหะชาติ ที่กล่าวว่า งานวิชาการเป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียนได้อย่างมีคุณภาพ³¹ ส่วน วิภาดา ธาราศรีสุทธิ ให้ข้อคิดว่า งานวิชาการถือเป็นหัวใจสำคัญในการจัดการศึกษาในระดับสถานศึกษา การบริหารงานวิชาการเป็นกระบวนการดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของการพัฒนาผู้เรียน³² เช่นเดียวกับ จันทรานี สงวนนาม ได้ให้ทัศนะคิดว่า การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษาและเป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร การศึกษาที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ส่วนการบริหารด้านอื่น ๆ นั้น แม้จะมีความสำคัญเช่นเดียวกัน แต่ก็ยังเป็นเพียงส่วนส่งเสริม สนับสนุนให้งานวิชาการดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการบริหารจะต้องสนับสนุนให้ครูจัด กิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตร³³ ขณะที่ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ กล่าวว่า งานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา ไม่ว่าสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐาน และคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้อง

²⁹Van Miller, *The Public Administration of American School Systems*, (New York : The Macmillan Company, 1965), 175.

³⁰ อุทัย บุญประเสริฐ, *การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน*, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545), 8.

³¹รุ่งรัชชดาพร เวหะชาติ, *การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2550), 28.

³²วิภาดา ธาราศรีสุทธิ, *การจัดและการบริหารงานวิชาการ*, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2550), 4.

³³จันทรานี สงวนนาม, *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา*, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บุ๊ค พอยท์, 2552), 79.

กับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษาและการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษา ซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องทางตรงหรือทางอ้อมก็อยู่ที่ลักษณะของงานนั้น³⁴

จากการศึกษาความสำคัญของการบริหารงานวิชาการที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การบริหารงาน วิชาการนั้นถือเป็นภารกิจสำคัญของการจัดการศึกษา ซึ่งทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาต้องประสานและร่วมมือกันพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพและให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน จึงจะส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาตรงตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ

นักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศหลายท่าน ได้กล่าวถึงขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ดังนี้ เซอร์จิโอวันนีและคณะ (Sergiovanni and others) กล่าวว่า ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ 1) การตั้งปรัชญาการศึกษาขึ้นมาและตั้งวัตถุประสงค์ในการบริหารงาน เพื่อให้บรรลุปรัชญาการศึกษานั้น 2) จัดทำโครงการเพื่อให้การบริหารบรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ 3) จัดให้มีการประเมินผลหลักสูตร และการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ 4) สร้างบรรยากาศในโรงเรียนให้พร้อมที่จะรับการเปลี่ยนแปลง 5) จัดหาวัสดุเพื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอ³⁵ เช่นเดียวกับ โซลิแมน (Soliman) ได้จัดแบ่งภาระงานทางวิชาการเป็น 3 ด้าน ได้แก่ การสอน (Teaching) งานวิจัย (Research) และงานบริการวิชาการแก่สังคม (Community Services)³⁶ ส่วน คิมบร็อฟและนันเนรี (Kimbrough and Nunnery) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย 1) การกำหนดนโยบายและหลักการให้ชัดเจน 2) การกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษา 3) การจัดระบบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเป้าหมาย 4) การจัดองค์การของการเรียนการสอน 5) การประเมินผล 6) การจัดหาสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน³⁷ ซึ่งเฟอร์เรสและกินเซอร์

³⁴ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, **การบริหารงานวิชาการ**, (กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, 2553), 15.

³⁵Thomas J. Sergiovanni and others, **Education Governance and Administration**, (New Jersey : Prentice-Hall, Inc., 1980), 267-268.

³⁶Hani Soliman, "Academic Workload and Quality", **Assessment and Evaluation in Higher Education** 22, 2 (1997), 135.

³⁷Ralph B. Kimbrough and Michael Nunnery, **Education Administration**, 3rd ed (New York : Publishing Company, 1998), 51-58.

(Forest and Kinser)ได้กำหนดขอบข่ายและภาระงานด้านการบริหารวิชาการไว้ดังนี้ 1) งานกำหนดเป้าหมายและมาตรฐาน 2) งานวางแผนและพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่น ที่สนับสนุนเป้าหมายและมาตรฐาน 3) งานด้านการตลาด 4) งานด้านบุคลากร 5) การจัดตารางเรียนและการจัดลำดับ 6) การจัดชั้นเรียน 7) งานด้านกฎหมาย 8) การวัดประเมินผลและการประกันคุณภาพ 9) การแก้ไขข้อขัดแย้ง 10) การเสริมแรง ขวัญกำลังใจ คุณธรรมจริยธรรม 11) งานที่เกี่ยวข้องกับกระทรวง 12) การจัดสรรงบประมาณ 13) การจัดทำรายงานประจำปีต่อสาธารณชน³⁸ เช่นเดียวกับธีระ รุญเจริญ กล่าวถึงขอบข่ายภารกิจการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย 1) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผล ประเมินผลและการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 5) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 6) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 7) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 8) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา³⁹ ส่วน สันติ บุญภิรมย์ กล่าวถึง ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการว่า ประกอบด้วย 1) งานประจำ 2) งานโครงการ และ 3) งานประกอบ⁴⁰ และปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ กล่าวถึงขอบข่ายงานวิชาการ ประกอบด้วย 1) การวางแผนงานเกี่ยวกับงานวิชาการ 2) การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน 3) การจัดการเกี่ยวกับการเรียนการสอน 4) การวัดและประเมินผล⁴¹ ส่วน จันทรานี สงวนนาม ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้ 1) หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร 2) การวิจัยในชั้นเรียน 3) การสอนซ่อมเสริม 4) การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร 5) การนิเทศภายในสถานศึกษา 6) การประกันคุณภาพการศึกษา⁴² ขณะที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดขอบข่ายและภาระกิจงานวิชาการมี 12 ด้าน ดังนี้ 1) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

³⁸Ames Forest and Kinser, *Higher Education in the United States : An Encyclopedia*, (Oxford : ABC- CLIO, 2002), 1.

³⁹ธีระ รุญเจริญ, *การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา*, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แอล.ที.เพรส., 2550), 97.

⁴⁰สันติ บุญภิรมย์, *การบริหารงานวิชาการ*, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ บุ๊คพอยท์ จำกัด, 2552), 25-30.

⁴¹ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, *การบริหารงานวิชาการ*, (กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, 2553), 3-4.

⁴²จันทรานี สงวนนาม, *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา*, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ : บุ๊คพอยท์ จำกัด, 2553), 152.

2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน
 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี
 เพื่อการศึกษา 6) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 7) การนิเทศการศึกษา 8) การแนะแนวการศึกษา
 9) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 10) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
 11) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 12) การส่งเสริม
 และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบัน
 อื่นที่จัดการศึกษา⁴³ ส่วนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดขอบข่ายและภารกิจ
 การบริหารงานวิชาการออกเป็น 17 ด้าน ดังนี้ 1) การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้
 ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น 2) การวางแผนงานด้านวิชาการ 3) การจัดการเรียนการ
 สอนในสถานศึกษา 4) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
 6) การวัดผลประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ
 การศึกษาในสถานศึกษา 8) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 9) การนิเทศการศึกษา
 10) การแนะแนว 11) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 12) การ
 ส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับ
 สถานศึกษาและ องค์กรอื่น 14) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวย องค์กร
 หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 15) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติ
 เกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา 16) การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา
 17) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา⁴⁴

จากการศึกษาขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ขอบข่ายงาน
 วิชาการ หมายถึง กิจกรรมทุกอย่างในโรงเรียนที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาให้นักเรียนให้สามารถ
 บรรลุถึงจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ขอบข่าย
 การบริหารงานวิชาการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 17 ด้าน
 สามารถจำแนกรายละเอียดของในแต่ละด้าน ดังนี้

⁴³กระทรวงศึกษาธิการ, **แนวทางการการบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอนตาม
 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544**, (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและ
 พัสดุภัณฑ์, 2549), 28-29.

⁴⁴สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, **แนวทางการกระจายอำนาจการบริหาร
 และการจัดการศึกษา**, (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2550),30-51.

1. การพัฒนาหรือการดำเนินงานเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้กำหนดการปฏิรูปการเรียนรู้ไว้ในหมวด 4 ว่าด้วยแนวทางการจัดการศึกษา ในมาตรา 27 วรรค 2 กำหนดให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ⁴⁵ ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาโดยตรงที่จะต้องจัดทำหลักสูตรที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งกรมวิชาการ ให้ความหมายหลักสูตรท้องถิ่นว่า หมายถึง การที่กระทรวงศึกษาธิการ เปิดโอกาสท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ตามข้อกำหนดในโครงสร้างของหลักสูตร ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องราวของท้องถิ่น เรียนรู้สภาพ เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมในท้องถิ่น ตลอดจนการแก้ปัญหาพัฒนาชีวิตของตนเอง ครอบครัวและสังคมได้ความรู้ อาจมาจากภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สั่งสมไว้และถ่ายทอดกันมาในแต่ละยุคแต่ละสมัย⁴⁶ ส่วน สุภรณ์ ปรีชาอนันต์ กล่าวว่าหลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง เนื้อหาสาระและมวลประสบการณ์ ที่จัดให้ผู้เรียนในท้องถิ่นที่ใดโดยเฉพาะ และหมายถึงหลักสูตรที่สร้างขึ้นจากสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียน หรือสร้างจากหลักสูตรแกนกลางที่ปรับให้เข้ากับสภาพชีวิตของผู้เรียนในท้องถิ่นต่าง ๆ หรือสร้างจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันที่มีผลกระทบต่อผู้เรียน หลักสูตรท้องถิ่นจะสอดคล้อง เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่นนั้น ๆ⁴⁷ ซึ่ง นิคม ชมพูลง กล่าวว่า หลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง การที่ท้องถิ่นปรับปรุง ขยายหรือเพิ่มรายละเอียดเนื้อหาสาระ แผนการสอน สื่อการเรียนการสอน กิจกรรม ให้เหมาะสมกับความต้องการเฉพาะท้องถิ่น โดยยึดหลักสูตรแกนกลางหรือหลักสูตรแม่บท ไม่ขัดต่อเจตนารมณ์ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลาง เพื่อให้เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงและ

⁴⁵กระทรวงศึกษาธิการ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545, 9.

⁴⁶กรมวิชาการ, การพัฒนาตามความต้องการของท้องถิ่น, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2545), 2.

⁴⁷สุภรณ์ ปรีชาอนันต์, แนวคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับหลักสูตร, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2543), 61.

ความต้องการของท้องถิ่น⁴⁸ สอดคล้องกับ อุทุม เขยกีวงศ์ กล่าวว่า หลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง การนำเอาหลักสูตรแม่บทหรือหลักสูตรแกนกลางมาปรับใช้ให้เกิดความเหมาะสมกับสภาพในท้องถิ่น ชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนนั้น ๆ สารระการเรียนรู้สอดคล้องสัมพันธ์กับท้องถิ่นมากขึ้น⁴⁹ ขณะที่ อุทุมพร จามรมาน ได้กล่าวถึงหลักสูตรท้องถิ่นว่า เป็นการนำข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาปัจจุบัน ความต้องการ ปัญหา ตลอดจนอนาคตของท้องถิ่นมาผสมผสานเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ โดยมี จุดมุ่งหมายในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น คือ เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถตามที่แต่ละ ท้องถิ่นต้องการ นักเรียนจะรู้จักท้องถิ่นของตน เกิดความรักความเข้าใจและความภาคภูมิใจใน ท้องถิ่นของตน⁵⁰

กล่าวโดยสรุปได้ว่า หลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง หลักสูตรที่ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับสภาพ ชุมชน สังคม และเศรษฐกิจในแต่ละท้องถิ่นที่มีความแตกต่างกัน โดยเปิดโอกาสให้บุคคลและ หน่วยงานในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

แนวทางพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา⁵¹ ดังนี้

- 1) วิเคราะห์รอบสภาวะการเรียนรู้ท้องถิ่น ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดทำไว้
- 2) วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา เพื่อกำหนดจุดเน้นหรือประเด็นที่สถานศึกษาหรือกลุ่ม เครือข่ายสถานศึกษาให้ความสำคัญ
- 3) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา และชุมชนเพื่อนำมาเป็นข้อมูล จัดทำสภาวะการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
- 4) จัดทำสภาวะการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษา เพื่อนำไปจัดทำรายวิชาพื้นฐานหรือ รายวิชาเพิ่มเติม จัดทำคำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อจัด ประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนรู้การสอนให้แก่ผู้เรียน ประเมินผลและปรับปรุง

⁴⁸นิคม ชมภูหลง, **วิธีการและขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษา**, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ธารอักษร, 2545), 6-7.

⁴⁹อุทุม เขยกีวงศ์, **หลักสูตรท้องถิ่น : ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการเรียนรู้**, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2545), 21.

⁵⁰อุทุมพร จามรมาน, **การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรท้องถิ่นสู่การ สอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ**, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ชั้นนำพิชชิ่ง, 2545), 6.

⁵¹สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, **แนวทางการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษา**, (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2550),31.

5) ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติ

สรุปได้ว่า การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น คือ การวิเคราะห์กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดทำขึ้น วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา กำหนดจุดเน้น ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาและชุมชน จัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและท้องถิ่น

2. การวางแผนงานด้านวิชาการ

การวางแผนและกำหนดวิธีการดำเนินงานด้านวิชาการในโรงเรียน นับว่าเป็นสิ่งสำคัญและช่วยให้การปฏิบัติงานของหน่วยงานสำเร็จลุล่วงไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่ แฮริสัน (Harrison) ได้กล่าวถึงการวางแผน คือ เครื่องมือที่มีความสำคัญยิ่งของการบริหารเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ถือว่าเป็นงานเริ่มต้นครั้งแรก และเป็นงานต่อเนื่องตลอดในกระบวนการบริหารและการจัดการของหน่วยงานหรือของระบบการบริหารองค์การทั้งระบบ⁵² ขณะที่ แมสซีและดักลาส (Joseph L.Massie and John Douglas) ได้กำหนดการวางแผนไว้ 5 ขั้นตอน คือ 1) การกำหนดเป้าหมาย (identify goal) ของการทำงานของสถานศึกษา ซึ่งมีผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่เป็นผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายต่าง ๆ รวมทั้งการมีคณะกรรมการบริหารสถานศึกษาเป็นผู้กำหนดเป้าหมายของการทำงาน เช่น การวางแผนการรับนักเรียนนักศึกษา การปรับปรุงการเรียนการสอน การกำหนดเป้าหมาย หากสามารถรวมความคิดเห็นจากฝ่ายต่าง ๆ ก็จะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารสถานศึกษา 2) การค้นหาโอกาสและการพิจารณาถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้น (search for opportunity and consider obstacles) เป็นการหาแนวทางที่จะช่วยให้แผนที่วางไว้สามารถนำไปปฏิบัติได้ นั่นคือ การมีข้อมูล และข้อเท็จจริงต่าง ๆ เช่น การวางแผนนักเรียน นักศึกษา ข้อมูลจากปีก่อน ๆ จากจำนวนผู้สำเร็จการศึกษา จากสภาพของตลาดแรงงาน สภาพเศรษฐกิจจะคาดคะเนจำนวนนักเรียน นักศึกษาที่จะสมัครสอบได้ สามารถจัดเตรียมแนวดำเนินการสอบให้เป็นที่เรียบร้อยได้และแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นได้ 3) การแปลโอกาสให้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ (translate opportunities into available courses of action) เป็นการนำเอาแผนที่มืออยู่ไปใช้อย่างมีเหตุผล เช่น งบประมาณที่เพียงพอ การจัดบุคลากรที่เหมาะสม และต้องมีความสามารถในการพยากรณ์เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยอาศัยข้อมูลที่มีอยู่ 4) การเลือกแนวทางที่ดีที่สุด

⁵²Harrison F.E., **Management and Organizations** (New Jersey : Houghton Mifflin, 1976), 57.

และการกำหนดจุดหมาย (select best course and set objectives) เป็นการกำหนดจุดมุ่งหมายเฉพาะของงาน แบ่งงานตามหน้าที่และความรับผิดชอบเพื่อให้รู้ว่าทำงานอะไร เช่น ครูแต่ละคนสอนวิชาอะไร มีจุดหมายเชิงพฤติกรรมอะไรบ้าง จะเลือกวิธีสอนและประเมินผลอย่างไร ทำให้การทำงานมีความสะดวก และคล่องตัวขึ้น 5) การตรวจสอบแบบการทบทวน (review and revise) เป็นการตรวจสอบและประเมินผลงานที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามแผน ในการประเมินผลสามารถตรวจสอบได้ 2 ลักษณะ คือ ก) การประเมินผลระหว่างปฏิบัติงาน (formative evaluation) เพื่อจะได้ปรับปรุงแผนงานที่กำลังดำเนินอยู่ได้ดีขึ้น ข) การประเมินผลรวบยอด (summative evaluation) เป็นการประเมินผลเมื่อเสร็จสิ้นแผนหรือโครงการแล้ว หากผลที่เกิดขึ้นจากแผนงานที่วางไว้ไม่เป็นที่น่าพอใจก็จะต้องมีการตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไข โดยอาศัยข้อผิดพลาดที่เกิดจากกระบวนการเป็นแนวทาง⁵³ ซึ่ง ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ ได้กล่าวถึงการวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการว่าเป็นการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดการล่วงหน้าเกี่ยวกับการเรียนการสอน มีรายละเอียดของงาน ดังนี้ 1) แผนปฏิบัติงานวิชาการ ได้แก่ การประชุมเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดปฏิทินการศึกษา ความรับผิดชอบงานตามภาระหน้าที่ การจัดขั้นตอนและเวลาในการทำงาน 2) โครงการสอน เป็นการจัดรายละเอียดเกี่ยวกับวิชาที่ต้องสอนตามหลักสูตร 3) บันทึกการสอน เป็นการแสดงรายละเอียดของการกำหนดเนื้อหาที่จะสอน ในแต่ละคาบเวลาของแต่ละวันหรือสัปดาห์ โดยการวางแผนไว้ล่วงหน้า และยึดโครงการสอนเป็นหลัก⁵⁴ การวางแผนงานวิชาการเป็นสิ่งสำคัญและมีประโยชน์ต่อสถานศึกษามาก ช่วยให้เห็นปัญหาต่าง ๆ และหาวิธีการแก้ไขตั้งแต่เริ่มต้น การวางแผนงานวิชาการมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานในสถานศึกษา ดังนี้ 1) สถานศึกษามีงบประมาณและทรัพยากรจำกัด การวางแผนจะช่วยให้ใช้งบประมาณและทรัพยากรอื่น ๆ ได้อย่างประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุด 2) การวางแผนจะเป็นตัวกำหนดกิจกรรมที่จะทำในอนาคตไว้ล่วงหน้า โดยการได้ศึกษาถึงข้อมูลและข้อเท็จจริงอื่น ๆ เพื่อช่วยให้ผู้ทำงานสามารถคาดการณ์ได้ล่วงหน้าและเตรียมพร้อมที่จะแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้น 3) สถานศึกษาจะประกอบด้วยงานต่าง ๆ หลายงาน เช่น งานวิชาการ งานกิจการนักเรียน นักศึกษา งานธุรการ ซึ่งแต่ละงานจะมีภาระหน้าที่และแผนการดำเนินงานของตนเอง การสามารถ

⁵³ธีรพล ขยันการนาวิ “การบริหารงานวิชาการอย่างมีคุณภาพของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2547), 18.

⁵⁴ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, *การบริหารงานวิชาการ*, (กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, 2553), 3.

จัดแผนร่วมกันระหว่างงานต่าง ๆ ทำให้สถานศึกษาสามารถดำเนินงานไปตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ได้ และช่วยเหลือกันและกันได้ 4) การวางแผน ทำให้สามารถพัฒนาสถานศึกษาไปตามทิศทางที่กำหนดไว้ สามารถคงอยู่ในสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ⁵⁵

ดังนั้น การวางแผนงานด้านวิชาการในโรงเรียนนับว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างมากเพราะการวางแผนที่ดีจะนำไปสู่ความสำเร็จที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้บริหารจะต้องร่วมกับครูผู้สอนศึกษาถึงสภาพปัจจุบันและปัญหาของงานด้านวิชาการในโรงเรียน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนและการดำเนินงานตามแผน ตลอดจนมีการติดตามและประเมินผลงานด้านวิชาการ เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนางานด้านวิชาการของโรงเรียนต่อไป

แนวทางการวางแผนงานด้านวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา⁵⁶ ดังนี้

1) วางแผนงานด้านวิชาการโดยการรวบรวมข้อมูลและกำกับ ดูแล นิเทศ และติดตามเกี่ยวกับงานวิชาการ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

2) ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สรุปได้ว่าการวางแผนงานด้านวิชาการ คือ การกำหนดแนวทางการปฏิบัติงาน วางแผนงานด้านวิชาการโดยการรวบรวมข้อมูล การกำกับ ดูแล นิเทศและติดตามเกี่ยวกับงานวิชาการ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การพัฒนาและการใช้สื่อ การส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาหรือการจัดการเรียนรู้มีความสัมพันธ์และเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ความสำเร็จของหลักสูตรต้องอาศัยการวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งจะประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายต้องมีส่วนประกอบสำคัญ

⁵⁵เรื่องเดียวกัน, 97.

⁵⁶สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, **แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา**, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2550), 32.

หลายอย่าง ได้แก่ ตัวครู นักเรียน รวมทั้งสภาพแวดล้อม และบรรยากาศในโรงเรียน ซึ่งชวลิต ชูกำแหง ได้ให้ความหมายของ การสอน คือ การจัดดำเนินการของผู้สอนเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ โดยผู้เรียนจะทำกิจกรรมที่อาศัยกระบวนการโยงความสัมพันธ์เปรียบเทียบ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ดังกล่าว ผลการเรียนรู้อาจจะอยู่ในรูปความเข้าใจ การคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การประเมินผล การจัดดำเนินการกิจกรรมของผู้สอนอาจอยู่ในรูปแบบต่าง ๆ กัน ในยุคของการปฏิรูปการศึกษาเรียกว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้⁵⁷ ส่วนกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวถึง การจัดการเรียนรู้ว่าเป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นเป้าหมายที่สำคัญสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชน ผู้สอนต้องพยายามคัดสรรกระบวนการเรียนรู้จัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการ เรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งปลูกฝังเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์. พัฒนาทักษะต่าง ๆ อันเป็นสมรรถนะที่สำคัญที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน ขณะที่สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กล่าวว่า ในการจัดการเรียนรู้ครูผู้สอนต้องคำนึงถึงการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล พัฒนาการทางสมองและเน้นคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ ใช้สื่อการเรียนรู้อะไรก็ได้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศูนย์สื่อการเรียนรู้ ระบบสารสนเทศ เครือข่ายการเรียนรู้ เป็นเครื่องมือสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สถานศึกษาควรมีการวัด และประเมินผล การเรียนรู้และนำผลที่ได้ใช้เป็นข้อมูลเพื่อพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ให้เกิดคุณภาพสูงสุดต่อผู้เรียน⁵⁸

กล่าวโดยสรุป การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ผู้บริหารต้องมีหน้าที่ดูแล กำกับ ติดตาม นิเทศการเรียนการสอนให้ครูเตรียมการสอน เตรียมสื่อการเรียนการสอน ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สัมพันธ์ระหว่างกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ จัดให้มีการสอนซ่อมเสริมโดยใช้วิธีการสอนหลากหลายวิธี มีการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในการสอน ทุกกลุ่มประสบการณ์และมีการตรวจสอบความรู้พื้นฐานของนักเรียนก่อนทำการสอนทุกครั้ง เป็นต้น

⁵⁷ชวลิต ชูกำแหง, การพัฒนาหลักสูตร, (มหาสารคาม : ทีคิวพี จำกัด, 2551), 87.

⁵⁸กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2551), 25.

แนวทางการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา⁵⁹ ดังนี้

- 1) จัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยความร่วมมือของเครือข่ายสถานศึกษา
- 2) จัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกช่วงชั้นตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บูรณาการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน พัฒนาคุณธรรมนำความรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3) ใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งการเรียนรู้

4) จัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่างๆ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้

5) ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

6) ส่งเสริมการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการด้อยโอกาสและมีความสามารถพิเศษ

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา คือ การจัดทำแผนการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทุกช่วงชั้น ตามแนวทางปฏิรูปการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้สื่อ แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

4. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงได้นั้นต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่ง คือ หลักสูตร ซึ่งในด้านความหมายของหลักสูตร ได้มีนักการศึกษาให้ความหมายไว้หลายประการ รวมทั้ง ซีระ รุญเจริญ ได้ให้ความหมายของหลักสูตร หมายถึง ประสบการณ์ทั้งหมดที่จัดให้นักเรียน โดยการควบคุมแนะนำของสถานศึกษา อันเป็นเครื่องมือที่จะช่วยบรรลุวัตถุประสงค์หรือความคาดหวังทางการศึกษาที่ตั้งไว้ และยังคงกล่าวหาหลักสูตรเป็นสื่อการสอนที่โรงเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ในการเรียนรู้เพื่อบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้⁶⁰ เช่นเดียวกับ ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ กล่าวว่า หลักสูตรเป็นเนื้อหา

⁵⁹สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, **แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา**, (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2550), 33.

⁶⁰ซีระ รุญเจริญ, **ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา**, (กรุงเทพฯ : ชุมทองอุตสาหกรรมพิมพ์, 2550), 280.

สาระสำคัญและกิจกรรมต่าง ๆ ที่สนองต่อวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามที่พึงประสงค์⁶¹ ขณะที่ สุทนต์ ศรีไสย์ ได้กล่าวถึงหลักสูตรในแนวแคบว่าหมายถึง มวลประสบการณ์ที่สถานศึกษาได้จัดไว้ให้กับผู้เรียนเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายที่สถานศึกษากำหนดไว้ ส่วนหลักสูตรในแนวกว้างหมายถึง แผนหรือแนวทางที่ใช้สำหรับจัดการศึกษา จุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรม หรือมวลประสบการณ์ที่มีอยู่ในโปรแกรมการศึกษา ทั้งนี้เพื่อผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ตามที่ได้มีการกำหนดไว้อย่างชัดเจน⁶² สอดคล้องกับสันติ บุญภิรมย์ กล่าวถึงหลักสูตรว่าหมายถึงประสบการณ์ทั้งกิจกรรมทางวิชาการและกิจกรรมอื่น ๆ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของสถานศึกษา เพื่อนำไปใช้เป็นหลักในการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้บรรลุไปตามความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาแต่ละระดับ แต่ละประเภท⁶³ขณะที่ ชวลิต ชูกำแพง ได้สรุปความสำคัญของหลักสูตร ดังนี้ 1) หลักสูตรเปรียบเสมือนแม่พิมพ์ของประชาชนในประเทศ ซึ่งคนที่จบการศึกษาในแต่ละระดับในประเทศ หลักสูตรจะเป็นตัวกำหนดคุณลักษณะของคนที่จบการศึกษาในระดับชั้นนั้น ๆ 2) หลักสูตร เป็นมาตรฐานของการศึกษา ถ้าประเทศหรือการศึกษาระดับใดมีหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ จะสะท้อนถึงการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพตามมา 3) หลักสูตรเป็นแนวทางในการให้การศึกษา ซึ่งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการกำกับดูแลติดตามผลของการศึกษาได้ ทั้งผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาทุกท่าน 4) หลักสูตรเป็นแนวปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนของครู เนื่องจากตัวหลักสูตรจะเป็นตัวกำหนดคุณลักษณะของผู้เรียนในระดับมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งครูสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย ให้สะท้อนและบรรลุเป้าหมายของหลักสูตรที่ตั้งไว้ 5) หลักสูตรเป็นเครื่องกำหนดแนวทางความรู้ ตลอดจนการจัดประสบการณ์ของครูผู้สอน ซึ่งการศึกษาในแต่ละระดับจะมีองค์ความรู้และประสบการณ์ที่แตกต่างกันไป 6) หลักสูตรเป็นเครื่องหมายอนาคตการศึกษาของชาติ อนาคตการศึกษาของชาติย่อมมาจากหลักสูตรที่มีวิสัยทัศน์ที่มีการวางกรอบเนื้อหาที่เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม⁶⁴ ส่วน บุญเลี้ยง ทุมทอง ได้สรุปความสำคัญของหลักสูตร ดังนี้ 1) เป็นเสมือนเบ้าหลอมพลเมืองให้มีคุณภาพ 2) หลักสูตรเป็น

⁶¹ ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์, การบริหารงานวิชาการและการนิเทศภายในสถานศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5, (ปัตตานี : ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษาสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2551), 47.

⁶² สุทนต์ ศรีไสย์, การจัดการและวางแผนพัฒนาหลักสูตร. พิมพ์ครั้งที่ 5, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551), 58.

⁶³ สันติ บุญภิรมย์, หลักการบริหารการศึกษา, (กรุงเทพฯ : บั๊ค พอยท์, 2551), 43.

⁶⁴ ชวลิต ชูกำแพง, การพัฒนาหลักสูตร, (มหาสารคาม : ที่ควพี จำกัด, 2550), 29.

มาตรฐานของการจัดการศึกษา 3) หลักสูตรเป็นโครงการและแนวทางในการให้การศึกษา 4) ในระดับโรงเรียนหลักสูตรจะให้แนวปฏิบัติแก่ครู 5) หลักสูตรเป็นแนวทางในการส่งเสริมความเจริญงอกงามและพัฒนาการของเด็กตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา 6) หลักสูตรเป็นเครื่องกำหนดแนวทางในการจัดประสบการณ์ว่าผู้เรียนและสังคมควรจะได้รับสิ่งใดบ้างที่จะเป็นประโยชน์แก่เด็กโดยตรง 7) หลักสูตรเป็นเครื่องกำหนดเนื้อหาวิชาอะไรบ้างที่ช่วยให้เด็กมีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างราบรื่น เป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติ และบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่สังคม 8) หลักสูตรเป็นเครื่องกำหนดว่า วิธีดำเนินชีวิตของเด็กให้เป็นไปด้วยความราบรื่นและผาสุกเป็นอย่างไร 9) หลักสูตรยอมทำนายลักษณะของสังคมในอนาคตว่าเป็นอย่างไร 10) หลักสูตรยอมกำหนดแนวทางความรู้ ความสามารถ ความประพฤติ ทักษะ เจตคติของผู้เรียนในอันที่จะอยู่ร่วมในสังคมและบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและชาติบ้านเมือง⁶⁵ และ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ ได้ให้ความสำคัญให้ความสำคัญของหลักสูตร ดังนี้ 1) งานด้านหลักสูตรและการสอน ทำให้สถานศึกษาดำเนินไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ 2) งานด้านหลักสูตรทำให้การศึกษามีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลตามเป้าหมาย 3) หลักสูตรเปรียบเสมือนแบบแปลนการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตรบอกไว้ว่าวัตถุประสงค์ที่ต้องการมีอะไรบ้าง จะใช้อะไรเป็นวัสดุและอุปกรณ์ จะสอนอย่างไร จัดเตรียมการสอนอย่างไรบ้าง เพื่อช่วยในด้านการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรจึงมีความสำคัญ เป็นแผนยุทธศาสตร์ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จที่ต้องการ เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของครูที่จะจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียนได้มีความรู้ ทักษะ ความประพฤติ มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ⁶⁶

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า หลักสูตร คือ มวลประสบการณ์จากกิจกรรมต่าง ๆ ที่สถานศึกษาจัดขึ้นให้แก่ผู้เรียนทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ตามแผนการศึกษาของชาติซึ่งมีองค์ประกอบของหลักสูตร ได้แก่ จุดหมาย หลักการ โครงสร้างจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหารายวิชา สื่อการเรียนการสอน วิธีสอนและการวัดผลประเมินผล

การพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการในการปรับปรุงหลักสูตร หรือสร้างหลักสูตรใหม่ที่เหมาะสม เพื่อปรับให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องและเพื่อให้ผู้เรียนได้รับมวลประสบการณ์และทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา

⁶⁵บุญเลี้ยง ทุมทอง, การพัฒนาหลักสูตร, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553), 13-14.

⁶⁶ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, การบริหารงานวิชาการ, (กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, 2553), 23.

ดังที่ สันติ บุญภิรมย์ กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร คือ ความพยายามของผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครู อาจารย์ ได้ร่วมมือกันเปลี่ยนแปลงปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของบริบททางสังคม ทั้งปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต เพื่อให้ผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้องได้เกิดความเชื่อมั่นในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษานั้น⁶⁷ ส่วน บุญเลี้ยง ทุมทอง ได้กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตรว่า เป็นกระบวนการหรือขั้นตอนของการตัดสินใจเลือกทางเลือกทางการเรียนการสอนที่เหมาะสมหรือรวบรวมทางเลือกที่เหมาะสมต่าง ๆ เข้าด้วยกัน จนเป็นระบบที่สามารถปฏิบัติได้⁶⁸ และ ฆนัท ธาตุทอง กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตรว่าเป็นการปรับ แต่ง เสริมเติม ต่อ หรือดำเนินงานอื่น ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปและสนองต่อความต้องการของผู้เรียน⁶⁹

องค์ประกอบในการพัฒนาหลักสูตรประกอบด้วยคณะกรรมการการดำเนินงานจัดทำหลักสูตร ศึกษาวิเคราะห์สภาพของสังคมปัจจุบัน เพื่อนำข้อมูลมากำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตร วางแผนงานหรือกำหนดโครงสร้างหลักสูตร ดำเนินงานพัฒนาหลักสูตรและประเมินผลหลักสูตร องค์ประกอบในทุกส่วนของหลักสูตรจะมีความสำคัญเท่าเทียมกันและในการพัฒนาหลักสูตรจะขาดองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งไม่ได้ จะต้องดำเนินงานเกี่ยวโยงและสัมพันธ์กันทั้งหมด⁷⁰

ดังแผนภูมิที่ 3

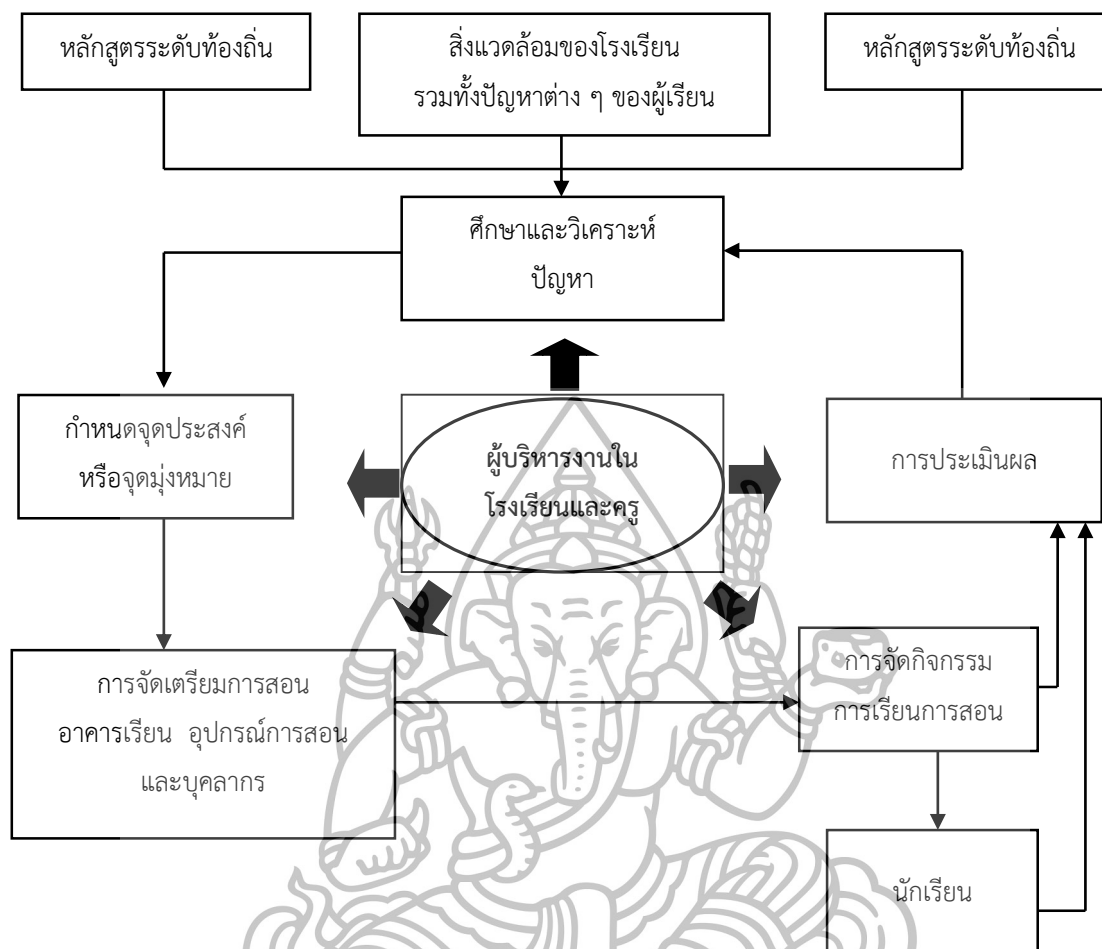

⁶⁷สันติ บุญภิรมย์, **หลักการบริหารการศึกษา**, (กรุงเทพฯ : บั๊ค พอยท์, 2551), 53.

⁶⁸บุญเลี้ยง ทุมทอง, **การพัฒนาหลักสูตร**, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553), 167.

⁶⁹ฆนัท ธาตุทอง, **การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**, พิมพ์ครั้งที่ 2, (นครปฐม : เพชรเกษมการพิมพ์, 2553), 70.

⁷⁰สาขาวิชาศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, **เอกสารการสอนชุดวิชาวิทยาการการสอน พุทธศักราช 2551**, (กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์, 2551), 266.

แผนภูมิที่ 3 การพัฒนาหลักสูตรในระดับโรงเรียน

ที่มา : สาขาวิชาศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, เอกสารการสอนชุดวิชาวิทยาการ
การสอน พุทธศักราช 2551, (กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์, 2551), 266.

การบริหารจัดการหลักสูตร

ในระบบการศึกษาที่มีการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและสถานศึกษามีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรนั้น หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในแต่ละระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ ระดับท้องถิ่น จนถึงระดับสถานศึกษา มีบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบในการพัฒนา สนับสนุน ส่งเสริม การใช้ และพัฒนาหลักสูตรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษามีประสิทธิภาพสูงสุด อันจะส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในระดับชาติ ในระดับท้องถิ่น ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานต้นสังกัดอื่น ๆ เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการศึกษาเป็นตัวกลางที่จะเชื่อมโยงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดในระดับชาติให้

สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา ส่งเสริมการใช้และพัฒนาหลักสูตรในระดับสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ โดยมีภารกิจสำคัญ คือ กำหนดเป้าหมายและจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับท้องถิ่น โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับสิ่งที่มีความต้องการในระดับชาติ พัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ประเมินคุณภาพ การศึกษาในระดับท้องถิ่น รวมทั้งเพิ่มพูนคุณภาพการใช้หลักสูตรด้วยการวิจัยและพัฒนา การพัฒนาบุคลากร สนับสนุน ส่งเสริม ติดตามผล ประเมินผล วิเคราะห์และรายงานผลคุณภาพ ผู้เรียน สถานศึกษามีหน้าที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนและดำเนินการใช้ หลักสูตร การเพิ่มพูนคุณภาพการใช้หลักสูตรด้วยการวิจัยและพัฒนา การปรับปรุงและพัฒนา หลักสูตร จัดทำระเบียบการวัดและประเมินผล ซึ่งในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาต้องพิจารณา ให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและรายละเอียดที่เขตพื้นที่การศึกษาหรือ หน่วยงานต้นสังกัดอื่น ๆ ในระดับท้องถิ่นได้จัดทำเพิ่มเติม รวมทั้งสถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมในส่วน ที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและความต้องการของผู้เรียน โดยทุก ภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา⁷¹ ขณะที่ ภาวนี อารงเลิศฤทธิ์ กล่าวว่า การบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา ซึ่งโรงเรียนหรือสถานศึกษามีภารกิจสำคัญในการจัด การศึกษาให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ สถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษา เพื่อนำสู่การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ สร้างความ มั่นใจต่อพ่อแม่ผู้ปกครองและชุมชนว่าผู้เรียนมีคุณภาพตามหลักสูตรการศึกษาของชาติและตามความ ต้องการของท้องถิ่นเพื่อให้บรรลุเจตนารมณ์ดังกล่าว สถานศึกษาจึงมีภารกิจสำคัญ ดังนี้ 1) จัดทำ หลักสูตรสถานศึกษา โดยออกแบบหลักสูตรให้ครอบคลุมส่วนที่เป็นแกนกลาง ส่วนที่เป็นความ ต้องการของชุมชนและท้องถิ่น รวมทั้งส่วนที่เป็นสถานศึกษาต้องการจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เพิ่มเติม 2) ส่งเสริม สนับสนุนในด้านการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร และมีความรู้ความเข้าใจในด้านวิชาการ 3) จัดสรรงบประมาณ ทรัพยากร เพื่อให้บุคลากรได้มีการ พัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับชั้นเรียนของตนเอง 4) ติดตามการใช้หลักสูตร กำกับ ดูแลคุณภาพ นิเทศภายในให้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ และ 5) มีการวิจัย และพัฒนาการใช้หลักสูตรตลอดจนการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา⁷²

⁷¹กระทรวงศึกษาธิการ, **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551** (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2551), 35.

⁷²ภาวนี อารงเลิศฤทธิ์ “การบริหารจัดการหลักสูตรในโรงเรียน บริหารให้เป็นจัดการให้ดี” วารสารวิชาการ ฉบับที่ 1, (มกราคม – มีนาคม, 2553), 53-54.

กล่าวโดยสรุป การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเป็นกระบวนการหรือขั้นตอนของการวิเคราะห์ปัญหา วางแผนงาน ดำเนินงานพัฒนาหลักสูตรและประเมินผลหลักสูตร โดยผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ เป็นระบบและมีประสิทธิภาพสูงสุดเหมาะสมกับผู้เรียนและสถานศึกษา

แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา⁷³ ดังนี้

- 1) จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเป็นของตนเอง โดย
 - 1.1 จัดให้มีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรขึ้นใช้เองให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมและเป็นต้นแบบให้กับโรงเรียนอื่น
 - 1.2 จัดทำหลักสูตรที่มุ่งเน้นพัฒนานักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้และคุณธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
 - 1.3 จัดให้มีวิชาต่าง ๆ ครบถ้วนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ
 - 1.4 เพิ่มเติมเนื้อหาสาระของรายวิชาให้สูง และลึกซึ้งมากขึ้นสำหรับกลุ่มเป้าหมาย เฉพาะ ได้แก่ การศึกษาด้านศาสนา ดนตรี นาฏศิลป์ กีฬา อาชีวศึกษา การศึกษาที่ส่งเสริมความเป็นเลิศ ผู้บกพร่อง พิการ และการศึกษาทางเลือก
 - 1.5 เพิ่มเติมเนื้อหาสาระของรายวิชาที่สอดคล้องสภาพปัญหา ความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม และโลก
- 2) สถานศึกษาสามารถจัดทำหลักสูตรการจัดการเรียนรู้อื่น ๆ ให้เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียนตามกลุ่มเป้าหมายพิเศษ โดยความร่วมมือของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและเครือข่ายสถานศึกษา
- 3) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบหลักสูตรสถานศึกษา
- 4) นิเทศ ติดตาม ประเมินผลและปรับปรุง หลักสูตรสถานศึกษา และรายงานผลให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารับทราบ

สรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา คือ การศึกษา วิเคราะห์สถานภาพสถานศึกษา การจัดโครงสร้างหลักสูตร สาระการเรียนรู้ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามกรอบ

⁷³สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2550), 34.

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สารการเรียนรู้ท้องถิ่น การนำหลักสูตรไปใช้ การจัดการเรียนการสอน การนิเทศ ติดตามการใช้หลักสูตร การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา

5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการ กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้ว่าเป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นเป้าหมายที่สำคัญสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชน ผู้สอนต้องพยายามคิดสรรกระบวนการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งปลูกฝัง เสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พัฒนาทักษะต่าง ๆ อันเป็นสมรรถนะที่สำคัญที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน⁷⁴ ดังที่ ฆนัท ธาตุทอง กล่าวถึงหลักการจัดการเรียนรู้ว่า ผู้สอนเปลี่ยนจากผู้ถ่ายทอดมาเป็นผู้ช่วยเหลือสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยผู้เรียนเป็นผู้ทำหน้าที่เรียนด้วยตนเองและต้องเรียนรู้คู่คุณธรรม เป้าหมายของการเรียนแบ่งเป็นด้านปัญญามุ่งให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และคิดอย่างมีวิจารณญาณ ด้านอารมณ์มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถทางอารมณ์ เห็นคุณค่าและเข้าใจตนเอง เห็นอกเห็นใจผู้อื่น แก้ปัญหาความขัดแย้งทางอารมณ์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ด้านสังคม มุ่งเน้นความรู้เพื่อเข้าใจสถานการณ์ แก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางความคิด การกระทำ โดยเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับศาสนาและวัฒนธรรม⁷⁵ ขณะที่ วิชัย วงษ์ใหญ่และมารุต พัฒนผล กล่าวถึงหลักการจัดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้ 1) ยึดหลักผู้เรียนมีความสำคัญเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ 2) กระบวนการเรียนรู้เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นหลัก ใช้วิธีสอนที่หลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียนรายบุคคล 3) การออกแบบการจัดการเรียนรู้ใช้วิธีการ กิจกรรม สื่อ และแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับผู้เรียน⁷⁶ กระบวนการเรียนรู้ที่สำคัญที่สุดต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้สัมผัสและสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ทั้งที่เป็นเพื่อนมนุษย์ ธรรมชาติและเทคโนโลยี ผู้เรียนได้ค้นคว้าทดลองฝึกปฏิบัติ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ จนค้นพบสาระสำคัญของบทเรียน ได้ฝึกวิถีคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดเชิงสรุป คิดหาเหตุผล

⁷⁴กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2551), 25.

⁷⁵ฆนัท ธาตุทอง, การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551, พิมพ์ครั้งที่ 2, (นครปฐม : เพชรเกษมการพิมพ์, 2553), 37.

⁷⁶วิชัย วงษ์ใหญ่และมารุต พัฒนผล, จากหลักสูตรแกนกลางสู่หลักสูตรสถานศึกษา กระบวนทัศน์ใหม่การพัฒนา, พิมพ์ครั้งที่ 3, (กรุงเทพฯ : จรัสสนิทวงศ์การพิมพ์, 2553), 34.

คิดแก้ปัญหาที่สามารถนำไปใช้ได้ คิดสร้างสรรค์จินตนาการและสามารถแสดงออกได้ชัดเจน มีเหตุผล โดยรู้ว่าตนคิดอย่างไร สามารถตรวจสอบความเข้าใจของตนเองได้และสามารถปรับเปลี่ยน กลวิธีการคิดให้เหมาะสม โดยครูมีบทบาทปลูกเร้าและเสริมแรงศิษย์ในทุกกิจกรรมให้ค้นพบคำตอบ และความมีวินัย มีความรับผิดชอบในการทำงาน ผู้เรียนมีโอกาสฝึกการประเมินและปรับปรุง ยอมรับผู้อื่น สร้างจิตสำนึกในความเป็นคนดี⁷⁷ซึ่งสอดคล้องกับสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้ว่าเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามเป้าหมาย ครูผู้สอนจึงควรให้ความสำคัญและสรรหากระบวนการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ ตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ นำพาให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่ดี ผู้เรียนควรได้มีส่วนร่วม ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้/กระบวนการเรียนรู้ คำนี้ถึงความแตกต่างระหว่างผู้เรียน พัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมอง และมุ่งเน้นความรู้คู่คุณธรรม จัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความหลากหลาย ทันสมัย เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ธรรมชาติของวิชา ให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าหรือเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ตามความสนใจ ใช้สื่อการเรียนรู้ ที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงโดยมีครูผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก ทั้งนี้ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ได้ให้หลักการที่สำคัญในการจัดการเรียนรู้ ไว้ดังนี้ 1) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคน สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ โดยการจัดการวิธีการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน แต่ละคนให้สามารถพัฒนาตนเองได้ ลงมือศึกษาค้นคว้า คิดแก้ปัญหา และปฏิบัติงานเพื่อสร้าง ความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุนจัดสถานการณ์ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ 2) การจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การจัดการเรียนรู้ควรให้ความสำคัญ ความแตกต่างระหว่างบุคคลกับผู้เรียน เพื่อวางรากฐานชีวิตให้เจริญงอกงามอย่างสมบูรณ์ มีพัฒนาการสมวัยอย่างสมดุล ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา การจัดการ การเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ค้นพบและแสดงออกถึงศักยภาพของตนเอง ครูผู้สอนจึงควร มีข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล สำหรับใช้ในการวางแผนการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้และนำไปพัฒนา ผู้เรียนให้เหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน 3) การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ พัฒนาการทางสมอง เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาได้อย่าง

⁷⁷วสันต์ ปรีดานันต์ “การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาล เมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม” (การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ บริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2553), 24.

เหมาะสมกับการทำงานของสมอง การเชื่อมโยงวงจรสมอง หากการจัดการเรียนรู้ที่ขัดต่อการทำงานของสมองจะทำให้เกิดการเรียนรู้ไม่ได้เต็มตามศักยภาพ อีกทั้งต้องคำนึงถึงพัฒนาการทางอารมณ์ของผู้เรียน การให้เรียนอย่างมีความสุข โดยใช้ประสบการณ์ตรงด้านร่างกายที่เป็นรูปธรรม ข้อเท็จจริงและทักษะด้านต่าง ๆ ที่ปรากฏในชีวิตจริงตามธรรมชาติ เป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมองในแต่ละช่วงวัย จะส่งผลให้ผู้เรียนมีความสนใจ ความตั้งใจ มีจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ ทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

4) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้วยการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการคุณธรรม จริยธรรม ได้รับความรู้ เกิดการยอมรับ เห็นคุณค่าและพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนเป็นนิสัยที่ดี⁷⁸

จากแนวคิดที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีความสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการ ต้องดำเนินการส่งเสริมให้ครูผู้สอนศึกษาวิเคราะห์ให้เข้าใจสาระสำคัญและเลือกวิธีการสอนที่เหมาะสม จัดการเรียนรู้ที่เน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนผ่านกระบวนการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ที่ให้ประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนและคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สังคมและสติปัญญา สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

แนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา⁷⁹ ดังนี้

- 1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
- 2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการการเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
- 3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
- 4) จัดการเรียนการสอน โดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

⁷⁸สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, **แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2553), 9-10.

⁷⁹สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, **แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา**, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2550), 36.

5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

สรุปได้ว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ คือ การจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของนักเรียน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยผสมผสานสารความรู้ด้านต่าง ๆ รวมทั้งปลูกฝัง คุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ ศึกษาค้นคว้า พัฒนารูปแบบกระบวนการเรียนรู้เพื่อเป็นต้นแบบให้กับสถานศึกษาอื่น

6. การวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

การวัดผลและประเมินผล เป็นกระบวนการอย่างหนึ่งในการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้าและความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน ตลอดจนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวถึงการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนว่าต้องอยู่บนหลักการพื้นฐานสองประการ คือ การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียน ในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับชาติ มีรายละเอียดดังนี้ 1) การประเมินระดับ ชั้นเรียน เป็นการวัดและประเมินผลที่อยู่ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนดำเนินการเป็นปกติและสม่ำเสมอในการจัดการเรียนการสอน ใช้เทคนิคการประเมินอย่างหลากหลาย เช่น การซักถาม การสังเกต การตรวจการบ้าน การประเมินโครงงาน การประเมินชิ้นงานหรือภาระงาน แฟ้มสะสมงาน การใช้แบบทดสอบ ฯลฯ โดยผู้สอนเป็นผู้ประเมินเองหรือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน ผู้ปกครองร่วมประเมิน การประเมินระดับชั้นเรียนเป็นการตรวจสอบว่าผู้เรียนมีพัฒนาการความก้าวหน้าในการเรียนรู้ อันเป็นผลมาจากการจัดการเรียนการสอนหรือไม่และมาก

น้อยเพียงใด มีสิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงและส่งเสริมในด้านใด นอกจากนี้ยังเป็นข้อมูลให้ผู้สอนใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนของตนด้วย ทั้งนี้โดยสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด 2) การประเมินระดับสถานศึกษา เป็นการตรวจสอบผลการเรียนของผู้เรียนเป็นรายปีหรือรายภาค ผลการประเมินการอ่าน คติวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและเป็นการประเมินเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษาว่าส่งผลต่อการเรียนของผู้เรียนตามเป้าหมายหรือไม่ ผู้เรียนมีสิ่งที่ต้องการพัฒนาในด้านใด รวมทั้งสามารถ นำผลการเรียนของผู้เรียนในสถานศึกษาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับชาติและระดับเขตพื้นที่การศึกษา ผลการประเมินระดับสถานศึกษาจะเป็นข้อมูลและสารสนเทศ เพื่อการปรับปรุงนโยบาย หลักสูตร โครงการ หรือวิธีการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนเพื่อการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา และการรายงานผลการจัดศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองและชุมชน 3) การประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษาเป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับเขตพื้นที่การศึกษาตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาตามภาวะความรับผิดชอบ สามารถดำเนินการโดยประเมินคุณภาพผู้เรียนด้วยวิธีการและเครื่องมือที่เป็นมาตรฐานที่จัดทำและดำเนินการโดยเขตพื้นที่การศึกษา หรือด้วยความร่วมมือกับหน่วยงานต้นสังกัดและหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังได้จากการตรวจสอบ ทบทวนข้อมูลจากการประเมินระดับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา 4) การประเมินระดับชาติ เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับชาติตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้ารับการประเมิน ผลจากการประเมินใช้เป็นข้อมูลในการเทียบเคียงคุณภาพการศึกษาในระดับต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ตลอดจนเป็นข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจในระดับนโยบายของประเทศ⁸⁰สอดคล้องกับ วิสัย วังษ์ใหญ่และมารุต พัฒนผล กล่าวถึงการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 4 ระดับ คือ 1) การประเมินระดับชั้นเรียน เป็นการวัดและประเมินผลที่อยู่ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ เน้นการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง 2) การประเมินระดับสถานศึกษา เป็นการวัดและประเมินผลรายปี รายภาค รวมทั้งการอ่าน คติวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์

⁸⁰กระทรวงศึกษาธิการ, **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551** (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2551), 28-29.

และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) การประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษา เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียน ตามมาตรฐานการเรียนรู้ เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่ การศึกษา 4) การประเมินระดับชาติ เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับชาติตามมาตรฐาน การเรียนรู้ที่สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้ารับการประเมิน⁸¹ ขณะที่กระทรวงศึกษาธิการ กล่าวถึงประโยชน์ของข้อมูลการประเมินระดับต่างๆ ว่าเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาในการตรวจสอบ ทบทวนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ถือเป็นภาระความรับผิดชอบของสถานศึกษาที่จะต้องจัดระบบดูแล ช่วยเหลือ ปรับปรุงแก้ไข ส่งเสริมสนับสนุนเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพบนพื้นฐานความ แตกต่างระหว่างบุคคลที่จำแนกตามสภาพปัญหา และความต้องการ ได้แก่ กลุ่มผู้เรียนทั่วไป กลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ กลุ่มผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ กลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหา ด้านวินัยและพฤติกรรม กลุ่มผู้เรียนที่ปฏิเสธโรงเรียน กลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม กลุ่มพิการทางร่างกาย และสติปัญญา เป็นต้น ข้อมูลจากการประเมินจึงเป็นหัวใจของสถานศึกษา ในการดำเนินการช่วยเหลือผู้เรียนได้ทันท่วงที เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาและประสบ ความสำเร็จในการเรียน⁸² ส่วน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ กล่าวว่า การวัดและประเมินผลเป็นสิ่ง จำเป็นในกระบวนการเรียนการสอนและมีประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1) เพื่อปรับปรุงการเรียน การสอนของครูอาจารย์ ทำให้ครูอาจารย์ทราบว่าผลการสอนของตนเป็นอย่างไรและจะได้แก้ไข ปรับปรุงให้ดีขึ้น 2) เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของนักเรียนนักศึกษา นักเรียนนักศึกษา จะได้ทราบว่าตนมีความรู้ ความเข้าใจในบทเรียนหรือไม่เพียงใด ซึ่งจะเป็แนวทางในการปรับปรุง ตนเอง 3) เพื่อปรับปรุงระบบการบริหารงานในสถานศึกษา ทำให้ทราบสภาพที่แท้จริงของหลักสูตร โครงการสอน บัณฑิตการสอนที่นำมาสู่การปฏิบัติว่าประสบปัญหาอย่างไร จะได้แก้ไขปรับปรุง อย่่างไร 4) เพื่อเป็นข้อมูลทางการศึกษาทั่วไป เช่น ผลการเรียนการศึกษาสำเร็จตามหลักสูตรเป็น แนวทางในการทำงานและศึกษาต่อ 5) เป็นหลักฐานด้านการศึกษาของสถานศึกษาในด้านการรับ นักศึกษา ผลการเรียนและการสำเร็จตามหลักสูตร 6) เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์สถานศึกษาใน

⁸¹วิชัย วงษ์ใหญ่และมารุต พัฒนผล, จากหลักสูตรแกนกลางสู่หลักสูตรสถานศึกษา กระบวนทัศน์ใหม่การพัฒนา, พิมพ์ครั้งที่ 3, (กรุงเทพฯ : จรัลสนิทวงศ์การพิมพ์, 2553), 37.

⁸²กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2551), 29.

ด้านผลการเรียน และการสำเร็จการเรียนของนักเรียนนักศึกษา⁸³ ในด้านการเทียบโอนผลการเรียน ถือเป็น การนำผลการเรียนซึ่งเป็นความรู้ ทักษะและประสบการณ์ของผู้เรียนที่เกิดจากการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยมาประเมิน สถานศึกษาสามารถเทียบโอน ผลการเรียนของผู้เรียนในกรณีต่าง ๆ ได้แก่ การย้ายสถานศึกษา การเปลี่ยนรูปแบบการศึกษา การย้ายหลักสูตร การออกกลางคันและขอกลับเข้ารับการศึกษาต่อ การศึกษาจากต่างประเทศและ ขอเข้าศึกษาต่อในประเทศ นอกจากนี้ยังสามารถเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์จาก แหล่งเรียนรู้อื่น ๆ เช่น สถานประกอบการ สถาบันศาสนา สถาบันการฝึกอบรมอาชีพ การจัดการศึกษาโดยครอบครัว⁸⁴

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การวัดผล การประเมินผลและการเทียบโอนการศึกษา ถือเป็น ภารกิจที่สำคัญอย่างหนึ่งของสถานศึกษา สถานศึกษาต้องเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผลการศึกษาของผู้เรียนโดยการวัดผล การประเมินผล การเทียบโอนการศึกษา จะต้องสอดคล้องและครอบคลุมมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดในหลักสูตรแกนกลาง สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สามารถรับรองการประเมินภายในและภายนอกได้ ตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

แนวทางการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา⁸⁵ ดังนี้

- 1) กำหนดระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาโดย สอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศ
- 2) จัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัดและประเมินผลของ สถานศึกษา
- 3) วัดผล ประเมินผล เทียบโอนประสบการณ์ผลการเรียนและอนุมัติผลการเรียน
- 4) จัดให้มีการประเมินผลการเรียนทุกช่วงชั้นและจัดให้มีการซ่อมเสริมกรณีที่มีผู้เรียนไม่ผ่าน เกณฑ์การประเมิน

⁸³ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, การบริหารงานวิชาการ, (กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, 2553), 166-167.

⁸⁴กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2551), 34.

⁸⁵สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, แนวทางการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษา, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2550), 37.

- 5) จัดให้มีการพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผล
- 6) จัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียนเพื่อใช้ในการอ้างอิง ตรวจสอบและใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน
- 7) ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติผลการประเมินการเรียนด้านต่างๆ รายปี/รายภาค และตัดสินผลการเรียนการผ่านช่วงชั้นและจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 8) การเทียบโอนผลการเรียนเป็นอำนาจของสถานศึกษาที่จะแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ ได้แก่ คณะกรรมการเทียบระดับการศึกษา ทั้งในระบบนอกระบบและตามอัธยาศัย คณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียน และเสนอคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการพร้อมทั้งให้ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติการเทียบโอน

สรุปได้ว่า การวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน คือ กำหนดระเบียบการวัดผลและประเมินผลของโรงเรียนตามหลักสูตร โดยให้สอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศ จัดทำเอกสารหลักฐานให้เป็นไปตามระเบียบการวัดและการประเมินผลของโรงเรียน วัดผล ประเมินผล เทียบโอนประสบการณ์ ผลการเรียนและอนุมัติผลการเรียน ประเมินผลการเรียนทุกช่วงชั้น จัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผลประเมินผล การเรียน อนุมัติผลการประเมินการเรียนด้านต่าง ๆ แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียน

7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

การวิจัยถือว่าเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการพัฒนาระบบการเรียนการสอนของครู ช่วยในการค้นหาคำตอบของสาเหตุปัญหา หรือข้อบกพร่องในระบบการเรียนการสอนนั้น ๆ การนำการวิจัยเข้าไปช่วยจะทำให้การจัดการเรียนการสอนของครูสามารถนำผู้เรียนไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายของหลักสูตรได้ ครูที่จะทำการวิจัยได้สำเร็จจำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมจากผู้บริหารสถานศึกษา ที่ให้อิสระในทางความคิด ให้อิสระในการทำงานค้นคว้าทดลองที่สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจของครูผู้ทำวิจัย เพื่อครูจะได้ค้นพบปัญหาและแนวทางแก้ไข ดังพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 30 ว่าให้สถานศึกษาพัฒนาระบบการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษาและมาตรา 24 (5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและ

แหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ สอดคล้องกับ รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการวิจัยในสถานศึกษาว่า เป็นการแสวงหาแนวทางและเทคนิควิธีการในการบริหารจัดการตามภารกิจสถานศึกษา แสวงหาเทคนิคและวิธีการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับธรรมชาติและศักยภาพของผู้เรียนทำให้การเรียนรู้ที่มีหลักการและเหตุผลด้วยตนเอง ซึ่งนำไปสู่ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือ เก่ง ดี และมีสุข⁸⁶ ส่วน ธีระ รุญเจริญ กล่าวถึงจุดหมายของการวิจัยมี 3 ประการ ดังนี้ 1) เพื่อแสวงหาแนวทางและเทคนิควิธีการในการบริหารจัดการตามภารกิจของโรงเรียน 2) เพื่อแสวงหาเทคนิคและวิธีจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับธรรมชาติและศักยภาพของนักเรียน 3) เพื่อทำให้การเรียนรู้ที่มีหลักการและเหตุผลด้วยตนเอง ซึ่งจะนำไปสู่ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คือ เก่ง ดี และมีความสุข⁸⁷ ขณะที่ กมล ภูประเสริฐ กล่าวว่าการบริหารการวิจัยและพัฒนา ต้องมีการดำเนินงานดังต่อไปนี้ 1) การกระตุ้นความสนใจหรือการสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการวิจัย โดยเฉพาะการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อให้นักลากรในสถานศึกษาเกิดความตื่นตัวที่จะเริ่มทำ 2) การพัฒนาความสามารถของบุคลากรในการวิจัย โดยการจัดหาหนังสือและเอกสารต่าง ๆ ให้บุคลากรได้ศึกษา หรือจัดประชุมปฏิบัติการและเชิญวิทยากรมาฝึกการวิจัย หรือส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมตามที่หน่วยงานต่าง ๆ 3) การประชุมปรึกษาหารือเพื่อวิเคราะห์ปัญหาของสถานศึกษาในด้านวิชาการและร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอน ช่วยกันแสวงหาวิธีการแก้ปัญหา 4) การกำกับดูแลและส่งเสริมให้ดำเนินการแก้ปัญหาในลักษณะของงานวิจัย โดยการอำนวยความสะดวกหรือให้ความช่วยเหลือ 5) การสนับสนุนให้มีการแสดงผลงานวิจัยของสถานศึกษา และการวิจัยในชั้นเรียน⁸⁸

การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้เพื่อพัฒนาระบบการเรียนการสอนอีกทางหนึ่ง คือ การวิจัยในชั้นเรียน โดยสุวิมล ว่องวานิช อธิบายว่า การวิจัยในชั้นเรียนมีจุดประสงค์คือ การพัฒนาการเรียนการสอน การค้นคว้าหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นและพัฒนาวิชาชีพ⁸⁹ และ

⁸⁶รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ, การบริหารงานวิชาการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, พิมพ์ครั้งที่ 3 (สงขลา : บริษัทนำศิลป์โฆษณา จำกัด, 2552), 115.

⁸⁷ธีระ รุญเจริญ, ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา (กรุงเทพฯ : ชุมทองอุตสาหกรรมการพิมพ์, 2550), 358.

⁸⁸กมล ภูประเสริฐ, การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ : เมธีทิปส์, 2547), 85.

⁸⁹สุวิมล ว่องวานิช, การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547), 11.

นพเก้า ณ พัทลุง กล่าวถึงเป้าหมายของการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อ 1) ให้ครูได้สร้างองค์ความรู้และเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ จากการวิจัยในชั้นเรียน 2) ให้ครูได้นำเสนอหลักสูตรและการเรียนการสอนรูปแบบใหม่ ๆ ต่อผู้บริหารโรงเรียน ผู้ปกครอง เพื่อนครู นักเรียนและชุมชน 3) พัฒนานักเรียนและครูให้เป็นผู้เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง 4) ให้ครูได้มีโอกาสปรึกษาหารือเกี่ยวกับการสอนกับเพื่อนร่วมงาน เพื่อพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างครูและการปฏิสัมพันธ์กับโรงเรียนและชุมชน⁹⁰

ดังนั้นการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ถือเป็นกระบวนการการบริหารงานวิชาการ เพื่อให้ผู้บริหารพัฒนาศักยภาพของครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานวิจัย สามารถปฏิบัติได้และนำข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนรู้อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

แนวทางการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา ดังนี้

- 1) กำหนดนโยบายและแนวทางการใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทำงานของนักเรียน ครู และผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา
- 2) พัฒนาครูและนักเรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นสำคัญในการเรียนรู้ที่ซับซ้อนขึ้นทำให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิด การจัดการ การหาเหตุผล ในการตอบปัญหา การผสมผสานความรู้แบบสหวิทยาการและการเรียนรู้ในปัญหาที่ตนสนใจ
- 3) พัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการวิจัย
- 4) รวบรวมและเผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษา รวมทั้งสนับสนุนให้ครูนำผลการวิจัยมาใช้ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้อและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

สรุปได้ว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา คือ กำหนดนโยบายและแนวทางการใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้และกระบวนการทำงานของนักเรียน ครูและผู้เกี่ยวข้อง พัฒนาครูและนักเรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้โดยการใช้กระบวนการวิจัยเป็นสำคัญในการเรียนรู้ที่ซับซ้อนขึ้น การผสมผสานความรู้แบบสหวิทยาการและการเรียนรู้ในปัญหาที่ตนสนใจ พัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการวิจัย รวบรวมและเผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษา รวมทั้งสนับสนุนให้ครูนำผลการวิจัยมาใช้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้อและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

⁹⁰นพเก้า ณ พัทลุง, เทคนิคการวิจัยในชั้นเรียน, พิมพ์ครั้งที่ 4 (สงขลา : เหมการพิมพ์, 2551), 5.

8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 หมวด 4 มาตรา 25 ได้กำหนดว่า รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การศึกษาและนันทนาการ แหล่งข้อมูลและแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ อย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ⁹¹ โรงเรียนทุกแห่งจึงจำเป็นต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักและใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ และดำเนินการเพื่อให้เกิดแหล่งเรียนรู้ขึ้นในโรงเรียน ดังที่ รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ กล่าวว่าการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา มุ่งเน้นไปที่การจัดให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในและนอกโรงเรียนนั้น โรงเรียนจึงต้องพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้มีความพร้อมสำหรับจัดการเรียนรู้ พร้อมทั้งประสานจัดการเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนด้วย สถานศึกษามีแนวปฏิบัติ ดังนี้ 1) สำรวจแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น ในเขตพื้นที่การศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษาใกล้เคียง 2) จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้แก่ ครู สถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาในบริเวณใกล้เคียง 3) จัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้ และประสานความร่วมมือสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในการจัดตั้ง ส่งเสริมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกัน 4) ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น⁹² ขณะที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดประเภทของแหล่งเรียนรู้ไว้ 2 แบบ แบบแรก คือ จัดตามลักษณะของแหล่งเรียนรู้ ได้แก่ แหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติ แหล่งเรียนรู้ที่มนุษย์สร้างขึ้นและบุคคล แบบที่สอง คือ จัดตามแหล่งที่ตั้งของแหล่งเรียนรู้ ได้แก่ แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน และแหล่งเรียนรู้ในชุมชน⁹³ ส่วนสถาบันพัฒนาความก้าวหน้าได้จำแนกประเภทแหล่งเรียนรู้ ดังนี้ 1) แหล่งเรียนรู้ประเภทบุคคล

⁹¹กระทรวงศึกษาธิการ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545, 9.

⁹²รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ, การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, พิมพ์ครั้งที่ 3 (สงขลา : บริษัทนำศิลป์โฆษณา จำกัด, 2552), 134.

⁹³สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, การใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2547), 1- 4.

2) แหล่งเรียนรู้ประเภทสถานที่ เช่น ห้องสมุดโรงเรียน ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ สหกรณ์ร้านค้า ในโรงเรียน บ่อเลี้ยงปลาในโรงเรียน 3) แหล่งเรียนรู้ประเภทสื่อและเทคโนโลยี ได้แก่ เทป บันทึกเสียง วีดิทัศน์ ชุดการสอน 4) แหล่งเรียนรู้ประเภทเอกสารสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือ ภาพถ่าย แผนที่ แผนที่ 5) แหล่งเรียนรู้ประเภทวัสดุธรรมชาติ ได้แก่ หิน น้ำ ป่า เขา ถ้ำ สัตว์ พืช⁹⁴ ขณะที่ รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ กล่าวถึงบทบาทของแหล่งเรียนรู้ในการให้การศึกษาแก่ผู้เรียนทั้งในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย ดังนี้ 1) แหล่งเรียนรู้ต้องสามารถตอบสนองการเรียนรู้ที่เป็นกระบวนการ (Process of Learning) การเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง (Learning by doing) ทั้งการเรียนรู้ของคนในชุมชนที่มีแหล่งเรียนรู้ของตนเองอยู่แล้วและการเรียนรู้ของคนอื่น ๆ ทั้งในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย 2) เป็นแหล่งทำกิจกรรม แหล่งทัศนศึกษา แหล่งฝึกงาน และแหล่งประกอบอาชีพของผู้เรียน 3) เป็นแหล่งสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นโดยตนเอง 4) เป็นห้องเรียนทางธรรมชาติ เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้า วิจัยและฝึกอบรม 5) เป็นองค์กรเปิด ผู้สนใจสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างเต็มที่และทั่วถึง 6) เผยแพร่ข้อมูลแก่ผู้เรียนในเชิงรุกเข้าสู่ทุกกลุ่มเป้าหมายอย่างทั่วถึง ประหยัดและสะดวก 7) มีการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน 8) มีสื่อประเภทต่าง ๆ ประกอบด้วยสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเสริมกิจกรรมการเรียน การสอนและการพัฒนาอาชีพ หากผู้บริหารสถานศึกษาจัดการแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ให้เป็นระบบ วางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ จัดตั้งบุคลากรรับผิดชอบดูแล มีการควบคุม กำกับ และติดตาม ประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้รวมทั้ง แสวงหาแหล่งเรียนรู้ใหม่ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และความต้องการของครูในฐานะผู้อำนวยความสะดวกจะทำให้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น⁹⁵

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่าสถานศึกษาทุกแห่งควรให้ความสำคัญในการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน มีการใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ทั้งในสถานศึกษาและในชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด สนับสนุนครูผู้สอนให้นำแหล่งเรียนรู้ไปใช้ในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้และส่งเสริมผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองในแหล่งเรียนรู้เพื่อสร้างประสบการณ์ การเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเรียนรู้อย่างมีความสุขเต็มตามศักยภาพ

⁹⁴สถาบันพัฒนาความก้าวหน้า, ยุทธศาสตร์การพัฒนาวินิจฉัยผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักเกณฑ์ใหม่, (กรุงเทพฯ : เอส.พี.เอ็น.การพิมพ์, 2553), 233- 234.

⁹⁵รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ, การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, พิมพ์ครั้งที่ 3 (สงขลา : บริษัทนำศิลป์โฆษณา จำกัด, 2552), 132 - 136.

แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา⁹⁶ ดังนี้

1) จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาให้พอเพียงเพื่อสนับสนุนการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองกับการจัดกระบวนการเรียนรู้

2) จัดระบบแหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น พัฒนาห้องสมุดหมวดวิชา ห้องสมุดเคลื่อนที่ มุมหนังสือในห้องเรียน ห้องพิพิธภัณฑ์ ห้องมัลติมีเดีย ห้องคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต ศูนย์วิชาการ ศูนย์วิทยบริการ (Resource Center) สวนสุขภาพ สวนวรรณคดี สวนหนังสือ สวนธรรมะ เป็นต้น

3) จัดระบบข้อมูลแหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนของสถานศึกษาของตนเอง เช่น จัดเส้นทาง/แผนที่ และระบบการเชื่อมโยงเครือข่ายห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดสถาบันการศึกษา พิพิธภัณฑ์ พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ

4) ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้ ทั้งในและนอกสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และนิเทศ กำกับติดตาม ประเมิน และปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ คือ จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาให้พอเพียง จัดระบบแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของนักเรียน จัดระบบข้อมูลแหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนในสถานศึกษาของตน ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาและในต่างประเทศ

9. การนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษา ถือว่าเป็นงานที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารงานวิชาการผู้บริหารต้องดำเนินการขึ้นภายในสถานศึกษาเพื่อให้สถานศึกษามีระดับมาตรฐานทางการศึกษาที่ดี ครูมีประสิทธิภาพและนักเรียนมีสมรรถนะตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ทั้งนี้เพราะการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการให้บริการ ช่วยเหลือ และแนะนำให้การดำเนินการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับการนิเทศไว้หลายท่านด้วยกัน คือ กลิคแมน (Glickman) ให้ความคิดเกี่ยวกับการนิเทศว่า เป็นแนวความคิดเกี่ยวกับงานและหน้าที่ที่เกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนการสอนซึ่งเป็นการสอนในเรื่องหลักการ การจัดครูเข้าสอน การจัดสื่อการสอน สิ่งอำนวยความสะดวก

⁹⁶สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, **แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา**, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2550), 39.

ความสะอาด การเตรียมและพัฒนาครุรวม ทั้งการประเมินผลการเรียนการสอน⁹⁷ สอดคล้องกับ แฮร์ริส (Harris) ที่ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ว่า เป็นสิ่งที่บุคลากรในโรงเรียนกระทำต่อบุคคลหรือสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะคงไว้หรือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการเรียนการสอนในโรงเรียนมุ่งให้เกิดประสิทธิภาพด้านการสอนเป็นสำคัญ⁹⁸ ขณะที่ สันติ บุญภิรมย์ ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษา หมายถึง กิจกรรมหนึ่งในหลาย ๆ กิจกรรมของการบริหารการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงเงื่อนไขการเรียนรู้ และความเจริญงอกงามของผู้เรียน โดยมุ่งให้ผู้สอนปรับปรุงวิธีการสอนและจัดกิจกรรมอื่นควบคู่ไปด้วย⁹⁹ ส่วนธีระพร आयวัฒน์ ได้กล่าวถึงความหมายการนิเทศ หมายถึง การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน จุดหมายเพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้ ความสามารถ มีความเชื่อมั่น สามารถพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้สถานศึกษามีคุณภาพมาตรฐานด้านการจัดการศึกษา¹⁰⁰ สอดคล้องกับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ ได้ให้ความหมายการนิเทศการศึกษาว่า หมายถึง กระบวนการจัดการบริหารการศึกษาเพื่อชี้แนะให้ความช่วยเหลือและความร่วมมือกับครูผู้สอนและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของผู้สอนและเพิ่มคุณภาพของบทเรียนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา¹⁰¹ ซึ่งสุวรรณณี ศรีคุณ ได้สรุปการนิเทศการศึกษาว่า เป็นความพยายามอย่างหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ¹⁰² โดยกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติในการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา ดังนี้ 1) จัดกระบวนการนิเทศ

⁹⁷ C.D. Glickman, *Developmental Supervision : Alternative Practice for Helping Teachers Improve Instruction* (Washington D.C. : Association for Supervision and Curriculum Development, 1981), 6.

⁹⁸ Ben M.Harris, *Supervisory Behavior in Education*, 3rd ed. (Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice – Hall, Inc., 1985), 13.

⁹⁹ สันติ บุญภิรมย์, *การบริหารงานวิชาการ*, (กรุงเทพฯ : บั๊ค พอยท์, 2552), 204.

¹⁰⁰ ธีระพร आयวัฒน์ “แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก”, (ดุขฎีนิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุขฎีบัณฑิต สาขา วิชาการบริหารการศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2552), 165.

¹⁰¹ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, *การบริหารงานวิชาการ*, (กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, 2553), 223.

¹⁰² สุวรรณณี ศรีคุณ, *เอกสารการเรียนรู้สู่ภาวะผู้นำทางการศึกษาและส่งเสริมวิชาชีพ*, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2549), 299.

งานวิชาการและการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา 2) ดำเนินการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนในรูปแบบหลากหลายเหมาะสมกับสถานศึกษา 3) ประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา 4) ติดตามประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนของสถานศึกษา ส่วนปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการนิเทศการสอนว่า เป็นการมุ่งปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียน ดังนี้ 1) เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการบริหารและงานวิชาการของสถานศึกษา 2) เพื่อบริการงานวิชาการในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น 3) เพื่อสำรวจ วิเคราะห์ วิจัยและประเมินผล ปรับปรุงคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา 4) เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนการสอน ให้ได้มาตรฐานและเอกสารทางวิชาการให้ มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นของสถานศึกษาและครูสอน 5) เพื่อพัฒนาบุคลากรโดยเฉพาะผู้สอนให้มีความรู้ ทักษะและประสบการณ์อันจำเป็นที่จะนำไปใช้ในการเรียนการสอน การจัดการศึกษา ทั้งสามารถใช้แก้ปัญหาเหล่านั้นได้¹⁰³

อนึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้กล่าวถึงความสำคัญของการนิเทศการศึกษาไว้ว่าเป็นกระบวนการที่ผู้นิเทศในสถานศึกษาซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร ครูวิชาการและครูอาจารย์ที่ผู้บริหารมอบหมายดำเนินการ โดยใช้ภาวะผู้นำทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจ ประสานงานและใช้ศักยภาพการทำงานอย่างเต็มที่ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนางานของสถานศึกษานั้นโดยรวมให้เป็นไปตาม มาตรฐานการศึกษาทุกคน ขณะที่ กรองทอง จิระเดชากุล ได้กล่าวถึงบทบาทและภารกิจของผู้บริหารเกี่ยวกับการนิเทศ ดังนี้ 1) บทบาทในการส่งเสริมและจัดให้มีการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อให้เกิด การพัฒนาตนเอง สามารถดำเนินงานตามนโยบายได้ถูกต้อง ทำหน้าที่นิเทศภายในโรงเรียนได้อย่างสมบูรณ์ 2) บทบาทในการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพครู โดยเฉพาะการจัดการเรียนรู้ให้ดีขึ้น ส่งเสริมให้มีการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพ นำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับครูในโรงเรียน 3) บทบาทในการจัดประชุมอบรม มีการจัดประชุมอบรมในรูปแบบต่าง ๆ และส่งเสริมให้ครูมีโอกาสเข้ารับการอบรมในการพัฒนาวิชาชีพ นำความรู้มาปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ 4) บทบาทในการติดตามประเมินผลซึ่งจะช่วยให้ครูพัฒนาศักยภาพได้ดียิ่งขึ้น 5) บทบาทในการใช้กลุ่มโรงเรียน สมาคมวิชาชีพหรือเครือข่ายเป็นแนวทางเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่ครูในโรงเรียน โดยใช้กลุ่มหรือเครือข่ายช่วยเหลือด้วยวิธีการต่าง ๆ 6) บทบาทในการสร้างครุต้นแบบในสาขาวิชาต่าง ๆ ซึ่งก่อให้เกิดผลการพัฒนาและเป็น

¹⁰³ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, การบริหารงานวิชาการ, (กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, 2553), 226.

แบบอย่างแก่ครูทั่วไป¹⁰⁴ ส่วน ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อการนิเทศ ดังนี้ 1) การช่วยให้ผู้สอนแต่ละคนทำหน้าที่การสอนให้ได้ผลดี แก้ปัญหาของผู้สอนแต่ละคนทางด้านการสอน ช่วยให้ผู้สอนมีความเจริญงอกงามในวิชาชีพของตนเอง 2) การเป็นผู้ประสานงานและบริการแก่ผู้สอนทุกคนในด้านการสอน เช่น ช่วยจัดหาหนังสือ วิเคราะห์เนื้อหาวิธีสอน อุปกรณ์ รวมทั้ง อำนวยความสะดวกการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3) การเป็นวิทยากรที่ดีที่สุดของผู้สอนในทุกโอกาสคือสามารถให้คำปรึกษา แนะนำ ชี้แจง ชี้แหล่งวิทยาการที่เหมาะสมให้แก่ผู้สอน 4) การเป็นผู้ประเมินผลการเรียนการสอนและโปรแกรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาเพื่อปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้น 5) การเป็นผู้นำที่ดีของสถานศึกษาและชุมชน สร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนเพื่อร่วมมือในด้านการนิเทศภายใน 6) การช่วยเหลือผู้สอนด้านวิชาการ การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลหรือกลุ่ม การอบรม บรรยาย อภิปราย การสัมมนาในโอกาสต่าง ๆ การจัดหนังสือ คู่มือต่าง ๆ ให้การปรับปรุงห้องสมุดให้ใช้ได้อย่างสะดวกทั้งผู้สอนและผู้เรียน การจัดอุปกรณ์โสตทัศนศึกษาให้ใช้ได้อย่างทั่วถึงและการแนะนำให้เป็นสมาชิกชมรมหรือสมาคมต่าง ๆ 7) ส่งเสริมขวัญและกำลังใจในการทำงาน เช่น จัดสวัสดิการให้ สร้างความสามัคคีภายในสถานศึกษา จัดสภาพแวดล้อมในการทำงานให้เอื้อต่อบรรยากาศภายในสถานศึกษา¹⁰⁵

ดังนั้น การนิเทศการศึกษา ถือว่าเป็นกระบวนการส่งเสริม แนะนำ ปรึกษาหารือและให้ความร่วมมือจากผู้นิเทศเพื่อช่วยเหลือ ปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนและเพิ่มประสิทธิภาพของการเรียนการสอนอันจะนำมาซึ่งผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนตามมาตรฐานที่กำหนด

แนวทางการดำเนินการนิเทศการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา¹⁰⁶ ดังนี้

1) สร้างความตระหนักให้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจกระบวนการนิเทศภายในว่าเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันที่ใช้เหตุผลการนิเทศเป็นการพัฒนาปรับปรุงวิธีการทำงานของแต่ละบุคคลให้มีคุณภาพ การนิเทศเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร เพื่อให้ทุกคนเกิดความเชื่อมั่นว่าได้ปฏิบัติถูกต้อง ก้าวหน้า และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและตัวครูเอง

¹⁰⁴ กรองทอง จิระเดชากุล, คู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน, (กรุงเทพฯ : ธารอักษร, 2550), 223.

¹⁰⁵ ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์, การบริหารงานวิชาการและการนิเทศภายในสถานศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ 5 (ปัตตานี : ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษาสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2551), 238-239.

¹⁰⁶ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2550), 37.

2) จัดการนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพทั่วถึงและต่อเนื่องเป็นระบบและกระบวนการ

3) จัดระบบนิเทศภายในสถานศึกษาให้เชื่อมโยงกับระบบนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

สรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา คือ การสร้างความตระหนักแก่ครูและผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจกระบวนการการนิเทศภายในว่าเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันที่ใช้เหตุผล การนิเทศเป็นการพัฒนาปรับปรุงวิธีการทำงานของแต่ละบุคคลให้มีคุณภาพ การนิเทศเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร เพื่อให้ทุกคนเกิดความเชื่อมั่นว่าได้ปฏิบัติถูกต้อง ก้าวหน้าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียนและตัวครู จัดการนิเทศภายในโรงเรียนให้มีคุณภาพทั่วถึงและต่อเนื่องเป็นระบบ จัดกระบวนการทำงานเชื่อมโยงกับระบบนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

10. การแนะแนวการศึกษา

การแนะแนวการศึกษา เป็นงานที่สถานศึกษาทุกแห่งต้องจัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพ และสามารถจัดการชีวิตของตนอย่างชาญฉลาด มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง สู่โลกกว้างทางการศึกษาและอาชีพ สามารถตัดสินใจ แก้ปัญหา เลือกและวางแผนชีวิตการเรียน อาชีพ และสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม สามารถพัฒนาตนเองได้ตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ มีทักษะชีวิต สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ความสำเร็จและเป็นประโยชน์¹⁰⁷ ดังที่กระทรวงศึกษาธิการได้ให้ความหมายของการแนะแนวไว้ว่า เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน เสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้ ปัญหา การสร้างสัมพันธภาพที่ดีซึ่งผู้สอนทุกคนต้องทำหน้าที่แนะแนวให้คำปรึกษาด้านชีวิต การศึกษาต่อและการพัฒนาตนเองสู่โลกอาชีพและการมีงานทำ¹⁰⁸ เช่นเดียวกับ ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ ให้ความหมาย การแนะแนวการศึกษาว่า เป็นกระบวนการที่ช่วยเหลือนักเรียนให้รู้จักและเข้าใจตนเอง รู้จักสภาพแวดล้อมรอบตัว เพื่อให้สามารถปรับตัวและดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างถูกต้องและ

¹⁰⁷ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, **แนวทางการจัดกิจกรรมแนะแนวระดับประถมศึกษา**, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2554), 1.

¹⁰⁸ กระทรวงศึกษาธิการ, **คู่มือการบริหารจัดการแนะแนว** , (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2545), 2.

มีความสุขและส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาสูงสุดตามศักยภาพของแต่ละคนทุก ๆ ด้าน¹⁰⁹ สอดคล้องกับรุ่งรัชดาพร เวหะชาติ กล่าวว่าการแนะแนวการศึกษาเป็นกิจกรรม กระบวนการที่สถานศึกษาจัดขึ้นเพื่อให้บริการแก่ผู้เรียนทั้งภายในและนอกห้องเรียน โดยการชี้แนะ ช่วยเหลือให้สามารถเข้ากับสิ่งแวดล้อม สังคมได้อย่างมีความสุข¹¹⁰ ขณะที่ พนม ลีมาอารีย์ ได้กล่าวถึงหลักการที่สำคัญของการแนะแนวการศึกษาให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องปฏิบัติตามหลักการที่สำคัญ ดังนี้

- 1) การจัดบริการแนะแนวในสถานศึกษาต้องมุ่งให้ความช่วยเหลือนักเรียนทุกคนด้วยความเสมอภาคเป็นธรรมและเท่าเทียมกัน
- 2) การจัดบริการแนะแนวต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง คือ จัดอย่างเป็นระบบมีระเบียบแบบแผน
- 3) ผู้ทำงานแนะแนวจะต้องยอมรับในความเป็นเอกัตบุคคล (individual) ของนักเรียนและจะต้องมีความเข้าใจและยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล (individual differences)
- 4) การแนะแนวเป็นกระบวนการพฤติกรรมของบุคคลและเกี่ยวกับพัฒนาการของมนุษย์ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องใช้เครื่องมือและกลวิธีต่าง ๆ เพื่อช่วยให้แต่ละบุคคลเข้าใจตนเอง
- 5) ผู้กระทำการแนะแนวจะต้องเคารพในสิทธิและเสรีภาพของบุคคลแต่ละคน
- 6) การแนะแนวถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการศึกษา ดังนั้นจึงควรสอดแทรกอยู่ในกระบวนการเรียนการสอนของสถานศึกษา
- 7) การแนะแนวที่มีประสิทธิภาพ ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้แนะแนวจะต้องเป็นผู้ที่ได้รับการศึกษาอบรมทางการแนะแนว มาโดยเฉพาะ
- 8) ผู้ทำงานด้านแนะแนวต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความเป็นประชาธิปไตย ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและจะต้องเป็นผู้ที่สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี
- 9) การจัดบริการแนะแนวจะได้ผลดีจะต้องเกิดจากความร่วมมือของบุคคลทุกฝ่าย
- 10) ผู้ทำงานแนะแนวจะต้องเป็นผู้ที่เก็บรักษาความลับได้¹¹¹ ส่วนสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาได้กล่าวถึงการดำเนินงานแนะแนวว่า ต้องจัดให้ครอบคลุมขอบข่ายงานแนะแนวทั้ง 3 ด้าน ดังนี้

- 1) ด้านการศึกษา ให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองในด้านการเรียนอย่างเต็มตามศักยภาพ รู้จักแสวงหาและใช้ข้อมูลประกอบการวางแผนการเรียนหรือการศึกษาต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีวิธีการเรียนรู้และสามารถวางแผนการเรียน หรือการศึกษาต่อได้อย่างเหมาะสม
- 2) ด้านอาชีพ ให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเองในทุกด้าน รู้และเข้าใจโลกของงานอาชีพอย่างหลากหลาย มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต มีการเตรียมตัวสู่อาชีพ สามารถวางแผนเพื่อประกอบอาชีพตามที่ตนเอง

¹⁰⁹ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ, การจัดและการบริหารงานวิชาการ, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2550), 207.

¹¹⁰รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ, การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, พิมพ์ครั้งที่ 3 (สงขลา : บริษัทนำศิลป์โฆษณา จำกัด, 2552), 151.

¹¹¹พนม ลีมาอารีย์, การแนะแนวเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ 2(กรุงเทพฯ:โอเดียนสโตร์,2548), 11.

มีความถนัดและสนใจ 3) ด้านส่วนตัวและสังคม ให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง รักและเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น รักษ์สิ่งแวดล้อม มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีเจตคติที่ดีต่อการมีชีวิตที่ดีมีคุณภาพ มีทักษะชีวิตและสามารถปรับตัวดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข¹¹² ขณะที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมแนะแนว ดังนี้ 1) เพื่อให้ผู้เรียนรู้จัก เข้าใจ รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น 2) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถวางแผนการศึกษา อาชีพ รวมทั้งส่วนตัวและสังคม 3) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสมอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข¹¹³ ส่วน รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ กล่าวถึงแนวปฏิบัติการแนะแนวในสถานศึกษา ดังนี้ 1) จัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพภายในสถานศึกษาโดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และกระบวนการเรียนการสอน 2) ดำเนินการแนะแนวการศึกษา โดยความร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษา 3) ติดตามและประเมินผลการจัดการระบบและกระบวนการแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษา 4) ประสานความร่วมมือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ด้านการแนะแนวการศึกษากับสถานศึกษาหรือเครือข่ายการแนะแนวภายในเขตพื้นที่การศึกษา¹¹⁴

ดังนั้นการแนะแนวการศึกษาจึงเป็นงานที่สำคัญงานหนึ่ง เนื่องด้วยกิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รู้รักษ์สิ่งแวดล้อม สามารถตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิต ทั้งในด้านการศึกษาและอาชีพ สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจผู้เรียน รวมทั้งเป็นกิจกรรมช่วยเหลือ และให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียนต่อไป

¹¹²สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, **แนวทางการจัดกิจกรรมแนะแนวระดับประถมศึกษา**, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2554), 3.

¹¹³เรื่องเดียวกัน, 7

¹¹⁴รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ, **การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**, พิมพ์ครั้งที่ 3 (สงขลา : บริษัทนำศิลป์โฆษณา จำกัด, 2552), 153.

แนวทางการแนะแนวการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทและ หน้าที่ของสถานศึกษา¹¹⁵ ดังนี้

- 1) กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาที่มีการแนะแนวเป็นองค์ประกอบสำคัญโดยให้ทุกคนในสถานศึกษาตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในกระบวนการแนะแนวและการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 2) จัดระบบงานและโครงสร้างองค์กรแนะนำและดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 3) สร้างความตระหนักให้ครูทุกคนเห็นคุณค่าของการแนะแนวและดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 4) ส่งเสริมและพัฒนาให้ครูได้รับความรู้เพิ่มเติมในเรื่องจิตวิทยาและการแนะแนวและดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้สามารถ บูรณาการ ในการจัดการเรียนรู้และเชื่อมโยง สู่การดำรงชีวิตประจำวัน
 - 5) คัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถและบุคลิกภาพที่เหมาะสม ทำหน้าที่ครูแนะแนว ครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น และคณะอนุกรรมการแนะแนว
 - 6) ดูแล กำกับ นิเทศ ติดตามและสนับสนุนการดำเนินงานแนะแนวและดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ
 - 7) ส่งเสริมความร่วมมือและความเข้าใจอันดีระหว่างครู ผู้ปกครองและชุมชน
 - 8) ประสานงานด้านการแนะแนว ระหว่างสถานศึกษา องค์กรภาครัฐและเอกชน บ้าน ศาสนสถาน ชุมชน ในลักษณะเครือข่ายการแนะแนว
 - 9) เชื่อมโยงระบบแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- สรุปได้ว่า การแนะแนว คือกำหนดการจัดการศึกษาที่มีการแนะแนวเป็นองค์ประกอบสำคัญ จัดระบบงานและโครงสร้างองค์กรแนะแนวให้ชัดเจน สร้างความตระหนัก ส่งเสริมและพัฒนาครูในเรื่องจิตวิทยาและการแนะแนว คัดเลือกครูแนะแนว ดูแล กำกับ นิเทศ ติดตามและสนับสนุนการดำเนินงานแนะแนว และดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมความร่วมมือและความเข้าใจอันดีระหว่างครู ผู้ปกครองและชุมชน เชื่อมโยงระบบแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษา (Quality Assurance) เป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งที่จะขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและสร้างความมั่นใจ (assure) ได้ว่า

¹¹⁵สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2550), 42.

สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้ตามมาตรฐานที่กำหนด ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ความสามารถและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนดและที่สังคมต้องการ¹¹⁶ ดังที่ วีรยุทธ ชาตिकाญจน์ กล่าวถึงความหมายการประกันคุณภาพการศึกษาว่า หมายถึง กระบวนการหรือกลไกใด ๆ ที่จะรักษาไว้ซึ่งคุณภาพของการจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐานและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นับว่าเป็นระบบที่สร้างความมั่นใจต่อสังคม ผู้ปกครอง ประชาชนและสถาบันประกอบการว่าสถาบันการศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ผู้จบการศึกษามีคุณภาพมาตรฐานที่กำหนดไว้¹¹⁷ ส่วน สันติ บุญภิรมย์ กล่าวถึงการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษา ต้องดำเนินการด้านการศึกษาให้มีระบบเป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่องตามเงื่อนไขที่กำหนด เพื่อนำไปสู่คุณภาพการศึกษา และยังต้องพัฒนาหรือรักษาคุณภาพการศึกษากอีกด้วย ทั้งนี้สถานศึกษาต้องประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอก โดยดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่ทางราชการกำหนด¹¹⁸

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 หมวด 6 ว่าด้วยเรื่องมาตรฐานและการประกันคุณภาพ มาตรา 47 กำหนดให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก มาตรา 48 ได้กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก ซึ่ง วีรยุทธ ชาตिकाญจน์ ได้กล่าวถึงความหมายของการประกันคุณภาพภายในว่า หมายถึง กระบวนการในการจัดระบบการวางแผน การควบคุมและการประเมินคุณภาพของสถานศึกษาซึ่งมีเป้าหมายเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนามาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและ

¹¹⁶สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, **แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา**, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2549), 3.

¹¹⁷วีรยุทธ ชาตिकाญจน์, **เทคนิคการบริหารสำหรับนักบริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักเกณฑ์ใหม่**, (กรุงเทพฯ : เอส.พี.เอ็น.การพิมพ์, 2551), 75.

¹¹⁸กระทรวงศึกษาธิการ, **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**, 23.

ต่อเนื่อง¹¹⁹ ส่วน ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ ได้กล่าวถึงการประกันคุณภาพภายในว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริการและการทำงาน ผู้บริหารต้องมีความตระหนักเข้ามามีส่วนในการส่งเสริม สนับสนุน ร่วมคิด ร่วมทำ รวมทั้งจะต้องมีการทำงานเป็นทีม โดยบุคลากรในสถานศึกษาต้องได้รับการเตรียมความพร้อมให้มองเห็นคุณค่าและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน และดำเนินการอย่างต่อเนื่องร่วมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา โดยมีการติดตามและกำกับดูแลการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา¹²⁰ เช่นเดียวกับ วีรยุทธ ชาตะกาญจน์ กล่าวถึงหลักสำคัญของการประกันคุณภาพภายใน ดังนี้ 1) จุดมุ่งหมายของการประกันคุณภาพภายใน คือ การที่บุคลากรของสถานศึกษาได้ร่วมกันพัฒนา ปรับปรุงคุณภาพให้ เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา 2) การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการและการทำงานตามปกติของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา 3) การประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา โดยในการดำเนินงานจะต้องให้ผู้เกี่ยวข้อง เช่น ชุมชน ผู้ปกครอง หรือหน่วยงานที่กำกับ ดูแล ได้เข้ามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วางแผน ติดตาม ประเมินผล และพัฒนาปรับปรุง ช่วยกันผลักดันให้สถานศึกษามีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ เป็นไปตามความต้องการของชุมชน ผู้ปกครองและสังคมโดยรวม¹²¹ และสถาบันพัฒนาความก้าวหน้า กล่าวถึงหลักการสำคัญของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ดังนี้ 1) จุดมุ่งหมายของการประกันคุณภาพภายใน คือ การที่สถานศึกษาร่วมกันพัฒนา ปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาไม่ใช้การจับผิดหรือทำให้บุคลากรเสียหน้า โดยเป้าหมายสำคัญอยู่ที่การพัฒนาคุณภาพให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน 2) การที่จะดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตามข้อ 1 ต้องทำให้การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการและการทำงาน ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาไม่ใช่เป็นกระบวนการที่แยกส่วนมาจากการดำเนินงานตามปกติของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาต้องวางแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการที่มีเป้าหมายชัดเจน ทำตามแผน ตรวจสอบประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ มีความโปร่งใสและมีจิตสำนึก ในการพัฒนาคุณภาพการทำงาน 3) การประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา

¹¹⁹วีรยุทธ ชาตะกาญจน์, **เทคนิคการบริหารสำหรับนักบริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักเกณฑ์ใหม่**, (กรุงเทพฯ : เอส.พี.เอ็น.การพิมพ์, 2551), 75.

¹²⁰ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ, **การจัดและการบริหารงานวิชาการ**, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2550), 198.

¹²¹วีรยุทธ ชาตะกาญจน์, **เทคนิคการบริหารสำหรับนักบริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักเกณฑ์ใหม่**, (กรุงเทพฯ : เอส.พี.เอ็น.การพิมพ์, 2551), 80-81.

ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครูและบุคลากรอื่น ๆ ในสถานศึกษา โดยในการดำเนินงานจะต้องให้ผู้ที่เกี่ยวข้องหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วางแผน ติดตาม ประเมินผล พัฒนา ปรับปรุง ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันผลักดันให้สถานศึกษามีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ดีมีคุณภาพเป็นไปตามความต้องการของผู้ปกครอง สังคมและประเทศชาติ¹²² ส่วนกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ได้กำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน โดยให้สถานศึกษายึดหลักมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ดังนี้

- 1) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
- 2) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
- 3) จัดระบบบริหารและสารสนเทศ
- 4) ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
- 5) จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา
- 6) จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
- 7) จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานการประเมินคุณภาพภายใน
- 8) จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ดังนั้น ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในสถานศึกษาต้องดำเนินงานอย่างเป็นระบบตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด เพื่อให้ผู้รับบริการมีความมั่นใจต่อสถานศึกษาในการบริหารจัดการศึกษาได้มาตรฐานและนำสู่การผลิตผู้เรียนให้มีคุณภาพ

แนวทางการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา¹²³ ดังนี้

- 1) กำหนดมาตรฐานการศึกษาเพิ่มเติมของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและความต้องการของชุมชน
- 2) จัดระบบบริหารและสารสนเทศ โดยจัดโครงสร้างการบริหารที่เอื้อต่อการพัฒนางานและการสร้างระบบประกันคุณภาพภายในจัดระบบสารสนเทศให้เป็นหมวดหมู่ ข้อมูล มีความสมบูรณ์ เรียกใช้ง่าย สะดวก รวดเร็ว ปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

¹²²สำนักงานพัฒนาความก้าวหน้า, ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาตามหลักเกณฑ์ใหม่, (กรุงเทพฯ : เอส.พี.เอ็น.การพิมพ์, 2553), 232.

¹²³สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน,แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2550), 44.

- 3) จัดทำแผนสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา (แผนกลยุทธ์/แผนยุทธศาสตร์)
- 4) ดำเนินการตามแผนพัฒนาสถานศึกษาในการดำเนินโครงการ/กิจกรรมสถานศึกษาต้องสร้างระบบการทำงานที่เข้มแข็งเน้นการมีส่วนร่วม และวงจรการพัฒนาคุณภาพของเดมมิ่ง (Deming Cycle) หรือที่รู้จักกันว่าวงจร PDCA
- 5) ตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาโดยดำเนินการอย่างจริงจังต่อเนื่องด้วยการสนับสนุนให้ครู ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม
- 6) ประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนดเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก
- 7) จัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี (SAR) และสรุปรายงานประจำปีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดและเผยแพร่ต่อสาธารณชน

สรุปได้ว่าการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา คือการกำหนดมาตรฐานการศึกษาเพิ่มเติมของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและความต้องการของชุมชน จัดโครงสร้างการบริหารที่เอื้อต่อการพัฒนางานและสร้างระบบประกันคุณภาพภายใน จัดระบบสารสนเทศให้เป็นหมวดหมู่และเป็นปัจจุบัน จัดทำแผนโรงเรียนที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา ดำเนินการตามแผนพัฒนาโรงเรียน โดยสร้างระบบงานที่เข้มแข็ง เน้นการมีส่วนร่วมและวงจรการพัฒนาคุณภาพของเดมมิ่ง (PDCA) ตรวจสอบ ประเมิน จัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี (SAR) ต่อหน่วยงานต้นสังกัดและเผยแพร่ต่อสาธารณชน

12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

การจัดการศึกษาให้เกิดผลดีมีประสิทธิภาพตรงตามความต้องการของชุมชน โดยเฉพาะผู้ปกครอง ต้องอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมเข้ามาใช้ ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 กล่าวถึงการมีส่วนร่วมไว้ในมาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์พัฒนาระหว่างชุมชน ซึ่งโรงเรียนเป็นสถาบันที่มีบทบาทในการให้ความรู้แก่บุคลากรใน

ชุมชน โดยเฉพาะชุมชนที่อยู่ใกล้เคียงกับโรงเรียน ถ้าหากโรงเรียนสามารถเข้าถึงชุมชนได้แล้ว การที่จะให้ความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชนก็เป็นเรื่องที่ไม่ยาก โดยอาศัยการเชื่อมโยงจากเด็กนักเรียนสู่ชุมชนโดยที่โรงเรียนเป็นผู้จัดเวลาและนำสู่การปฏิบัติในชุมชน มีแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้

- 1) ส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน ได้แก่ 1.1) การศึกษา สำรวจความต้องการ สนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน 1.2) จัดให้ความรู้ เสริมสร้างความคิดและเทคนิค ทักษะทางวิชาการเพื่อการพัฒนาทักษะวิชาชีพและคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น 1.3) การส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษาและที่จัดโดยบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 1.4) ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่น
- 2) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ชุมชน ท้องถิ่น ซึ่งได้แก่ 1.1) ประสานความร่วมมือช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ เอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา ทั้งบริเวณใกล้เคียงภายในเขตพื้นที่การศึกษา ต่างเขตพื้นที่การศึกษา 1.2) สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่าง ๆ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ 1.3) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา¹²⁴ ในการมีส่วนร่วมของชุมชน สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการได้ให้ความหมายไว้ในรายงาน การประเมินผลการมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ของชุมชน ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ว่า หมายถึงการที่ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมทั้งทางตรงหรือทางอ้อม ในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งหรือทุกขั้นตอนในกิจกรรมของสถานศึกษา อีกทั้งมีกลุ่มปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการ จัดกระบวนการเรียนรู้ ดังนี้ 1) กลุ่มปัจจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมประกอบด้วย ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมืองการปกครอง ด้านสังคมวัฒนธรรม 2) กลุ่มปัจจัยเกี่ยวกับชุมชน ได้แก่ ความศรัทธา ความรู้สึกเป็นเจ้าของ ความเป็นห่วงสวัสดิภาพของบุตรหลาน ความเกี่ยวข้องผูกพันกับโรงเรียน สถานภาพของคนในชุมชน 3) กลุ่มปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียน ประกอบด้วยปัจจัยเกี่ยวกับบุคลากรของโรงเรียน ผู้บริหารและครูมีความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน ปัจจัยเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติงานของโรงเรียน ปัจจัยเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม 3) การมีส่วนร่วมในการรับ

¹²⁴รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ, การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, พิมพ์ครั้งที่ 3 (สงขลา : บริษัทนำศิลป์โฆษณา จำกัด, 2552), 193-205.

ผลประโยชน์ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล¹²⁵ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการกล่าวถึงบทบาทของชุมชนในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมในการจัดการและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งที่บ้านและที่สถานศึกษา 2) การกำหนดนโยบาย เป้าหมายการจัดการศึกษาแก่สถานศึกษา 3) การประชาสัมพันธ์สนับสนุนกิจกรรมทางการศึกษา 4) การเป็นผู้สนับสนุนทรัพยากรและบุคลากรในการจัดการศึกษา และ 5) การตรวจสอบการจัดการศึกษาและกล่าวถึงกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ควรดำเนินการ ดังนี้ 1) สำรวจความต้องการ การสำรวจข้อมูลพื้นฐาน 2) การกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา 3) การวางแผนพัฒนาสถานศึกษาตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ 4) กิจกรรมการปฏิบัติ คือ แนวทางปฏิบัติที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ 5) การประเมินผล คือการประเมินแนวทางปฏิบัติ 6) การสรุปผลการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนากระบวนการทำงานร่วมกัน¹²⁶

แนวทางการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา¹²⁷ ดังนี้

- 1) จัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน ศาสนา สถานประกอบการและสถาบันอื่น
- 2) ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน
- 3) ส่งเสริมให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรมมีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสารและรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ
- 4) พัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการรวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างชุมชน

สรุปได้ว่า การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ คือ การจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับชุมชนและองค์กรอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน ส่งเสริมให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญา และวิทยาการต่าง ๆ พัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและ

¹²⁵ กระทรวงศึกษาธิการ, รายงานการประเมินผลการมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ของชุมชน ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2550), 3-4.

¹²⁶ กระทรวงศึกษาธิการ, เอกสารอบรมผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับผู้บริหาร, 2550), 88-90.

¹²⁷ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2550), 45.

ความต้องการ สนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างชุมชน ศึกษาสำรวจความต้องการ และสนับสนุนงานวิชาการเพื่อการพัฒนาทักษะวิชาชีพและคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน

13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

การจัดการศึกษาจำเป็นต้องให้องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งนับว่าเป็นแนวทางหนึ่งในการปรับปรุงและสร้างเสริมการปฏิบัติงานในองค์กรให้มีประสิทธิภาพเพราะการประสานความร่วมมือซึ่งกันและกันจะทำให้มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เป็นที่ยอมรับกันว่าโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงนั้นจะต้องมีความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน บ้านและชุมชนเป็นอย่างดี ดังนั้นการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาต้องดำเนินการ ซึ่งปัจจัยที่สนับสนุนส่งเสริม การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น สิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือการมีส่วนร่วมนั่นเอง และที่สำคัญผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเห็นความสำคัญและสนองนโยบายของรัฐในเรื่องนี้ ผู้บริหารต้องมีมนุษยสัมพันธ์และสร้างความสัมพันธ์กับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ๆ เพื่อเป็นการประสานความร่วมมือทางด้านวิชาการกับสถาบันอื่น กล่าวโดยภาพรวมก็คือการแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการนั่นเอง ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่ดีสำหรับการศึกษาในยุคปัจจุบันเพราะการศึกษามีการพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง การร่วมมือกันในการศึกษาย่อมเป็นสิ่งดีกับทุก ๆ ฝ่าย โดยเฉพาะกับตัวของนักเรียน ซึ่งการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่นนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ ดังนี้ 1) ประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา ทั้งบริเวณใกล้เคียงภายในเขตพื้นที่การศึกษา ต่างเขตพื้นที่การศึกษา 2) สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่าง ๆ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ¹²⁸ ดังที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 12 กล่าวไว้ว่า นอกเหนือจากรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

¹²⁸สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, แนวปฏิบัติการจัดการศึกษาของสถานศึกษานิตบุคคลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, (กรุงเทพ : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2551), 32-33.

ให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน¹²⁹

แนวทางการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา ดังนี้¹³⁰

- 1) ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้านรวมทั้งสืบสานจารีตประเพณีศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น
- 2) เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชนและมีส่วนในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น
- 3) ให้บริการด้านวิชาการที่สามารถเชื่อมโยงหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับแหล่งวิชาการในที่อื่น ๆ
- 4) จัดกิจกรรมร่วมชุมชน เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับศิษย์เก่าการประชุมผู้ปกครองนักเรียน การปฏิบัติงานร่วมกับชุมชน การร่วมกิจกรรมกับสถาบันการศึกษาอื่น เป็นต้น

สรุปได้ว่า การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น คือ การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น เสริมสร้างความสัมพันธ์ชุมชน ตลอดจนประสานงานกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ๆ ให้บริการด้านวิชาการที่สามารถเชื่อมโยงหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 80 (4) กำหนดให้รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรทางศาสนาและเอกชน จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษา

¹²⁹กระทรวงศึกษาธิการ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545, 7.

¹³⁰สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2550), 48.

ให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในหมวดที่ 4 มาตรา 29 กำหนดให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการและเปลี่ยนแปลงประสพการณ์พัฒนาระหว่างชุมชน¹³¹ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติไว้ ดังนี้ 1) สำรวจและศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษารวมทั้งความต้องการในการรับการสนับสนุนด้านวิชาการของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา 2) ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาวิชาการและพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา และ 3) จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา¹³²

**แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน
สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา**

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา ดังนี้

1) ประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจต่อบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่นในเรื่องเกี่ยวกับสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2) จัดให้มีการสร้างความรู้ความเข้าใจ การเพิ่มความพร้อมให้กับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่ร่วมจัดการศึกษา

¹³¹ กระทรวงศึกษาธิการ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545, 10.

¹³² สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2547), 33-34.

3) ร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่นร่วมกัน จัดการศึกษาและใช้ทรัพยากรร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

4) ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

5) ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ได้รับความช่วยเหลือทางด้านวิชาการตามความเหมาะสมและจำเป็น

6) ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ทั้งด้านคุณภาพและปริมาณเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา คือ การสร้างความเข้าใจเรื่องสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน สร้างความรู้ความเข้าใจ การเพิ่มความพร้อมให้กับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ร่วมกันใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ให้ได้รับความช่วยเหลือทางด้านวิชาการตามความเหมาะสม

15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

โรงเรียนจะบริหารงานวิชาการไปสู่ความสำเร็จได้ จะต้องจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ซึ่งเป็นเอกสารสำคัญทางการศึกษาที่สถานศึกษาจัดทำขึ้น เพื่อใช้ประกอบการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา ดังที่กระทรวงศึกษาได้กล่าวถึงเอกสาร หลักฐานการศึกษาเพื่อบันทึกผลการเรียนรู้ ข้อมูลและสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของผู้เรียนในด้านต่างๆแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้ 1) เอกสารหลักฐานการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการ กำหนด คือ 1.1) ระเบียบแสดงผลการเรียนรู้ เป็นเอกสารแสดงผลการเรียนรู้และรับรองผลการเรียน ของผู้เรียนตามรายวิชา ผลการประเมินการอ่าน คติวิเคราะห์และเขียน ผลการประเมินคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของสถานศึกษา และผลการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษาจะต้องบันทึก ข้อมูลและออกเอกสารนี้ให้ผู้เรียนเป็นรายบุคคล เมื่อผู้เรียนจบการศึกษาระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6) จบการศึกษาภาคบังคับ (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3) จบชั้นการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6) หรือเมื่อลาออกจากสถานศึกษาในทุกกรณี 1.2) ประกาศนียบัตรเป็นเอกสาร แสดงวุฒิการศึกษา เพื่อรับรองศักดิ์และสิทธิ์ของผู้จบการศึกษาที่สถานศึกษาให้ไว้แก่ผู้จบการศึกษา ภาคบังคับและผู้จบการศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 1.3) แบบ รายงานผู้สำเร็จการศึกษา เป็นเอกสารอนุมัติการจบหลักสูตร โดยบันทึกรายชื่อและข้อมูลของผู้จบ การศึกษาระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6) จบการศึกษาภาคบังคับ (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3) จบชั้นการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6) ประเภทที่ 2) เอกสารหลักฐานการศึกษาที่ สถานศึกษากำหนด เป็นเอกสารที่สถานศึกษาจัดทำขึ้นเพื่อบันทึกพัฒนาการ ผลการเรียนรู้และ ข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้เรียน เช่น แบบรายงานประจำตัวนักเรียน แบบบันทึกผลการเรียนประจำ รายวิชา ระเบียบสะสม ใบรับรองผลการเรียนและเอกสารอื่น ๆ ตามวัตถุประสงค์ของการนำเอกสาร ไปใช้¹³³ ขณะที่ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ ได้เสนอแนะว่า สถานศึกษาควรดำเนินการ ดังนี้

- 1) แบ่งหน้าที่การดำเนินงานให้ชัดเจนในแต่ละฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานในโรงเรียน
- 2) ฝ่ายธุรการ เป็นงานที่ช่วยให้โรงเรียนเกิดความคล่องตัวในการบริหารงานและมีหน้าที่กำหนด ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา โดยมุ่งให้บริการแก่บุคลากรใน สถานศึกษาเป็นหลัก¹³⁴

ดังนั้นระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา มีความสำคัญต่อการ จัดการศึกษาของโรงเรียนเป็นอย่างยิ่ง เพราะทำให้โรงเรียนมีแนวทางการปฏิบัติด้านการบริหาร งานวิชาการที่มีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จ

แนวทางการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา ดังนี้

- 1) ศึกษาและวิเคราะห์ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกรายรับรู้และถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน
- 2) จัดทำร่างระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้ที่ เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้และถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน
- 3) ตรวจสอบร่างระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาและแก้ไข ปรับปรุง

¹³³ กระทรวงศึกษาธิการ, **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551** (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2551), 33.

¹³⁴ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, **การบริหารงานวิชาการ**, (กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, 2553), 1.

- 4) นำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติ
- 5) ตรวจสอบและประเมินผลการใช้ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาและนำไปแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมต่อไป

สรุปได้ว่า การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา คือ การศึกษา วิเคราะห์ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ การนำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติ ตรวจสอบ ประเมินผลการใช้ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ

16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 64 กำหนดให้รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิต และพัฒนาแบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์อื่น วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่น โดยเร่งรัดพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต จัดให้มีเงินสนับสนุนการผลิตและมีการให้แรงจูงใจแก่ผู้ผลิตและพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ทั้งนี้โดยเปิดให้มีการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม สถานศึกษาจึงต้องกำหนดนโยบายการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษาโดยพิจารณาคัดเลือกหนังสือให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของสถานศึกษานั้น ๆ

การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา เพราะหนังสือแบบเรียนจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เรียนต้องใช้ในการเรียนรู้และการค้นคว้าหาความรู้ นอกจากการคัดเลือกหนังสือแล้ว การวิเคราะห์หนังสือก็มีความสำคัญเช่นเดียวกัน ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดทำเกณฑ์การประเมินคุณภาพหนังสือเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการตรวจพิจารณาหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชน สาระสำคัญของการประเมินมีดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน เป็นข้อมูลเบื้องต้นของหนังสือเรียน ได้แก่ ชื่อหนังสือ ผู้แต่ง สำนักพิมพ์ ปีที่พิมพ์ ราคาจำหน่าย เป็นต้น

ส่วนที่ 2 รายการประเมิน เป็นส่วนสำคัญที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินคุณภาพ หนังสือเรียน ซึ่งต้องพิจารณาประเด็นต่าง ๆ ดังนี้ ด้านเนื้อหา ได้แก่ มีความสอดคล้องกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษาหรือไม่ เนื้อหามีความถูกต้องตามหลักวิชาการ ทันสมัย เป็นที่ยอมรับ ไม่ควรมีประเด็นขัดแย้งทำให้ผู้เรียนสับสน เนื้อหาไม่ขัดต่อความมั่นคงของชาติและศีลธรรมอันดี เนื้อหามีความยากง่ายเหมาะสมกับระดับช่วงชั้น/ระดับชั้น ด้านภาษาที่ใช้ ได้แก่

ภาษานำเสนอถูกต้องชัดเจน สื่อความเข้าใจง่าย ภาษาเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ใช้ศัพท์เฉพาะถูกต้อง ด้านกิจกรรมประกอบการเรียน(ถ้ามี) ได้แก่ สอดคล้องกับจุดประสงค์บทเรียน ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในบทเรียนและนำไปปฏิบัติได้ ใช้คำสั่งหรือคำอธิบายชัดเจนง่ายต่อการปฏิบัติ ใช้คำถามท้าทายและกระตุ้นความคิด สอดแทรกกิจกรรมไว้อย่างเหมาะสม ด้านภาพ ตารางหรือแผนภูมิ ได้แก่ ถูกต้องชัดเจนเป็นปัจจุบัน มีความเหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหา มีรูปแบบการนำเสนอที่น่าสนใจ ช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น¹³⁵ ขณะที่พจนาน พงษ์ไพบูลย์ เสนอแนวทางในการคัดเลือกหนังสือว่าต้องมีลักษณะ ดังนี้ 1) ผู้แต่งต้องเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป 2) เนื้อหา มีความเหมาะสมกับระดับผู้เรียน 3) ภาพประกอบมีความชัดเจน 4) เหมาะสมกับปริมาณ คุณภาพ และราคา 5) รูปเล่มแข็งแรง 6) ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพิจารณาคัดเลือก¹³⁶ สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กล่าวว่าการคัดเลือกหนังสือควรพิจารณา ดังนี้ 1) ด้านเนื้อหา ควรพิจารณาในเรื่องขอบเขตของเนื้อหา 2) ด้านการใช้ พิจารณาว่าใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนหรือใช้เป็นเอกสารการสอนของครู 3) มีการตรวจสอบคุณภาพจากกรมวิชาการ อีกทั้งมีราคาเหมาะสม¹³⁷ ในส่วนของกระทรวงศึกษาธิการ เสนอแนะว่า การคัดเลือกหนังสือแบบเรียน สื่อการเรียนการสอนเพื่อใช้ในสถานศึกษา นับว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งสำหรับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา เพราะนอกจากจะช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้นแล้ว นักเรียนยังใช้ประโยชน์จากสื่อ หนังสือและแบบเรียนสำหรับการพัฒนาและสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองอีกด้วย ซึ่งเป็นงานที่สำคัญของผู้เกี่ยวข้องที่ต้องคัดเลือกและจัดให้เพียงพอและสอดคล้องกับความต้องการของครูและผู้เรียนโดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง¹³⁸

¹³⁵สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, **แนวปฏิบัติงานการจัดการศึกษาของสถานศึกษานิตินบุคคลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน** (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2551), 32-33.

¹³⁶พจนาน พงษ์ไพบูลย์, **แนวทางการคัดเลือกหนังสือ** (กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2545), 65.

¹³⁷สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, **แนวการวิเคราะห์หนังสือ** (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2548), 4-5.

¹³⁸คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, **แนวปฏิบัติงานการจัดการศึกษาของสถานศึกษานิตินบุคคลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2551), 32.

แนวทางการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา¹³⁹ ดังนี้

- 1) ศึกษา วิเคราะห์ คัดเลือกหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ที่มีคุณภาพสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อเป็นหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน
- 2) จัดทำหนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบ แบบฝึกหัด ใบงาน ใบความรู้เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน
- 3) ตรวจสอบพิจารณาคุณภาพหนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบ แบบฝึกหัด ใบงาน ใบความรู้เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน

สรุปได้ว่า การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา คือ การศึกษา วิเคราะห์ การคัดเลือกหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีคุณภาพสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา จัดทำหนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบ แบบฝึกหัด ใบงาน ใบความรู้ เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน ตรวจสอบพิจารณาคุณภาพหนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบ แบบฝึกหัด ใบงาน ใบความรู้ เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน

17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

การจัดการศึกษาในยุคปัจจุบันมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องให้ความสำคัญต่อการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อให้การพัฒนาประเทศมีความเท่าทันกับโลกในยุคปัจจุบัน ซึ่งการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการศึกษา สามารถช่วยพัฒนาทางการศึกษาหลายประการ ได้แก่ 1) ลดความเหลื่อมล้ำของโอกาสทางการศึกษา เป็นเงื่อนไขที่สำคัญในการตอบสนองนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อประชาชนทุกคน 2) ใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองจากสื่อที่มีความหลากหลาย ส่งเสริมการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนมีความสนใจในการเรียนรู้ ทำให้การเรียนรู้มีการพัฒนาเร็วและเข้าใจได้ง่ายขึ้น 3) เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการด้านการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนในทุกระดับด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศที่หลากหลาย¹⁴⁰ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 66

¹³⁹สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2550), 50.

¹⁴⁰รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ, การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, พิมพ์ครั้งที่ 3 (สงขลา : บริษัท นำศิลป์โฆษณา จำกัด, 2552), 124-125.

กำหนดให้ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ในโอกาสแรกที่ได้เพื่อให้มีความรู้ และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต¹⁴¹ ขณะที่ บุญเกื้อ ควรรหาเวช ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อ 1) สร้างความรู้ที่เป็นรูปธรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดแนวคิดและได้ประสบการณ์ตรงมากขึ้น 2) เร้าความสนใจและสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน 3) ให้ผู้เรียนสามารถจำสิ่งที่เรียนได้ในระยะยาว 4) นำสิ่งที่เป็นประสบการณ์ตรงจากแหล่งต่างๆ มาสู่ห้องเรียนได้มากขึ้น 5) สร้างพื้นฐานในด้านความคิดสร้างสรรค์ให้แก่ผู้เรียนได้มากขึ้น 6) เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจบทเรียนและเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น 7) เสริมสร้างเจตคติต่อการเรียนรู้ 8) เป็นเครื่องมือที่ใช้ทบทวนสรุปและทำให้เนื้อหาวิชาสัมพันธ์กัน 9) เสริมสร้างกิจกรรมที่แปลกออกไปและให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในบทเรียนที่กำลังเรียนอยู่ 10) ช่วยให้ผู้เรียนเรียนได้เร็วขึ้น¹⁴²

ส่วนสถาบันพัฒนาความก้าวหน้า กล่าวถึงแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ดังนี้ 1) ศึกษา วิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอนและการบริหารงานวิชาการ 2) ส่งเสริมให้ครูผลิตพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน 3) จัดหาสื่อและเทคโนโลยี เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนางานวิชาการ 4) ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอนและพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น 5) การประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา¹⁴³

แนวทางการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา¹⁴⁴ ดังนี้

¹⁴¹กระทรวงศึกษาธิการ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545, 22.

¹⁴²บุญเกื้อ ควรรหาเวช, นวัตกรรมการศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ 6 (นนทบุรี : เอสอาร์พรีนติ้ง, 2545), 12.

¹⁴³สถาบันพัฒนาความก้าวหน้า, ยุทธศาสตร์การพัฒนาวินิจฉัยผู้บริหารศึกษาตามหลักเกณฑ์ใหม่ (กรุงเทพฯ : เอส.พี.เอ็น.การพิมพ์, 2553), 134.

¹⁴⁴สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2550), 51.

1) จัดให้มีการร่วมกันกำหนดนโยบาย วางแผนในเรื่องการจัดหาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา

2) พัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พร้อมทั้งให้มีการจัดตั้งเครือข่ายทางวิชาการ ชมรมวิชาการเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา

3) พัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาโดยมุ่งเน้นการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ให้ข้อเท็จจริงเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆเกิดขึ้น โดยเฉพาะหาแหล่งสื่อที่เสริมการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

4) พัฒนาห้องสมุดของสถานศึกษาให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาและชุมชน

5) นิเทศ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในการจัดหา ผลิตใช้และพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา

สรุปได้ว่า การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา คือ การร่วมกันกำหนดนโยบาย วางแผนในการจัดทำ จัดหาสื่อการเรียนรู้ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา พัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยี

จากข้อมูลดังกล่าวมาทั้งหมดในการบริหารงานวิชาการ ทั้ง 17 ด้าน คือ การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น การวางแผนงานด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนว การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุ องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงาน ด้านวิชาการของสถานศึกษา การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา จะเห็นได้ว่า ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษามีบทบาทสำคัญ อย่างยิ่งในการบริหารงานวิชาการ เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพได้มาตรฐานการศึกษา มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับชาติ มีสมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตรงตามจุดหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร)

โรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) ตั้งอยู่เลขที่ 177/1 หมู่ที่ 5 ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม เปิดทำการสอนตั้งแต่ชั้นการศึกษาปฐมวัยปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียนเฉลี่ย ปีการศึกษาละ 600 คน

สภาพเศรษฐกิจ ชุมชนรอบบริเวณโรงเรียนมีลักษณะเป็นชุมชนเกษตรกรรม ประชากรมีฐานะค่อนข้างยากจน จำนวนประชากรประมาณ 10,284 คน จำนวนเด็กในวัยเรียน 1,440 คน ด้านการศึกษา ผู้ปกครองส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ซึ่งส่วนมากจะให้ความสำคัญของการศึกษา ส่งบุตรหลานเข้าเรียน รวมทั้งสนับสนุนให้ได้รับการศึกษาสูงขึ้น สำหรับคณะกรรมการโรงเรียนให้การสนับสนุนและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

วิสัยทัศน์

โรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของชุมชนและเป็นแหล่งเรียนรู้ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีไทยและประเพณีท้องถิ่น นักเรียนทุกคนมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา มีคุณธรรมนำความรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เตรียมพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

พันธกิจ

- 1) ส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถ และมีทักษะทางด้านวิชาการ มีคุณลักษณะตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา
- 2) จัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยีสากลทุกชั้นเรียน
- 3) ส่งเสริมความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 4) จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนเห็นคุณค่าการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ภูมิใจในศิลปวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมท้องถิ่น

เป้าประสงค์

- 1) นักเรียนมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการแสวงหาความรู้และสามารถพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน
- 2) นักเรียนทุกคนมีคุณธรรม จริยธรรม มีความรอบรู้ทางด้านเทคโนโลยีที่พึงประสงค์ และมีความรับผิดชอบต่อน้ำที่
- 3) จัดกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
- 4) จัดกิจกรรมให้นักเรียนทุกคนเห็นคุณค่าและอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ภูมิใจในศิลปวัฒนธรรมไทยและประเพณีท้องถิ่น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

บังอร สาครลาโคล ได้ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม พบว่า พฤติกรรมของผู้นำของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม อยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวมและรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ผู้ร่วมงาน ผู้สอน ผู้กระตุ้น และผู้สื่อสาร การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม อยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวมและรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การแนะนำการศึกษา การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ การนิเทศการศึกษาและการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา¹⁴⁵

เพชริน สงค์ประเสริฐ ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยยึดหลักการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า การทดลองรูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยยึดหลักการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่งผลให้ผู้บริหาร หัวหน้างาน วิชาการมีพฤติกรรมและแนวปฏิบัติที่สอดคล้องกับบทบาทผู้นำทางวิชาการและบริบทของสถานศึกษา บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ ขั้นตอนการทำงานเป็นทีม สามารถจัดกิจกรรมตามขั้นตอนการทำงานเป็นทีมได้อย่างเป็นรูปธรรม¹⁴⁶

บุษรา ผ่องใส ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเขตอาชีวศึกษาภูมิภาคตะวันตก พบว่า การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเขตอาชีวศึกษาภูมิภาคตะวันตก โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ บุคลากร ปรัชญาและเป้าหมายของสถานศึกษา หลักสูตรและ

¹⁴⁵บังอร สาครลาโคล “พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2550), ง.

¹⁴⁶เพชริน สงค์ประเสริฐ “การประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเขตอาชีวศึกษาภูมิภาคตะวันตก” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2550), ง.

กระบวนการเรียนการสอน กิจกรรมนักเรียน ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน และการบริหารจัดการ การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเขตอาชีวศึกษาภูมิภาคตะวันตก โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ การจัดการเรียนการสอนทวิภาคี การสอน เทียบโอน ประสบการณ์ การวัดผลประเมินผลและงานทะเบียน การดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียน การสอน การวางแผนงานวิชาการและการบริหารงานห้องสมุด การประกันคุณภาพภายในส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเขตอาชีวศึกษาภูมิภาคตะวันตก โดยภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01¹⁴⁷

กุลทรี พิภุลแกม ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 พบว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก คุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก การบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมและการนิเทศการศึกษาส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนโดยรวมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01¹⁴⁸

ศิริรัตน์ พายุหะ ได้ทำวิจัยเรื่อง ระบบสารสนเทศกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 พบว่า ระบบสารสนเทศในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านข้อมูล ด้านสารสนเทศ ด้านการจัดเก็บข้อมูล และด้านการประมวลผล การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 11 ด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน

¹⁴⁷บุษรา ผ่องใส “พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสาคร” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2550), ง.

¹⁴⁸กุลทรี พิภุลแกม “การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2551), ง.

สถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การวัดประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การนิเทศการศึกษา การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ ชุมชน การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบัน อื่นที่จัดการศึกษา ส่วนด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และ องค์กรอื่น อยู่ในระดับปานกลาง และระบบสารสนเทศสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 มีความสัมพันธ์กันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01¹⁴⁹

ธีระพร आयวัฒน์ ได้ทำวิจัยเรื่อง แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก ผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนมีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหาร งานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง 17 ด้าน ข้อเสนอแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารงาน วิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก 17 ด้านและผลการตรวจสอบแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศใน การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กมีประโยชน์ และนำไปปฏิบัติจริงได้¹⁵⁰

พิสมัย สิมสีพิมพ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหาร โรงเรียนกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาอุดรธานี พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและราย ด้านและมีความแตกต่างกันตามขนาดโรงเรียนทั้งโดยรวมและรายด้านเกือบทุกด้าน ประสิทธิผลการ บริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้านและมีความแตกต่างกันตามขนาดโรงเรียน ทั้งโดยรวมและบางด้าน ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับ ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการและเป็นความสัมพันธ์ในระดับปานกลางถึงสูงมาก¹⁵¹

¹⁴⁹ศิริรัตน์ พายุหะ “ระบบสารสนเทศกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2551), ง.

¹⁵⁰ธีระพร आयวัฒน์ “แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้น พื้นฐานขนาดเล็ก” (ดุชนิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2552), ง.

¹⁵¹พิสมัย สิมสีพิมพ์ “ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนกับ ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

โสภา วงษ์นาคเพ็ชร ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 พบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับดีมาก ประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับดีมาก และการบริหารงานวิชาการผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 มีความสัมพันธ์โดยรวมในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01¹⁵²

วิภา ทองหง่า ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ 1) การประกันคุณภาพการศึกษา 2) การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียน 3) การนิเทศการศึกษา 4) การแนะแนวการศึกษา 5) การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และ 6) สื่อการเรียนการสอน ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครพบว่า องค์ประกอบทุกตัวมีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบด้านประกันคุณภาพการศึกษา โดยที่มีการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียน การนิเทศทางการศึกษา การแนะแนวทางการศึกษา การมีส่วนร่วมในการศึกษาและสื่อการเรียนการสอนมีความสัมพันธ์โดยตรงต่อการประกันคุณภาพการศึกษาและมีความสัมพันธ์โดยอ้อมกับการประกันคุณภาพการศึกษาโดยส่งผ่านการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียนและผลการยืนยันรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความถูกต้องและใช้ประโยชน์ได้จริง สอดคล้องกับทฤษฎีและกรอบแนวคิดการวิจัย¹⁵³

อุดรธานี” (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2552), ง.

¹⁵²โสภา วงษ์นาคเพ็ชร “การบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2” (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2553), ง.

¹⁵³วิภา ทองหง่า “รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร” (ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2554), ง.

งานวิจัยในต่างประเทศ

อาดัม (Adam) ศึกษาพบว่า การปฏิบัติที่ดีที่สุดในการดำเนินงานวิชาการ ได้แก่การกระจายอำนาจให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม นโยบายการศึกษาต้องชัดเจน มีการทดสอบระดับชาติ การได้รับการสนับสนุนจากภาคเอกชน การพัฒนาการเรียนการสอน ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุน บุคลากรมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การเรียนการสอนยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน¹⁵⁴

แจ๊ค (Jack) ศึกษาพบว่า ปัจจัยที่จะนำไปสู่แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านวิชาการประกอบด้วย การมีโครงสร้างการบริหารไม่ซับซ้อน การได้รับการสนับสนุนด้านการเงินและทรัพยากร มีการตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน การส่งเสริมด้านการวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอน การพัฒนาการเรียนการสอน การให้บริการทางวิชาการอย่างมืออาชีพ และการมีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสมาชิกในองค์กร เป็นต้น¹⁵⁵

มาร์ค (Mark) ศึกษาพบว่า ปัจจัยสู่ความสำเร็จของแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในโรงเรียน ประกอบด้วยการบริหารจัดการของโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพในภารกิจต่าง ๆ การใช้สื่อเทคโนโลยีในการดำเนินงาน การประสานงานที่ดี มีงบประมาณเพียงพอ การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง การปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อ และการพัฒนาการสอนของครู¹⁵⁶

เคอร์รี่ (Kerry) ศึกษาพบว่า แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย การออกแบบหลักสูตรที่หลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน การมีแนวปฏิบัติที่ดีที่สุดในแต่ละเรื่อง ครูและผู้บริหารมีความรับผิดชอบในการเรียนการสอน การส่งเสริมและสนับสนุนจากผู้บริหาร การใช้สื่อเทคโนโลยีในการเรียนการสอน ครูมีมาตรฐานตาม

¹⁵⁴ Paul, Adams, “Considering Best Practice : The Social Construction of Teacher Activity and Pupil Learning as Performance,” **Cambridge Journal of Education** 38, 3 (September 2008) : 375-382.

¹⁵⁵ Jack, Kenward, “Is There a Best way to Structure The Administration ?,” **Higher Education** 12, 4 (October 2008) : 103-109.

¹⁵⁶ Mark, Stansfield, “A Best Practices For School,” **Higher Education** 12, 4 (October 2008) : 130-145.

วิชาชีพ การจัดการศึกษาของโรงเรียนเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา มีงบประมาณและทรัพยากรในการจัดการเพียงพอ มีการนิเทศติดตามผลจากผู้บริหาร¹⁵⁷

เซา (Zhao) ศึกษาพบว่า การปฏิบัติที่ดีเลิศด้านงานวิชาการ ประกอบด้วยการมีมาตรฐานด้านวิชาการของโรงเรียน การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา มีครูรับผิดชอบในการเรียนการสอน รัฐมีนโยบายทางการศึกษาที่ชัดเจน ผู้บริหารมีแนวคิดที่สร้างสรรค์และสังคมให้การยอมรับการจัดการศึกษาของโรงเรียน¹⁵⁸

บาร์บารา (Barbara) ศึกษาพบว่า แนวปฏิบัติที่ดีที่สุดในการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา คือการใช้เทคโนโลยีทางการจัดการเรียนการสอน การเพิ่มทักษะทางการสอนให้ครู ผู้บริหารโรงเรียนสนับสนุนและส่งเสริมด้านทรัพยากร งบประมาณรวมทั้งให้ครูได้พัฒนาการสอนของตนอยู่เสมอ¹⁵⁹

อีลิค (Eric) ศึกษาพบว่า แนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหาร คือการสนับสนุนการใช้ทรัพยากรในการพัฒนาครูเพื่อสร้างและพัฒนาทักษะของครูในการจัดการเรียนการสอน ให้ครูมีการทำวิจัยและเป็นครูมืออาชีพที่แท้จริง โดยมีเกณฑ์ ดังนี้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น ครูทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ครูนำผลการวิจัยไปใช้ในการเรียนการสอน ผู้บริหารสร้างขวัญกำลังใจให้ครูในการปฏิบัติงาน¹⁶⁰

¹⁵⁷Kerry, Rice, “Priorities in K-12 Distance Education : A Delphi Study Examining Multiple Perspectives on Policy, Practice and Research ,” **Educational Technology & Society** 12, 3 (May 2009) : 163-170.

¹⁵⁸ Yong, Zhao, “Comment on the common Core Standerds Initiative,” **AASA Journal of Scholarship** 6, 3 (May 2009) : 46-54.

¹⁵⁹Barbara, Schroeder, “Within The Wiki : Best Practices for Educators,” **AACE Journal** 17, 3 (July 2009) : Abstract.

¹⁶⁰Erice, Hirsch, “Promotion Best Practices in Virtual Campuses,” **AACE Journal** 17, 3 (July 2009) : 75-92.

กรอสแมน (Grossman) ศึกษาพบว่า การพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนให้มีแนวทางดำเนินการที่ดี ต้องดำเนินการโดยการพัฒนาครูให้เป็นครูมืออาชีพ นโยบายของรัฐต้องเน้นองการปรับปรุงวิธีการสอนของครูโดยนำวิธีการที่ดีที่สุดมาใช้จะเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนตลอดจนการสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรในการพัฒนาครูจะทำให้การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น¹⁶¹

เดวิด (David) ศึกษาพบว่า การปรับปรุงงานวิชาการของครูช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ทั้งนี้เพราะการปฏิบัติที่ดีที่สุดของครูในด้านการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตร การให้ความเสมอภาคทางการเรียนรู้ของผู้เรียน การใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน เป็นต้น โดยครูต้องพัฒนาและหาวิธีการที่ดีที่สุดเพื่อนำไปสู่การมีคุณภาพในการเรียนการสอนในชั้นเรียนของตน¹⁶²

¹⁶¹ Tabitha, Grossman, “State Policies to Improve Teacher Professional Deverlopment,” **NGA Center for Best Practices 44**, 7 (October 2009) : Abstract.

¹⁶² David, Wakelyn, “Rising Rigor, Getting Results : Lessons Learned From AP Expansion”, **NGA Center for Best Practices 44**, 8 (November 2009) : 8-10.

สรุป

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี พร้อมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่กล่าวมา สรุปได้ว่าการบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญถือว่าเป็นหัวใจของการบริหารงานในสถานศึกษา กระบวนการบริหารที่มีประสิทธิภาพจะส่งผลถึงความสำเร็จของสถานศึกษา การบริหารงานวิชาการตามแนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มุ่งให้สถานศึกษาบริหารงานด้านวิชาการและจัดการศึกษาโดยอิสระ คล่องตัว เต็มตามศักยภาพ จำแนกออกเป็น 17 ด้าน คือ 1) การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น 2) การวางแผนงานด้านวิชาการ 3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 4) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 8) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 9) การนิเทศการศึกษา 10) การแนะแนว 11) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 12) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 14) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 15) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา 16) การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียน เพื่อใช้ในสถานศึกษา 17) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ดังนั้นการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาจึงมีความสำคัญยิ่งที่สถานศึกษาต้องตระหนักและมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินการบริหารงานวิชาการให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา มีการพัฒนาสถานศึกษาในการจัดการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐานการศึกษา ผู้เรียนมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีสมรรถนะและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตรงตามจุดหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นในทุกระดับ

บทที่ 3 การดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) 2) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) โดยใช้สถานศึกษาเป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of analysis) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ตามกรอบแนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ การดำเนินการวิจัยประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินการวิจัยและระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้กำหนดรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยไว้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงการวิจัย เป็นการศึกษาสภาพปัญหา นิยามปัญหา ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยวิธีการศึกษาจากเอกสาร ตำรา ข้อมูล ทฤษฎี สถิติ รายงานการวิจัย เพื่อนำมาจัดทำโครงร่างงานวิจัย เสนอขอความเห็นชอบและอนุมัติโครงร่างการค้นคว้าอิสระจากบัณฑิตวิทยาลัย

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัย เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยจัดสร้างเครื่องมือตามขอบเขตของการวิจัย โดยได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาและนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ แล้วจึงนำไปทดลองใช้กับโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (try out) เพื่อหาความเชื่อมั่น (reliability) พร้อมสามารถนำไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย เป็นขั้นตอนการเสนอร่างรายงานผลการวิจัยต่อคณะกรรมการควบคุมการค้นคว้าอิสระ เพื่อขอคำแนะนำ ตรวจสอบความถูกต้อง ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามที่คณะกรรมการผู้ควบคุมการค้นคว้าอิสระเสนอแนะ แล้วจัดทำรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่ออนุมัติจบการศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัย

เพื่อให้งานวิจัยครั้งนี้มีประสิทธิภาพสูงสุดในการวิจัยและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งประกอบด้วย แผนแบบการวิจัย ประชากร ตัวแปรที่ศึกษา เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

แผนแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) ที่มีแผนแบบงานวิจัยในลักษณะกลุ่มตัวอย่างเดียว ศึกษาสภาพการณ์ไม่มีการทดลอง (the one shot, non-experimental case study) ซึ่งเขียนเป็นแผนผัง (diagram) ได้ดังนี้

ประชากร

ประชากรของการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้บริหาร รองผู้บริหาร และครูในโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยาการ) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 จำนวน 30 คน ทั้งนี้ไม่รวมผู้วิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ตัวแปรพื้นฐานและตัวแปรที่ศึกษา มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ตัวแปรพื้นฐาน เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน

2. ตัวแปรที่ศึกษา เป็นตัวแปรเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามกรอบแนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ที่จำแนกการบริหารงานวิชาการออกเป็น 17 ด้าน คือ

1) การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง การวิเคราะห์กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดทำขึ้น วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา กำหนดจุดเน้น ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาและชุมชน จัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและท้องถิ่น

2) การวางแผนงานด้านวิชาการ หมายถึง การกำหนดแนวทางการปฏิบัติงาน วางแผนงานด้านวิชาการโดยการรวบรวมข้อมูล การกำกับ ดูแล นิเทศและติดตามเกี่ยวกับงานวิชาการ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนรู้การวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การพัฒนาและการใช้สื่อ การส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา หมายถึง จัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทุกช่วงชั้นตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาคุณธรรมนำความรู้ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

4) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา หมายถึง การศึกษา วิเคราะห์สถานภาพสถานศึกษา การจัดโครงสร้างหลักสูตร สาระการเรียนรู้ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น การนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน การนิเทศ ติดตามการใช้หลักสูตร การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา

5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของนักเรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ รวมทั้งปลูกฝัง คุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ ศึกษาค้นคว้า พัฒนารูปแบบกระบวนการเรียนรู้เพื่อเป็นต้นแบบให้กับสถานศึกษาอื่น

6) การวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง กำหนดระเบียบการวัดผลและประเมินผลของโรงเรียนตามหลักสูตร โดยให้สอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศ จัดทำเอกสารหลักฐานให้เป็นไปตามระเบียบการวัดและการประเมินผลของโรงเรียน วัดผล ประเมินผล เทียบโอนประสบการณ์ ผลการเรียนและอนุมัติผลการเรียน ประเมินผลการเรียนทุกช่วงชั้น จัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผลประเมินผลการเรียน อนุมัติผลการประเมินการเรียนด้านต่าง ๆ แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียน

7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา หมายถึง กำหนดนโยบายและแนวทางการใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้และกระบวนการทำงานของนักเรียน ครูและผู้เกี่ยวข้อง พัฒนาครูและนักเรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้โดยการใช้กระบวนการวิจัยเป็นสำคัญในการเรียนรู้ที่ซับซ้อนขึ้น การผสมความรู้แบบสหวิทยาการและการเรียนรู้ในปัญหาที่ตนสนใจ พัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการวิจัย รวบรวมและเผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อการเรียนรู้ และพัฒนาคุณภาพการศึกษา รวมทั้งสนับสนุนให้ครูนำผลการวิจัยมาใช้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

8) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ หมายถึง จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาให้พอเพียง จัดระบบแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของนักเรียน จัดระบบข้อมูลแหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนในสถานศึกษาของตน ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาและในต่างประเทศ

9) การนิเทศการศึกษา หมายถึง สร้างความตระหนักแก่ครูและผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจกระบวนการการนิเทศภายในว่าเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันที่ใช้เหตุผลการนิเทศเป็นการพัฒนาปรับปรุงวิธีการทำงานของแต่ละบุคคลให้มีคุณภาพ การนิเทศเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารเพื่อให้ทุกคนเกิดความเชื่อมั่นว่าได้ปฏิบัติถูกต้อง ก้าวหน้าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียนและตัวครู จัดการนิเทศภายในโรงเรียนให้มีคุณภาพทั่วถึงและต่อเนื่องเป็นระบบ จัดกระบวนการทำงานเชื่อมโยงกับระบบนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

10) การแนะแนว หมายถึง หมายถึง กำหนดการจัดการศึกษาที่มีการแนะแนวเป็นองค์ประกอบสำคัญ จัดระบบงานและโครงสร้างองค์กรแนะแนวให้ชัดเจน สร้างความตระหนัก ส่งเสริมและพัฒนาครูในเรื่องจิตวิทยาและการแนะแนว คัดเลือกครูแนะแนว ดูแล กำกับ นิเทศ ติดตามและสนับสนุนการดำเนินงานแนะแนวและดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมความร่วมมือและความเข้าใจอันดีระหว่างครู ผู้ปกครองและชุมชน เชื่อมโยงระบบแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

11) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา หมายถึง การกำหนดมาตรฐานการศึกษาเพิ่มเติมของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและความต้องการของชุมชน จัดโครงสร้างการบริหารที่เอื้อต่อการพัฒนางานและสร้างระบบประกันคุณภาพภายใน จัดระบบสารสนเทศให้เป็นหมวดหมู่และเป็นปัจจุบัน จัดทำแผนโรงเรียนที่มุ่งเน้นคุณภาพ การศึกษา ดำเนินการตามแผนพัฒนาโรงเรียน โดยสร้างระบบงานที่เข้มแข็ง เน้นการมีส่วนร่วม และวงจรการพัฒนาคุณภาพของเดิม (PDCA) ตรวจสอบ ประเมิน จัดทำรายงานคุณภาพ การศึกษาประจำปี (SAR) ต่อหน่วยงานต้นสังกัดและเผยแพร่ต่อสาธารณชน

12) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ หมายถึง การจัดกระบวนการเรียนรู้ ร่วมกับชุมชนและองค์กรอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ ภายในชุมชน ส่งเสริมให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และ รู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ พัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความ ต้องการ สนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างชุมชน ศึกษาสำรวจความต้องการและ สนับสนุนงานวิชาการเพื่อการพัฒนาทักษะวิชาชีพและคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน

13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น หมายถึง การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น เสริมสร้างความสัมพันธ์ชุมชน ตลอดจนประสานงานกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ๆ ให้บริการด้านวิชาการที่สามารถเชื่อมโยงหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับสถานศึกษา และองค์กรอื่น สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

14) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา หมายถึง สร้างความเข้าใจเรื่องสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน สร้างความรู้ความเข้าใจ การเพิ่มความพร้อมให้กับบุคคล ครอบครัวยุติธรรม ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบัน สังกัดอื่น ร่วมกันใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมบุคคล

ครองคร้ว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ให้ได้รับความช่วยเหลือทางด้านวิชาการตามความเหมาะสม

15) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา หมายถึง ศึกษา วิเคราะห์ จัดทำร่าง ตรวจสอบร่างระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของโรงเรียนให้ทุกฝ่ายรับรู้และถือเป็นแนวปฏิบัติ นำสู่การปฏิบัติ ตรวจสอบ ประเมินผลการใช้ระเบียบและปรับปรุงแก้ไข

16) การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา หมายถึง การศึกษา วิเคราะห์ การคัดเลือกหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีคุณภาพสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา จัดทำหนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบ แบบฝึกหัด ใบงาน ใบความรู้ เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน ตรวจสอบพิจารณาคุณภาพหนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบ แบบฝึกหัด ใบงาน ใบความรู้ เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน

17) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา หมายถึง การร่วมกันกำหนดนโยบายวางแผนในการจัดทำ จัดหาสื่อการเรียนรู้ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา พัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้มี 2 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 แบบสอบถามความคิดเห็น ฉบับที่ 2 แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม มีรายละเอียดดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามความคิดเห็น แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) ถามรายละเอียดเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน มีลักษณะเป็นตัวเลือกกำหนดคำตอบไว้ให้ (forced choice)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ โดยผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือตามกรอบแนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โดยจำแนกออกเป็น 17 ด้าน มีลักษณะเป็นแบบจัดลำดับ

คุณภาพ 5 ระดับ ตามแนวคิดของของลิเคอร์ท (Likert's five rating scale)¹⁶³ โดยกำหนดค่าคะแนนของช่วงน้ำหนักเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 5 คะแนน

ระดับ 4 หมายถึง การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 4 คะแนน

ระดับ 3 หมายถึง การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 3 คะแนน

ระดับ 2 หมายถึง การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 2 คะแนน

ระดับ 1 หมายถึง การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 1 คะแนน

ฉบับที่ 2 แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม เป็นเครื่องมือที่ใช้สำหรับสนทนากลุ่ม เพื่อหาแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โดยนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ผลของแบบสอบถามมากำหนดเป็นหัวข้อในการสนทนากลุ่ม (focus group discussion)

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาและสร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์การวิจัยที่กำหนด โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาเอกสาร วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง หลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบสอบถาม นำผลการศึกษามาสร้างเครื่องมือภายใต้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

ขั้นที่ 2 ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน พิจารณา ตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหากับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องโดยใช้เทคนิค IOC (index of item objective congruence) ทั้งนี้มีค่าความตรงเชิงเนื้อหาอยู่ระหว่าง 0.66 – 1.00

¹⁶³Rensis Likert, *New Pattern of Management* (New York:Mc Graw-Hill Book Company, 1961), 74.

ขั้นที่ 3 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับผู้บริหาร รองผู้บริหารและครูในโรงเรียนอนุบาลนครปฐม จำนวน 30 คน

ขั้นที่ 4 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับมามีค่าความเชื่อมั่น (reliability) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach)¹⁶⁴ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .985

ขั้นที่ 5 สร้างแบบบันทึกการสนทนากลุ่มตามผลของการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาแนวทาง พัฒนาการบริหารงานวิชาการ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงหัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์เพื่อดำเนินการถึงคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยาการ) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 เพื่อขอความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาให้ช่วยอนุเคราะห์ ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้

2. ผู้วิจัยนำหนังสือที่บัณฑิตวิทยาลัยออกให้ส่งไปยังโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยาการ) เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยกำหนดให้สถานศึกษาเป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) โดยการแยกวิเคราะห์ข้อมูลตามลักษณะของเครื่องมือในการวิจัย โดยข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม นำข้อมูลทั้งหมดมาจัดระเบียบข้อมูล ลงรหัสและทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อคำนวณค่าสถิติ ดังนี้

1. การวิเคราะห์สถานภาพ และข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ความถี่ (frequency : f) และ ค่าร้อยละ (percentage : %) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

¹⁶⁴Lee J. Cronbach, *Essentials of Psychological Testing*, 3rd ed. (New York : Harper & Row Publisher, 1974), 161.

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) วิเคราะห์โดยหาค่ามัชฌิมเลขคณิต (arithmetic mean : μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation : σ) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best)¹⁶⁵ มีรายละเอียดดังนี้

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 4.50 ถึง 5.00 หมายถึง การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 3.50 ถึง 4.49 หมายถึง การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 2.50 ถึง 3.49 หมายถึง การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 1.50 ถึง 2.49 หมายถึง การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 1.00 ถึง 1.49 หมายถึง การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

¹⁶⁵John W. Best, **Research in Education** (Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice Hall Inc, 1970), 190.

สรุป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) ระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) 2) แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) ประชากรคือ ผู้บริหาร จำนวน 1 คน รองผู้บริหาร จำนวน 1 คน และครูโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) จำนวน 28 คน รวมจำนวน 30 คน เป็นหน่วยวิเคราะห์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการที่จัดทำขึ้นตามกรอบแนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่ามัชฌิมเลขคณิต (arithmetic mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และข้อคำถามของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามถึงผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน รองผู้บริหาร จำนวน 1 คน และครูในโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) จำนวน 28 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 30 คน ได้รับแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์กลับคืนมาครบทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (frequency : f) ค่าร้อยละ (percentage : %) ค่ามัชฌิมเลขคณิต (arithmetic mean : μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation : σ) นำเสนอข้อมูลโดยใช้ตารางประกอบคำบรรยาย จำแนกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร)

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์สภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 30 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน รองผู้บริหาร จำนวน 1 คน และครูปฏิบัติการสอน จำนวน 28 คน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน โดยผู้วิจัยใช้ค่าความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage) ดังรายละเอียดในตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

(N=30)

สถานภาพ	ผู้บริหาร	รอง ผู้บริหาร	ครูปฏิบัติ การสอน	รวม	
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ
เพศ					
1. ชาย	1	-	6	7	23.33
2. หญิง	-	1	22	23	76.66
รวม	1	1	28	30	100.00*
อายุ					
1. ต่ำกว่า 30 ปี	-	-	1	1	3.33
2. 31 - 40 ปี	-	-	6	6	20.00
3. 41 - 50 ปี	-	1	4	5	16.66
4. 51 ปีขึ้นไป	1	-	17	18	60.00
รวม	1	1	28	30	100.00*
ระดับการศึกษา					
1. ต่ำกว่าปริญญาตรี	-	-	-	-	-
2. ปริญญาตรี	-	-	21	21	70.00
3. ปริญญาโท	1	1	6	8	26.66
4. ปริญญาเอก	-	-	1	1	3.33
รวม	1	1	28	30	100.00*
ประสบการณ์ในการทำงาน					
1. ไม่เกิน 10 ปี	-	-	5	5	16.66
2. 11 - 20 ปี	-	-	6	6	20.00
3. 21 - 30 ปี	-	1	5	6	20.00
4. 31 ปีขึ้นไป	1	-	12	13	43.33
รวม	1	1	28	30	100.00*

จากตารางที่ 3 พบว่าผู้ให้ข้อมูลเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คือ มีจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 76.66 เป็นเพศชาย จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 23.33 ในจำนวนนี้ ส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 50 ปี จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 รองลงมาคือ อายุระหว่าง 31 – 40 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 และน้อยที่สุดคือ อายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.33 ขณะที่ระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 70.00 รองลงมาระดับการศึกษาปริญญาโท จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 26.66 น้อยที่สุดคือระดับปริญญาเอก จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.33 และไม่มีผู้ให้ข้อมูลคนใดมีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ในด้านประสบการณ์ในการทำงาน ส่วนใหญ่มากกว่า 31 ปีขึ้นไป จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 43.33 รองลงมาประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 21 – 30 ปี และ 11 – 20 ปี จำนวน 6 คนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 20.00 และน้อยที่สุดคือประสบการณ์ในการทำงานไม่เกิน 10 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 16.66

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร)

ในการวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) เพื่อตอบคำถามการวิจัยข้อที่ 1 ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่ามัธยฐานเลขคณิต (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) จากผู้ให้ข้อมูล จำนวน 30 คน แล้วนำไปเปรียบเทียบตามแนวคิดของเบสต์ (Best) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังรายละเอียดตารางที่ 4 ดังนี้

ตารางที่ 4 การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) โดยภาพรวม

(N=30)

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ	การปฏิบัติ		
		(μ)	(σ)	ระดับ
1	การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็น การพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น	3.72	0.57	มาก
2	การวางแผนงานด้านวิชาการ	3.49	0.95	ปานกลาง
3	การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	3.85	0.63	มาก
4	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	3.74	0.94	มาก
5	การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	3.61	0.91	มาก
6	การวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผล การเรียน	4.02	0.61	มาก
7	การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	3.34	0.85	ปานกลาง
8	การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	3.52	0.84	มาก
9	การนิเทศการศึกษา	3.69	0.82	มาก
10	การแนะแนว	3.57	0.83	มาก
11	การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐาน การศึกษา	3.73	0.77	มาก
12	การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ	3.37	0.72	ปานกลาง
13	การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับ สถานศึกษาและองค์กรอื่น	3.44	0.79	ปานกลาง
14	การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและ สถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	3.39	0.82	ปานกลาง
15	การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้าน วิชาการของสถานศึกษา	3.57	0.93	มาก
16	การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา	3.76	0.74	มาก
17	การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	3.30	0.97	ปานกลาง
	รวม	3.60	0.72	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่าการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.60$, $\sigma = 0.72$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 11 ข้อ ค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ระหว่าง ($\mu = 3.52 - 4.02$) โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ได้แก่ การวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ($\mu = 4.02$, $\sigma = 0.61$) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ($\mu = 3.85$, $\sigma = 0.63$) การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา ($\mu = 3.76$, $\sigma = 0.74$) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\mu = 3.74$, $\sigma = 0.94$) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ($\mu = 3.73$, $\sigma = 0.77$) การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น ($\mu = 3.72$, $\sigma = 0.57$) การนิเทศการศึกษา ($\mu = 3.69$, $\sigma = 0.82$) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\mu = 3.61$, $\sigma = 0.91$) การแนะแนว ($\mu = 3.57$, $\sigma = 0.83$) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ($\mu = 3.57$, $\sigma = 0.93$) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ($\mu = 3.52$, $\sigma = 0.84$) และอยู่ระดับปานกลาง จำนวน 6 ข้อ มีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ระหว่าง ($\mu = 3.30 - 3.49$) โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ได้แก่ การวางแผนงานด้านวิชาการ ($\mu = 3.49$, $\sigma = 0.95$) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ($\mu = 3.44$, $\sigma = 0.79$) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ($\mu = 3.39$, $\sigma = 0.82$) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ ($\mu = 3.37$, $\sigma = 0.72$) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ($\mu = 3.34$, $\sigma = 0.85$) และการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($\mu = 3.30$, $\sigma = 0.97$) เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่ามีการกระจายของข้อมูลมาก ($\sigma = 0.57 - 0.97$) แสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกัน

ผลการวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) สามารถวิเคราะห์เพื่อหาค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยจำแนกเป็นรายด้าน ตั้งแต่ตารางที่ 5 - 21 ประกอบคำอธิบายแต่ละตาราง ดังนี้

ตารางที่ 5 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารงานวิชาการของ
โรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ(ศรีวิทยากร) ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการ
ให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น

(N=30)

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น	การปฏิบัติ		
		(μ)	(σ)	ระดับ
1	การวิเคราะห์กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดทำขึ้น	3.73	0.45	มาก
2	การวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อกำหนด จุดเน้นที่สถานศึกษาให้ความสำคัญ	3.93	0.64	มาก
3	การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของ สถานศึกษาและชุมชนเพื่อเป็นข้อมูลจัดทำสาระ การเรียนรู้ท้องถิ่น	3.73	0.69	มาก
4	การจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของ ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและท้องถิ่น	3.47	0.82	ปานกลาง
	รวม	3.72	0.57	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร)
ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น โดย
ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.72$, $\sigma = 0.57$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าการบริหารงาน
วิชาการด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น
อยู่ในระดับมากเกือบทุกข้อ มีเพียง 1 ข้อ ที่อยู่ระดับปานกลาง มีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ระหว่าง
($\mu = 3.47 - 3.93$) โดยข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุดคือ การวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อ
กำหนดจุดเน้นที่สถานศึกษาให้ความสำคัญ ($\mu = 3.93$, $\sigma = 0.64$) รองลงมาคือ การวิเคราะห์
กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดทำขึ้น ($\mu = 3.73$, $\sigma = 0.45$) และ
ค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ การจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาให้สอดคล้อง

กับสภาพปัญหา ความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและท้องถิ่น ($\mu = 3.47, \sigma = 0.82$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง ($\sigma = 0.45 - 0.82$) แสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ตารางที่ 6 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ(ศรีวิทยากร) ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ

(N=30)

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการ ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ	การปฏิบัติ		
		(μ)	(σ)	ระดับ
1	การกำหนดแนวทางการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา	3.67	1.09	มาก
2	การกำหนดแนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	3.43	1.07	ปานกลาง
3	การกำหนดแนวทางการวัดผลประเมินผล และ การเทียบโอนผลการเรียน	3.30	0.92	ปานกลาง
4	การกำหนดแนวทางการประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา	3.47	1.11	ปานกลาง
5	การกำหนดแนวทางการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา	3.47	1.11	ปานกลาง
6	การกำหนดแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมให้มี แหล่งเรียนรู้	3.60	0.89	มาก
	รวม	3.49	0.95	ปานกลาง

จากตารางที่ 6 พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.49, \sigma = 0.95$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ อยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกข้อ มีเพียง 2 ข้อ ที่อยู่ระดับมาก มีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ระหว่าง ($\mu = 3.30 - 3.67$) โดยข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด คือ การกำหนดแนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\mu = 3.67, \sigma = 1.09$) รองลงมา คือ การกำหนดแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ($\mu = 3.60, \sigma = 0.89$) และค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ การกำหนดแนวทางการวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน ($\mu = 3.30, \sigma = 0.92$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีการกระจายของข้อมูลมาก ($\sigma = 0.89 - 1.11$) แสดงว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกัน

ตารางที่ 7 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารงานวิชาการของ
โรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ(ศรีวิทยากร) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

(N=30)

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	การปฏิบัติ		
		(μ)	(σ)	ระดับ
1	การจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	4.60	0.56	มาก
2	การจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทุกช่วงชั้น ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้โดยเน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญและพัฒนาคุณธรรมนำความรู้ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.73	0.78	มาก
3	การใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน	3.57	1.04	มาก
4	การจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ ต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้	3.53	0.78	มาก
5	การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	3.80	0.96	มาก
	รวม	3.85	0.63	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.85$, $\sigma = 0.63$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทุกข้อ ค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ระหว่าง ($\mu = 3.53 - 3.80$) โดยข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด คือ การจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ($\mu = 4.60$, $\sigma = 0.56$) รองลงมา คือ การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ($\mu = 3.80$, $\sigma = 0.96$) และค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ การจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ($\mu = 3.53$, $\sigma = 0.78$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีการกระจายของข้อมูลมาก ($\sigma = 0.56 - 1.04$) แสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกัน

ตารางที่ 8 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารงานวิชาการของ
โรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ(ศรีวิทยากร) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

(N=30)

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	การปฏิบัติ		
		(μ)	(σ)	ระดับ
1	การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามกรอบหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.90	1.06	มาก
2	การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐานให้ความเห็นชอบหลักสูตรสถานศึกษา	3.50	1.01	มาก
3	การจัดกระบวนการเรียนรู้ การสอนให้เหมาะสม กับความสามารถของนักเรียน	3.73	1.11	มาก
4	การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและปรับปรุง หลักสูตรสถานศึกษาและรายงานผลต่อสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา	3.83	1.02	มาก
	รวม	3.74	0.94	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.74$, $\sigma = 0.94$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทุกข้อ มีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ระหว่าง ($\mu = 3.50 - 3.90$) ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด คือ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\mu = 3.90$, $\sigma = 1.06$) รองลงมา คือ การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาและรายงานผลต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ($\mu = 3.83$, $\sigma = 1.02$) และค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบหลักสูตรสถานศึกษา ($\mu = 3.50$, $\sigma = 1.01$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีการกระจายข้อมูลมาก ($\sigma = 1.01 - 1.06$) แสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกัน

ตารางที่ 9 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารงานวิชาการของ
โรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ(ศรีวิทยากร) ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อ

(N=30)

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อ	การปฏิบัติ		
		(μ)	(σ)	ระดับ
1	การจัดเนื้อหาสาระกิจกรรมสอดคล้องกับ ความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึง ความแตกต่างระหว่างบุคคล	3.57	0.97	มาก
2	การฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการเผชิญ สถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อ ป้องกันและแก้ไขปัญหา	3.50	0.97	มาก
3	การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จาก ประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	3.63	0.93	มาก
4	การจัดการเรียนการสอน โดยบูรณาการสาระ ความรู้ต่าง ๆ รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยม ที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกกลุ่ม สาระการเรียนรู้	3.73	0.98	มาก
	รวม	3.61	0.91	มาก

จากตารางที่ 9 พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.61$, $\sigma = 0.91$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อ อยู่ในระดับมากทุกข้อ มีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ระหว่าง ($\mu = 3.50 - 3.73$) ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด คือ การจัดการเรียนการสอน โดยบูรณาการสาระความรู้ต่าง ๆ รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ($\mu = 3.73$, $\sigma = 0.98$) รองลงมา คือ การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ($\mu = 3.63$, $\sigma = 0.93$) ค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ การฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ($\mu = 3.50$, $\sigma = 0.97$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีการกระจายข้อมูลมาก ($\sigma = 0.93 - 0.98$) แสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกัน

ตารางที่ 10 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารงานวิชาการของ
โรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ(ศรีวิทยากร) ด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบ
โอนผลการเรียน

(N=30)

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการ ด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบ โอนผลการเรียน	การปฏิบัติ		
		(μ)	(σ)	ระดับ
1	การกำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผล และประเมินผลของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับ นโยบายระดับประเทศ	3.93	0.78	มาก
2	การจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตาม ระเบียบการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา	4.13	0.68	มาก
3	การวัดผล ประเมินผล เทียบโอนประสบการณ์ และอนุมัติผลการเรียนถูกต้องตามระเบียบ	4.10	0.40	มาก
4	การประเมินผลการเรียนทุกช่วงชั้น	4.23	0.63	มาก
5	การจัดระบบสารสนเทศด้านการวัดและประเมินผล การเทียบโอนผลการเรียน	3.60	1.00	มาก
	รวม	4.02	0.61	มาก

จากตารางที่ 10 พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร)
ด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก
($\mu = 4.02$, $\sigma = 0.61$) เมื่อพิจารณาข้อพบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการวัดผล
ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน อยู่ในระดับมากทุกข้อ มีค่ามัชฌิมเลขคณิต
อยู่ระหว่าง ($\mu = 3.60 - 4.23$) ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด คือ การประเมินผลการเรียนทุก
ช่วงชั้น ($\mu = 4.23$, $\sigma = 0.63$) รองลงมาคือ การจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตาม
ระเบียบการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา ($\mu = 4.13$, $\sigma = 0.68$) ค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อย
ที่สุด คือ การจัดระบบสารสนเทศด้านการวัดและประเมินผล การเทียบโอนผลการเรียน ($\mu = 3.60$,
 $\sigma = 1.00$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีการกระจายข้อมูลมาก ($\sigma = 0.40 - 1.00$) แสดงว่า
ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกัน

ตารางที่ 11 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารงานวิชาการของ
โรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ(ศรีวิทยากร) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาใน
สถานศึกษา

(N=30)

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาใน สถานศึกษา	การปฏิบัติ		
		(μ)	(σ)	ระดับ
1	การกำหนดนโยบายและแนวทางการใช้การวิจัย เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้และ กระบวนการทำงานของนักเรียน	3.37	0.93	ปานกลาง
2	การพัฒนาครูและนักเรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับ การปฏิรูปการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัย เป็นสำคัญในการเรียนรู้	3.27	0.94	ปานกลาง
3	การพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการวิจัย	3.27	0.87	ปานกลาง
4	การผสมผสานและบูรณาการความรู้อย่าง หลากหลายเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้	3.47	0.86	ปานกลาง
	รวม	3.34	0.85	ปานกลาง

จากตารางที่ 11 พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.34$, $\sigma = 0.85$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ มีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ระหว่าง ($\mu = 3.27 - 3.47$) โดยข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด คือ การผสมผสานและบูรณาการความรู้ อย่างหลากหลายเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ($\mu = 3.47$, $\sigma = 0.86$) รองลงมาคือ การกำหนดนโยบายและแนวทางการใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และกระบวนการทำงานของนักเรียน ($\mu = 3.37$, $\sigma = 0.93$) ค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการวิจัย ($\mu = 3.27$, $\sigma = 0.87$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีการกระจายข้อมูลมาก ($\sigma = 0.86 - 0.94$) แสดงว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกัน

ตารางที่ 12 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารงานวิชาการของ
โรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ(ศรีวิทยากร) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

(N=30)

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	การปฏิบัติ		
		(μ)	(σ)	ระดับ
1	การจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษา	3.67	1.03	มาก
2	การจัดระบบแหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้ เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้	3.73	0.91	มาก
3	การจัดระบบข้อมูลแหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นให้ เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้	3.30	0.79	ปานกลาง
4	การส่งเสริมให้ครูและนักเรียนใช้แหล่งการเรียนรู้ เพื่อการศึกษาทั้งในและนอกสถานศึกษา	3.37	1.03	ปานกลาง
	รวม	3.52	0.84	มาก

จากตารางที่ 12 พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.52$, $\sigma = 0.84$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ อยู่ในระดับมากเกือบทุกข้อ มีเพียง 2 ข้อ ที่อยู่ระดับปานกลาง มีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ระหว่าง ($\mu = 3.30 - 3.73$) โดยข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด คือ การจัดระบบแหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ($\mu = 3.73$, $\sigma = 0.91$) รองลงมา คือ การจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ อย่างหลากหลายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ($\mu = 3.67$, $\sigma = 1.03$) และค่ามัชฌิมเลขคณิต น้อยที่สุด คือ การจัด ระบบข้อมูลแหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ($\mu = 3.30$, $\sigma = 0.79$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีการกระจายข้อมูลมาก ($\sigma = 0.79 - 1.03$) แสดงว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกัน

ตารางที่ 13 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารงานวิชาการของ
โรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ(ศรีวิทยากร) ด้านการนิเทศการศึกษา

(N=30)

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการ ด้านการนิเทศการศึกษา	การปฏิบัติ		
		(μ)	(σ)	ระดับ
1	การสร้างความตระหนักให้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องให้ เข้าใจกระบวนการนิเทศภายในว่าเป็นกระบวนการ ทำงานร่วมกัน	3.73	0.83	มาก
2	การจัดการนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ทั่วถึงและต่อเนื่องเป็นระบบ	3.83	0.91	มาก
3	การจัดระบบนิเทศภายในสถานศึกษาให้เชื่อมโยง กับระบบนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา	3.50	0.86	มาก
	รวม	3.69	0.82	มาก

จากตารางที่ 13 พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) ด้านการนิเทศการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.69$, $\sigma = 0.82$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศการศึกษา อยู่ในระดับมากทุกข้อ มีค่ามัชฌิมเลขคณิต อยู่ระหว่าง ($\mu = 3.50 - 3.83$) โดยข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด คือ การจัดการนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ทั่วถึง และต่อเนื่องเป็นระบบ ($\mu = 3.83$, $\sigma = 0.91$) รองลงมา คือ การสร้าง ความตระหนักให้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจกระบวนการนิเทศภายในว่าเป็นกระบวนการทำงานร่วมกัน ($\mu = 3.73$, $\sigma = 0.83$) และค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ การจัดระบบนิเทศภายในสถานศึกษาให้เชื่อมโยงกับระบบนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ($\mu = 3.50$, $\sigma = 0.86$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีการกระจายข้อมูลมาก ($\sigma = 0.83 - 0.91$) แสดงว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกัน

ตารางที่ 14 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารงานวิชาการของ
โรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ(ศรีวิทยากร) ด้านการแนะแนว

(N=30)

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการ ด้านการแนะแนว	การปฏิบัติ		
		(μ)	(σ)	ระดับ
1	การกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาที่มี การแนะแนวเป็นองค์ประกอบ	3.40	1.04	ปานกลาง
2	การจัดระบบงานแนะแนวและดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของสถานศึกษาอย่างชัดเจน	3.63	0.85	มาก
3	การสร้างความตระหนักให้ครูเห็นคุณค่า การแนะแนวและดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.50	0.90	มาก
4	การดูแล กำกับ นิเทศติดตามและสนับสนุน การดำเนินงานแนะแนวและดูแลช่วยเหลือนักเรียน อย่างเป็นระบบ	3.73	0.83	มาก
	รวม	3.57	0.83	มาก

จากตารางที่ 14 พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) ด้านการแนะแนวโดยการรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.57, \sigma = 0.83$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การบริหาร งานวิชาการด้านการแนะแนว อยู่ในระดับมากเกือบทุกข้อ มีเพียง 1 ข้อ ที่อยู่ระดับ ปานกลาง มีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ระหว่าง ($\mu = 3.40 - 3.73$) ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด คือ การดูแล กำกับ นิเทศติดตามและสนับสนุนการดำเนินงานแนะแนวและดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่าง เป็นระบบ ($\mu = 3.73, \sigma = 0.83$) รองลงมา คือ การจัดระบบงานแนะแนวและดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของสถานศึกษาอย่างชัดเจน ($\mu = 3.63, \sigma = 0.85$) และค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ การกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาที่มีการแนะแนวเป็นองค์ประกอบ ($\mu = 3.40, \sigma = 1.04$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีการกระจายข้อมูลมาก ($\sigma = 0.83 - 1.04$) แสดงว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความ คิดเห็นไม่สอดคล้องกัน

ตารางที่ 15 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารงานวิชาการของ
โรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ(ศรีวิทยากร) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและ
มาตรฐานการศึกษา

(N=30)

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและ มาตรฐานการศึกษา	การปฏิบัติ		
		(μ)	(σ)	ระดับ
1	การกำหนดมาตรฐานการศึกษาสถานศึกษา เพิ่มเติมให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติ และความต้องการของชุมชน	3.63	0.85	มาก
2	การจัดระบบบริการและสารสนเทศ โดยจัด โครงสร้างการบริหารให้เอื้อต่อการพัฒนาระบบ ประกันคุณภาพภายใน	3.73	0.78	มาก
3	การจัดทำแผนสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพ การศึกษา	3.57	1.04	มาก
4	การดำเนินการตามแผนพัฒนาสถานศึกษาโดย สร้างระบบการทำงานที่เข้มแข็งเน้นการมีส่วนร่วม	3.63	0.89	มาก
5	การดำเนินการประเมินคุณภาพภายในตาม มาตรฐานที่กำหนดเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพ ภายนอก	3.77	1.01	มาก
6	การจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี(SAR) ต่อหน่วยงานต้นสังกัดและเผยแพร่ต่อสาธารณชน	4.03	0.81	มาก
	รวม	3.73	0.77	มาก

จากตารางที่ 15 พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร)
ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก
($\mu = 3.73$, $\sigma = 0.77$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาระบบ
ประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา อยู่ในระดับมากทุกข้อ มีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่
ระหว่าง ($\mu = 3.57 - 4.03$) ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด คือ การจัดทำรายงานคุณภาพ
การศึกษาประจำปี (SAR) ต่อหน่วยงานต้นสังกัดและเผยแพร่ต่อสาธารณชน ($\mu = 4.03$, $\sigma = 0.81$)

รองลงมา คือ การดำเนิน การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานที่กำหนด เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก ($\mu = 3.77$, $\sigma = 1.01$) ค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ การจัดทำแผนสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา ($\mu = 3.57$, $\sigma = 1.04$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีการกระจายข้อมูลมาก ($\sigma = 0.78 - 1.04$) แสดงว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกัน

ตารางที่ 16 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ(ศรีวิทยากร) ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

(N=30)

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการ ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทาง วิชาการ	การปฏิบัติ		
		(μ)	(σ)	ระดับ
1	การจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับบุคคล ครอบครัว องค์กร ชุมชน และสถาบันอื่น	3.43	0.90	ปานกลาง
2	การส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดย การจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน	3.17	0.79	ปานกลาง
3	การส่งเสริมให้ชุมชนจัดการศึกษา อบรม การแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร	3.33	0.88	ปานกลาง
4	การเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ	3.47	0.68	ปานกลาง
5	การสนับสนุนให้มีการพัฒนาชุมชนสอดคล้องกับ สภาพปัญหาและความต้องการ	3.43	0.77	ปานกลาง
	รวม	3.37	0.72	ปานกลาง

จากตารางที่ 16 พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.37$, $\sigma = 0.72$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ มีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ระหว่าง ($\mu = 3.17 - 3.47$) ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด คือ การเลือกสรรภูมิปัญญา และวิทยาการต่าง ๆ ($\mu = 3.47$, $\sigma = 0.68$) รองลงมา คือ การจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับบุคคล ครอบครัว องค์กร ชุมชน

และสถาบันอื่น ($\mu = 3.43$, $\sigma = 0.90$) ค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ การส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน ($\mu = 3.17$, $\sigma = 0.79$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีการกระจายข้อมูลมาก ($\sigma = 0.68 - 0.90$) แสดงว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกัน

ตารางที่ 17 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ(ศรีวิทยากร) ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ

(N=30)

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการ ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนา วิชาการ	การปฏิบัติ		
		(μ)	(σ)	ระดับ
1	การระดมทรัพยากร วิทยากรภายนอกและ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการศึกษา	3.47	0.73	ปานกลาง
2	การให้บริการด้านวิชาการที่สามารถเชื่อมโยง หรือแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับแหล่งวิชาการ ในที่อื่น ๆ	3.30	0.88	ปานกลาง
3	การจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนเพื่อส่งเสริม วัฒนธรรมการสร้างความสัมพันธ์อันดี	3.57	0.90	มาก
	รวม	3.44	0.79	ปานกลาง

จากตารางที่ 17 พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.44$, $\sigma = 0.79$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ อยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกข้อ มีเพียง 1 ข้อ ที่อยู่ระดับมาก มีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ระหว่าง ($\mu = 3.30 - 3.57$) โดยข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด คือ การจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมการสร้างความสัมพันธ์อันดี ($\mu = 3.57$, $\sigma = 0.90$) รองลงมา คือ การระดมทรัพยากร วิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการศึกษา ($\mu = 3.47$, $\sigma = 0.73$) และค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ การให้บริการด้านวิชาการที่สามารถเชื่อมโยงหรือแลกเปลี่ยน

ข้อมูลข่าวสารกับแหล่งวิชาการในท้องถิ่น ๆ ($\mu = 3.30$, $\sigma = 0.88$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีการกระจายข้อมูลมาก ($\sigma = 0.73 - 0.90$) แสดงว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกัน

ตารางที่ 18 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ(ศรีวิทยากร) ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

(N=30)

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	การปฏิบัติ		
		(μ)	(σ)	ระดับ
1	การจัดให้มีการสร้างความรู้ความเข้าใจ การเพิ่มความพร้อมให้กับบุคคล ชุมชนและสถาบันสังคมอื่นที่ร่วมจัดการศึกษา	3.50	0.82	มาก
2	การร่วมกับสถาบันอื่นจัดการศึกษา และใช้ทรัพยากรร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน	3.47	0.73	ปานกลาง
3	การส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสถานศึกษา สถาบันสังคมอื่น	3.37	0.89	ปานกลาง
4	การส่งเสริมสนับสนุนให้สถาบันสังคมอื่น ได้รับความช่วยเหลือทางด้านวิชาการตามความเหมาะสมและจำเป็น	3.23	1.03	ปานกลาง
	รวม	3.39	0.82	ปานกลาง

จากตารางที่ 18 พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.39$, $\sigma = 0.82$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัด

การศึกษา อยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกข้อ มีเพียง 1 ข้อที่อยู่ระดับมาก มีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ระหว่าง ($\mu = 3.23 - 3.50$) ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด คือ การจัดให้มีการสร้างความรู้ความเข้าใจ การเพิ่มความพร้อมให้กับบุคคล ชุมชน และสถาบันสังคมอื่นที่ร่วมจัดการศึกษา ($\mu = 3.50, \sigma = 0.82$) รองลงมา คือ การร่วมกับสถาบันอื่นจัดการศึกษา และใช้ทรัพยากรร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ($\mu = 3.47, \sigma = 0.73$) ค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ การส่งเสริมสนับสนุนให้สถาบันสังคมอื่น ได้รับความช่วยเหลือทางด้านวิชาการตามความเหมาะสมและจำเป็น ($\mu = 3.23, \sigma = 1.03$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีการกระจายข้อมูลมาก ($\sigma = 0.73 - 1.03$) แสดงว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกัน

ตารางที่ 19 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ(ศรีวิทยากร) ด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

(N=30)

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงาน ด้านวิชาการของสถานศึกษา	การปฏิบัติ		
		(μ)	(σ)	ระดับ
1	การศึกษาวิเคราะห์ระเบียบเพื่อจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการของสถานศึกษา	3.50	0.94	มาก
2	การนำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติ	3.57	0.94	มาก
3	การตรวจสอบและประเมินผลระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการของสถานศึกษาไปปรับปรุงให้เหมาะสม	3.63	1.03	มาก
	รวม	3.57	0.93	มาก

จากตารางที่ 19 พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) ด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.57, \sigma = 0.93$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าการบริหารงานวิชาการด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากทุกข้อ มีค่า

มัชฌิมเลขคณิตอยู่ระหว่าง ($\mu = 3.50 - 3.63$) โดยข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุดคือ การตรวจสอบและประเมินผลระเบียบ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการของสถานศึกษาไปปรับปรุงให้เหมาะสม ($\mu = 3.63, \sigma = 1.03$) รองลงมา คือ การนำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติ ($\mu = 3.57, \sigma = 0.94$) ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ การศึกษาวิเคราะห์ระเบียบเพื่อจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการของสถานศึกษา ($\mu = 3.50, \sigma = 0.94$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีการกระจายข้อมูลมาก ($\sigma = 0.94 - 1.03$) แสดงว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกัน

ตารางที่ 20 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ(ศรีวิทยากร) ด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา

(N=30)

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการ ด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ใน สถานศึกษา	การปฏิบัติ		
		(μ)	(σ)	ระดับ
1	การศึกษาวิเคราะห์ คัดเลือกหนังสือเรียนที่มี คุณภาพ สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา	3.87	0.73	มาก
2	การจัดทำหนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ แบบฝึกหัด ใบความรู้ เพื่อใช้ประกอบการเรียน การสอน	3.73	0.91	มาก
3	การตรวจและพิจารณาคุณภาพหนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ แบบฝึกหัดเพื่อใช้ ประกอบการเรียนการสอน	3.67	0.84	มาก
	รวม	3.76	0.74	มาก

จากตารางที่ 20 พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) ด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.76, \sigma = 0.74$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา อยู่ในระดับมากทุกข้อ มีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ระหว่าง ($\mu = 3.67 - 3.87$) โดยข้อที่มี

ค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด คือ การศึกษาวิเคราะห์ คัดเลือกหนังสือเรียนที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา ($\mu = 3.87, \sigma = 0.73$) รองลงมา คือ การจัดทำหนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ แบบฝึกหัด ใบความรู้ เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน ($\mu = 3.73, \sigma = 0.91$) ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ การตรวจและพิจารณาคุณภาพหนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ แบบฝึกหัดเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน ($\mu = 3.67, \sigma = 0.84$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีการกระจายข้อมูลมาก ($\sigma = 0.73 - 0.91$) แสดงว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกัน

ตารางที่ 21 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ(ศรีวิทยากร) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา (N=30)

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา	การปฏิบัติ		
		(μ)	(σ)	ระดับ
1	การร่วมกันกำหนดนโยบาย วางแผนในเรื่อง การจัดหาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยี เพื่อการศึกษาของสถานศึกษา	3.30	0.99	ปานกลาง
2	การพัฒนาบุคลากรในการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาโดยจัดตั้งเครือข่ายทางวิชาการเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้	3.27	0.94	ปานกลาง
3	การนิเทศ ติดตามและประเมินผลบุคลากรในการ จัดการ ผลิตใช้ และพัฒนาสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา	3.33	1.03	ปานกลาง
	รวม	3.30	0.97	ปานกลาง

จากตารางที่ 21 พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.30, \sigma = 0.97$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ มีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ระหว่าง ($\mu = 3.27 - 3.33$) โดยข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด คือ การนิเทศ ติดตามและประเมินผลบุคลากรในการจัดการ ผลิตใช้

และพัฒนาสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา ($\mu = 3.33$, $\sigma = 1.03$) รองลงมา คือ การร่วมกันกำหนดนโยบาย วางแผนในเรื่องการจัดทำ และพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา ($\mu = 3.30$, $\sigma = 0.99$) ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ การพัฒนาบุคลากรในการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาโดยจัดตั้งเครือข่ายทางวิชาการเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ ($\mu = 3.27$, $\sigma = 0.94$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีการกระจายข้อมูลมาก ($\sigma = 0.94 - 1.03$) แสดงว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกัน

ตอนที่ 3 แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร)

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลทำให้ทราบค่ามัชฌิมเลขคณิตที่น้อยที่สุดในแต่ละด้าน ซึ่งนำมาเป็นประเด็นปัญหาในการสนทนากลุ่ม (focus group discussion) ประกอบด้วย หัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ หัวหน้าระดับชั้นประถมต้น หัวหน้าระดับชั้นประถมปลาย และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อหาแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) สรุปสาระสำคัญดังนี้

1. สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ชุมชน ผู้ปกครองและองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและตามข้อกำหนดในโครงสร้างของหลักสูตร ส่งเสริมให้ครูและผู้รับผิดชอบในการจัดทำสาระหลักสูตรท้องถิ่นได้เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดทำและพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น
2. สถานศึกษาควรดำเนินการวางแผนและกำหนดวิธีการดำเนินงานด้านวิชาการเกี่ยวกับการประเมินผล โดยจัดทำคู่มือระเบียบการวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน เพื่อให้บุคลากรทุกฝ่ายมีเกณฑ์ในการปฏิบัติและเป็นไปในแนวเดียวกัน ควรมีการกำกับ ดูแล นิเทศติดตามเพื่อพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
3. สถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ควรพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เพียงพอกับความต้องการของครูและนักเรียน จัดกิจกรรมหรือโครงการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองจากสื่อและแหล่งเรียนรู้ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ โดยเฉพาะห้องสมุด สนับสนุนให้ครูจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีการประเมินผลและนำผลมาพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
4. สถานศึกษาควรให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยร่วมกันศึกษา วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสภาพสถานศึกษาเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตรและสาระต่าง ๆ ที่กำหนดให้มีในหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเป็นไปอย่างมี

ประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชนและท้องถิ่น ควรมีการประเมินผล การใช้หลักสูตรโดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย และควรมีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับหลักสูตร สถานศึกษา

5. สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูได้รับการอบรมพัฒนาการออกแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เช่น การสอนโดยการแสดงบทบาทสมมติ การสอนโดยใช้เกมจำลองสถานการณ์ การสอนโดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ การสอนโดยให้ผู้เรียนฝึกฝนทักษะ กระบวนการคิดและเรียนรู้ด้วยตนเอง จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน สนับสนุนให้ครูจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ มีการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง

6. สถานศึกษาควรจัดระบบสารสนเทศการวัดและประเมินผล การเทียบโอนผลการเรียน ให้ได้มาตรฐานและเป็นปัจจุบัน ควรเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผลการเรียนของผู้เรียน มีระเบียบการวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน เพื่อให้บุคลากรทุกฝ่ายมีเกณฑ์ในการปฏิบัติและเป็นไปในแนวเดียวกัน ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้รับการอบรม พัฒนาให้มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ควรมีการนิเทศเพื่อพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

7. สถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรมการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และสมรรถนะที่ดีขึ้น โดยกำหนดให้ใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้และเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน

8. สถานศึกษาควรจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาอย่างหลากหลายและเอื้อต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ควรสร้างเครือข่ายแหล่งการเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนและชุมชน มีความร่วมมือในการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน แสวงหาแหล่งเรียนรู้ใหม่ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ นำทรัพยากรในท้องถิ่น และภูมิปัญญาในท้องถิ่นมาใช้อย่างคุ้มค่า ควรมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

9. สถานศึกษาควรจัดระบบการนิเทศภายในให้เป็นระบบ กำหนดบทบาทหน้าที่ให้ชัดเจน จัดทำแผนการนิเทศ เอกสารประกอบการนิเทศและปฏิทินการปฏิบัติการนิเทศ โดยการมีส่วนร่วม

ของบุคลากรทุกฝ่าย ดำเนินการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนในรูปแบบหลากหลายเหมาะสมกับสถานศึกษา ควรมีการประเมินผลการนิเทศร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนของสถานศึกษา

10. สถานศึกษาควรจัดบริการแนะแนวในสถานศึกษาโดยถือว่าการแนะแนวเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการศึกษา ควรสอดแทรกอยู่ในกระบวนการเรียนการสอนของครู มีการประชุมวางแผนการจัดทำคู่มือการแนะแนว ปฏิบัติงานการแนะแนวทางวิชาการเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาด้านการเรียน โดยมีการจัดทำแบบคัดกรองเพื่อเก็บข้อมูลนักเรียนอย่างเป็นระบบ ควรส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ความเข้าใจและมีทักษะการแนะแนวและการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ควรให้สถานศึกษามีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนร่วมกับองค์กรอื่น ๆ ในลักษณะเครือข่ายการแนะแนว เพื่อพัฒนากระบวนการให้บริการช่วยเหลือนักเรียนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

11. สถานศึกษาควรดำเนินการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาให้เป็นระบบ กำหนดแผนงานและจัดทำปฏิทินปฏิบัติการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและดำเนินการพัฒนางานตามแผนอย่างสม่ำเสมอ โดยกำหนดบทบาทหน้าที่ผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน ส่งเสริมให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบ จัดระบบสารสนเทศการประกันคุณภาพและนำเผยแพร่ต่อสาธารณะชนอย่างทั่วถึง ควรตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

12. สถานศึกษาควรส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ โดยจัดให้มีศูนย์บริการทางวิชาการให้แก่ชุมชนเพื่อเผยแพร่ความรู้และประชาสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครอง โรงเรียนและชุมชน ส่งเสริมให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร ควรจัดนิทรรศการทางวิชาการโดยความร่วมมือของสถานศึกษากับองค์กรต่าง ๆ ควรตั้งคณะกรรมการเครือข่ายงานวิชาการเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน

13. สถานศึกษาควรสร้างเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาร่วมกันระหว่างสถานศึกษา ชุมชนและองค์กรภาครัฐและเอกชน เสริมสร้างความสัมพันธ์ชุมชน ตลอดจนประสานงานกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ๆ ให้บริการด้านวิชาการที่สามารถเชื่อมโยงหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับแหล่งวิชาการในที่อื่น ๆ ประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น มีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน จัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนเพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชนและมีส่วนในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้เดินทางไปศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนความรู้ด้านวิชาการภายนอกสถานศึกษา

14. สถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ได้รับความ

ช่วยเหลือทางด้านวิชาการตามความเหมาะสมและจำเป็น ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ความเข้าใจต่อบุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และเผยแพร่ผลงานวิชาการของ สถานศึกษาไปยังหน่วยงานต่าง ๆ ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันโดยให้บุคลากรที่มีความสามารถเป็นวิทยากรให้กับบุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ควรส่งเสริมและเผยแพร่ผลงานวิชาการของสถานศึกษาไปยังหน่วยงานต่าง ๆ

15. ควรมีการประชุมศึกษาวิเคราะห์ เพื่อกำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของ สถานศึกษา โดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับ งานด้านวิชาการของสถานศึกษาและปฏิบัติไปในแนวเดียวกัน ควรตรวจสอบและประเมินผลการใช้ ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา และนำไปแก้ไขปรับปรุงให้มี ประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง

16. สถานศึกษาควรให้ครู ผู้แทนผู้ปกครองและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการ ตรวจสอบและพิจารณาคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา โดยยึดหลักความถูกต้อง สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา ตรงตามความต้องการของครูและนักเรียน และควรมีการ ตรวจสอบ ติดตามผลการใช้หนังสือแบบเรียนในสถานศึกษา

17. สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่ ทันสมัยและหลากหลาย สนับสนุนงบประมาณให้ครูผลิตสื่อการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา และควรสร้างเครือข่ายทางวิชาการร่วมกับสถานศึกษาอื่น มีการนิเทศติดตามผลการใช้ และพัฒนาสื่อเพื่อการศึกษาอย่างเป็นระบบเพื่อนำมาพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ(ศรีวิทยากร) มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) ระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) 2) แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) โดยใช้สถานศึกษาเป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of analysis) ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน รองผู้บริหาร จำนวน 1 คน และครูปฏิบัติการสอนโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) จำนวน 28 คน รวมจำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ตามกรอบแนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ค่าความถี่ (frequency: f) ค่าร้อยละ (percentage: %) ค่ามัชฌิมเลขคณิต (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยเป็นประเด็นสำคัญได้ ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 11 ด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย คือ การวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น การนิเทศการศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การแนะแนว การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง 6 ด้าน เรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย คือ การวางแผนงานด้านวิชาการ การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ตามลำดับ

2. แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) จากการนำข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุดในแต่ละด้านมาเป็นประเด็นปัญหาในการสนทนากลุ่ม (focus group discussion) ประกอบด้วย หัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ หัวหน้าระดับชั้นประถมต้น หัวหน้าระดับชั้นประถมปลาย และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมจำนวน 11 คน สรุปสาระสำคัญดังนี้

ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ การจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและท้องถิ่น แนวทางในการพัฒนา คือ สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ชุมชน ผู้ปกครองและองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ส่งเสริมให้ครูและผู้รับผิดชอบในการจัดทำสาระหลักสูตรท้องถิ่น ได้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการจัดทำและพัฒนาระบบหลักสูตรท้องถิ่น

ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ การกำหนดแนวทางการวัดผลประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน แนวทางในการพัฒนา คือ สถานศึกษาควรจัดทำคู่มือระเบียบการวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน เพื่อให้บุคลากรทุกฝ่ายมีเกณฑ์ในการปฏิบัติและเป็นไปในแนวเดียวกัน ควรมีการนิเทศเพื่อพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ การจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ แนวทางในการพัฒนา คือ สถานศึกษาควรพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เพียงพอกับความต้องการของครูและนักเรียน จัดกิจกรรมหรือโครงการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองจากสื่อและแหล่งเรียนรู้ ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ โดยเฉพาะห้องสมุด สนับสนุนให้ครูจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีการประเมินผลและนำผลมาพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบหลักสูตรสถานศึกษา แนวทางในการพัฒนา คือ สถานศึกษาควรให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสภาพสถานศึกษา เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย เพื่อให้การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชนและท้องถิ่น ควรมีการ ประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ การฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา แนวทางในการพัฒนา คือ สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูออกแบบการจัดการเรียนรู้ด้วย วิธีการที่หลากหลาย เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เช่น การสอนโดยการแสดงบทบาทสมมติ การสอนโดยใช้เกมจำลองสถานการณ์ การสอนโดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ การสอนโดยให้ผู้เรียนฝึกฝน ทักษะ กระบวนการคิดและเรียนรู้ด้วยตนเอง จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ค้นพบและแสดงออกถึงศักยภาพ ของตนเอง

ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิต น้อยที่สุด คือ การจัดระบบสารสนเทศด้านการวัดและประเมินผล การเทียบโอนผลการเรียน แนวทางในการพัฒนา คือ สถานศึกษาควรจัดระบบสารสนเทศการวัดและประเมินผล การเทียบ โอนผลการเรียนให้ได้มาตรฐานและเป็นปัจจุบัน แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการเพื่อกำหนด หลักเกณฑ์วิธีการประเมินผลการเรียนทุกช่วงชั้น เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการ วัดผลและประเมินผล

ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ การพัฒนาครูและนักเรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัย เป็นสำคัญในการเรียนรู้ และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการวิจัย แนวทางในการ พัฒนา คือ สถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรมการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนา คุณภาพผู้เรียน และส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนให้ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น โดยกำหนดให้ใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการ เรียนรู้และเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน

ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ การ จัดระบบข้อมูลแหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ แนวทางในการพัฒนาและ วางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ คือ สถานศึกษาควรสร้างเครือข่ายแหล่งการเรียนรู้ระหว่างโรงเรียน และชุมชน มีความร่วมมือในการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและเครือข่าย แหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน แสวงหาแหล่งเรียนรู้ใหม่ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและ

เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในการจัดตั้ง ส่งเสริมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกัน

ด้านการนิเทศการศึกษา ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ การจัดระบบนิเทศภายในสถานศึกษาให้เชื่อมโยงกับระบบนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา แนวทางในการพัฒนา คือ สถานศึกษาควรจัดทำแผนการนิเทศ เอกสารประกอบการนิเทศและปฏิทินการปฏิบัติการนิเทศ โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่าย ควรมีการประเมินผลการนิเทศร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ด้านการแนะแนว ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ การกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาที่มีการแนะแนวเป็นองค์ประกอบ แนวทางในการพัฒนา คือ สถานศึกษาควรจัดบริการแนะแนวในสถานศึกษาโดยถือว่าการแนะแนวเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการศึกษา ควรสอดแทรกอยู่ในกระบวนการเรียนการสอนของสถานศึกษา มีการประชุมวางแผนการจัดทำคู่มือการแนะแนว ปฏิบัติงานการแนะแนวทางวิชาการเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาด้านการเรียน โดยมีการจัดทำแบบคัดกรองเพื่อเก็บข้อมูลนักเรียนอย่างเป็นระบบ

ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ การจัดทำแผนสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา แนวทางในการพัฒนา คือ สถานศึกษาควรกำหนดแผนงานและจัดทำปฏิทินปฏิบัติการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และดำเนินการพัฒนางานตามแผนอย่างสม่ำเสมอ โดยกำหนดบทบาทหน้าที่ผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน ส่งเสริมให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบ จัดระบบสารสนเทศการประกันคุณภาพและนำเผยแพร่ต่อสาธารณะชนอย่างทั่วถึง ควรตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ การส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน แนวทางในการพัฒนา คือ สถานศึกษาควรมีศูนย์บริการทางวิชาการให้แก่ชุมชนเพื่อเผยแพร่ความรู้และประชาสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครอง โรงเรียนและชุมชน ควรจัดนิทรรศการทางวิชาการโดยความร่วมมือของสถานศึกษากับองค์กรต่าง ๆ ควรตั้งคณะกรรมการเครือข่ายงานวิชาการเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่าง ๆ

ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ การให้บริการด้านวิชาการที่สามารถเชื่อมโยงหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับแหล่งวิชาการในที่อื่น ๆ แนวทางในการพัฒนา คือ สถานศึกษาควรสร้างเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาร่วมกันระหว่างสถานศึกษา ชุมชนและองค์กรภาครัฐและเอกชน เสริมสร้าง

ความสัมพันธ์ชุมชน ตลอดจนประสานงานกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ๆ ให้บริการด้านวิชาการที่สามารถเชื่อมโยงหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับแหล่งวิชาการในที่อื่น ๆ

ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ การส่งเสริมสนับสนุนให้สถาบันสังคมอื่น ได้รับความช่วยเหลือทางด้านวิชาการตามความเหมาะสมและจำเป็น แนวทางในการพัฒนา คือ สถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ องค์กรปกครองท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ได้รับความช่วยเหลือทางด้านวิชาการตามความเหมาะสมและจำเป็น ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ความเข้าใจต่อบุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และเผยแพร่ผลงานวิชาการของสถานศึกษาไปยังหน่วยงานต่าง ๆ

ด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ การศึกษาวิเคราะห์ระเบียบเพื่อจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการของสถานศึกษา แนวทางในการพัฒนา คือ ควรมีการประชุมศึกษาวิเคราะห์เพื่อกำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา โดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำคู่มือระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาและปฏิบัติไปในแนวเดียวกัน ควรตรวจสอบและประเมินผลการใช้ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา และนำไปแก้ไขปรับปรุงเหมาะสมอย่างต่อเนื่อง

ด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ การตรวจและพิจารณาคุณภาพหนังสือเรียน หนังสือประกอบการณ์ แบบฝึกหัด เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน แนวทางในการพัฒนา คือ สถานศึกษาควรให้ครู ผู้แทนผู้ปกครองและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจและพิจารณาคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา โดยยึดหลักความถูกต้องสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา ตรงตามความต้องการของครูและนักเรียน

ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ การพัฒนาบุคลากรในการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาโดยจัดตั้งเครือข่ายทางวิชาการเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ แนวทางในการพัฒนา คือ สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่ทันสมัยและหลากหลาย สนับสนุนงบประมาณให้ครูผลิตสื่อการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และควรสร้างเครือข่ายทางวิชาการร่วมกับ

สถานศึกษาอื่น มีการนิเทศติดตามผลการใช้และพัฒนาสื่อเพื่อการศึกษาอย่างเป็นระบบเพื่อนำมาพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การอภิปรายผล

ผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาพิจารณา เพื่อให้ทราบถึงสภาพที่แท้จริงในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) โดยสามารถอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาต้องได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) โดยเฉพาะมาตรฐานด้านผู้เรียน เกณฑ์การประเมินมาตรฐานด้านผู้เรียนมีตัวบ่งชี้ที่เป็นงานวิชาการเกือบทุกตัวบ่งชี้ ซึ่งต้องให้ความสำคัญและเกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการโดยตรง อีกประการหนึ่งคือในปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนต้องเน้นการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ(ศรีวิทยากร) จึงมีการเข้ารับการอบรมสัมมนา ศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาตนเองในการจัดการเรียนรู้ และงานวิชาการด้านต่าง ๆ ทำให้การบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารในฐานะผู้นำองค์กรได้ให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะเรื่องหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งนำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนในสถานศึกษามีคุณภาพ มีความรู้และมีทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง และแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สอดคล้องกับปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ ที่กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษาในด้านกระบวนการดำเนินงาน หมายถึง กระบวนการการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลการสอน เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของการศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ กุลขริ พิภุชกุลแก้ว ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 พบว่า การบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ โสภา วงษ์นาคเพ็ชร ได้ศึกษา

เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมาก 11 ด้านและอยู่ในระดับปานกลาง 6 ด้านตามรายด้าน ดังนี้

1.1 การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความตระหนักรู้และเข้าใจในเรื่องการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการศึกษาและรวบรวมข้อมูลของสถานศึกษาและท้องถิ่นเป็นอย่างดี เนื่องจากบุคลากรในสถานศึกษาส่วนใหญ่เป็นครูในท้องถิ่นจึงมีแนวคิดพื้นฐานความรู้ที่ส่งผลให้การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภมิตร นาถมทอง ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก และสรุป คำก่อน ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

1.2 การวางแผนงานด้านวิชาการ ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาให้ครูมีส่วนร่วมวางแผนการดำเนินงานและการจัดทำแผนปฏิบัติการน้อย มีการวางแผนการจัดทำแผนปฏิบัติงานวิชาการโดยกำหนดกรอบนโยบาย ขอบข่ายงานวิชาการไว้ไม่ชัดเจน มีการทำแผนปฏิบัติการปฏิบัติงานวิชาการ กำหนดผู้รับผิดชอบให้ปฏิบัติตามแผนปฏิบัติงานวิชาการแต่ขาดการประชุมเขียนแผนหรือเขียนโครงการสอนร่วมกัน ขาดขั้นตอนการนำไปปฏิบัติตามแผน ดังนั้นการปฏิบัติงานเพื่อให้ประสบความสำเร็จโดยปราศจากอุปสรรคต้องมีการวางแผนที่ถูกต้องตามขั้นตอน ดังที่ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ ได้กล่าวถึงการวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการว่าเป็นการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดการล่วงหน้าเกี่ยวกับการเรียนการสอน มีรายละเอียดของงาน ดังนี้ 1) แผนปฏิบัติงานวิชาการ ได้แก่ การประชุมเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดปฏิทินการศึกษา ความรับผิดชอบงานตามภาระหน้าที่ การจัด

ขั้นตอนและเวลาในการทำงาน 2) โครงการสอน เป็นการจัตรายละเอียดเกี่ยวกับวิชาที่ต้องสอนตามหลักสูตร 3) บันทึกการสอน เป็นการแสดงรายละเอียดของการกำหนดเนื้อหาที่จะสอน ในแต่ละคาบเวลาของแต่ละวันหรือสัปดาห์ โดยการวางแผนไว้ล่วงหน้า และยึดโครงการสอนเป็นหลัก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บันดล จันทกุล ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอท่าอุเทน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 พบว่าการบริหารงาน วิชาการด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ อยู่ในระดับปานกลาง

1.3 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะสถานศึกษาให้ความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระ ทุกช่วงชั้น ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ดำเนินการจัดครูเพื่อทำการจัดการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถและความถนัดในรายวิชาที่สอน โดยเฉพาะคำนึงถึงวุฒิและประสบการณ์ของครูเป็นสำคัญทำให้ครูมีทัศนคติที่ดีต่อการจัดการสอนในสถานศึกษา ดังที่ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ กล่าวว่าการจัดครูอาจารย์เข้าสอนต้องพิจารณาถึงความเหมาะสม และความถูกต้องเป็นสำคัญ สืบวจการะงาน คุณสมบัติของครูอาจารย์ เช่น วุฒิ ประสบการณ์ ความชำนาญในการสอน ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ นภาดา ผูกสุวรรณ ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานวิชาการตามพระศนะของครูโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 3 อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของ วิชรชัย ศรีนิเวศน์ ได้ศึกษาเรื่องคุณลักษณะผู้นำของรองผู้อำนวยการสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการเขตตรวจราชการที่ 4 พบว่าการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

1.4 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะสถานศึกษาดำเนินการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 วิเคราะห์สภาพและความต้องการของผู้ปกครอง ผู้เรียนและท้องถิ่น วิเคราะห์มาตรฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ จัดทำโครงสร้างหลักสูตรและหลักสูตรสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผ่านการประชาพิจารณ์จากการมีส่วนร่วมของครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีการเปิดรายวิชาเพิ่มเติมอย่างหลากหลายเพื่อรองรับประชาคมอาเซียนและรายวิชามาตรฐานสากล ดังที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดให้สถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและความต้องการของผู้เรียน โดยทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สอดคล้องกับผลการศึกษาของ โสภา วงษ์นาคเพ็ชร ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

สุพรรณบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับ สราวุธ ถิตย์พงษ์ ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุตรธานี เขต 1 พบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

1.5 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะสถานศึกษาดำเนินการพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยการเชิญวิทยากรมาอบรมครู ให้ความรู้เชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยบูรณาการสาระความรู้ต่าง ๆ รวมทั้งมุ่งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จัดกระบวนการเรียนรู้โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ส่งเสริมให้ครูจัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ ทำให้คณะครูที่เข้ารับการอบรมนำความรู้ไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายตรงกับความรู้ความสามารถของผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของประพันธ์ เม้าเวียงแก ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2 พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก และกุลชรี พิฑูลแกม ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 พบว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

1.6 การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับมาก และมีระดับการปฏิบัติเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาวางแผนการจัดการวัดผล ประเมินผลการเรียนที่เป็นระบบและชัดเจน ตรงตามเป้าหมายสำคัญของการประเมินผลการเรียนในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 นอกจากนี้สถานศึกษาได้ให้ความสำคัญในการส่งครูเข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการการวัดผล ประเมินผลเพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในวิธีการวัดผล ประเมินผล ทำให้ครูมีความเข้าใจวิธีการวัดผลการเรียนการสอนที่ตรงกัน มีการประเมินผลการเรียนทุกช่วงชั้น ดำเนินการจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาเป็นไปตามระเบียบการวัดผล ประเมินผล เทียบโอนประสบการณ์ และอนุมัติผลการเรียนถูกต้องตามระเบียบ มีการตรวจสอบเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐานอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้การบริหารงานวิชาการในด้านนี้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สฤชดี กุลภา ได้ศึกษา

การบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 พบว่า การบริหารงานวิชาการในด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับ โสภภา วงษ์นาคเพ็ชร ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 พบว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

1.7 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาขาดการจัดการอบรมให้ความรู้และส่งเสริมให้ครูศึกษาวิเคราะห์ วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทำให้ครูประจำวิชาบางท่านขาดความรู้ความเข้าใจในแนวทางการวิจัยในชั้นเรียนที่ถูกต้อง อีกทั้งสถานศึกษายังไม่ได้กำหนดให้การวิจัยเป็นนโยบายที่สำคัญของสถานศึกษา ขาดการสนับสนุนให้ครูทำการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งรุ่งรัชดาพร เวหะชวดี ได้กล่าวไว้ว่า การใช้การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้นี้เป็นภารกิจที่สำคัญและจำเป็น ในกรณีนี้ผู้สอนพบว่ากระบวนการพัฒนาการเรียนรู้นี้กำลังดำเนินการอยู่มีปัญหาหรือมีความจำเป็นต้องพัฒนาเร่งด่วน ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฐิราภรณ์ วงษ์ศรีญา ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนในอำเภอท่าอุเทน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกับ รัชนิกร เขาวุธธี ได้ศึกษาเรื่องปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเทศบาลป้อมแดงไฟฟ้า สังกัดเทศบาลเมืองพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน

1.8 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาจัดระบบแหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ สนับสนุนและส่งเสริมให้ครูและนักเรียนใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อให้นักเรียนมีความรอบรู้ เกิดทักษะกระบวนการและความรู้สึกรักคิด อันจะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมาย จึงทำให้การพัฒนาแหล่งเรียนรู้มีระดับการปฏิบัติมาก ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรเวช แ่งพรหม ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 3 พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ อยู่ในระดับมากและชาติรี มาประจง ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

1.9 การนิเทศการศึกษา ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาดำเนินการนิเทศอย่างเป็นระบบและทั่วถึง ส่งเสริมให้ครูเห็นความสำคัญของการนิเทศการศึกษาว่าเป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจ ประสานงานและเสริมสร้างศักยภาพในการทำงานส่งผลต่อการพัฒนางานของสถานศึกษาและยังมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในการจัดระบบนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น ดังที่ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการจัดการบริหารการศึกษา เพื่อชี้แนะให้ความช่วยเหลือและร่วมมือกับครู บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครูและเพิ่มคุณภาพของบทเรียนให้เป็นที่น่าพอใจตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิวรัตน์ พายุหะ ได้ศึกษาเรื่องระบบสารสนเทศกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 พบว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการนิเทศการศึกษา อยู่ในระดับมาก และ สราวุธ ถิตย์พงษ์ ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศการศึกษา อยู่ในระดับมาก

1.10 การแนะแนว ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะสถานศึกษามีการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นอย่างดี มีเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นปัจจุบัน มีการจัดทำแบบคัดกรองเพื่อเก็บข้อมูลนักเรียนอย่างชัดเจน อีกทั้งสถานศึกษามีเครือข่ายความร่วมมือด้านการแนะแนว มีครูในสถานศึกษาอื่นและหน่วยงานอื่นเข้ามาแนะแนวให้กับนักเรียนเป็นประจำทุกปี มีการดูแล กำกับ นิเทศติดตามและสนับสนุนการดำเนินการแนะแนวและดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับแนวคิดของ ภาวิตา ธาราศรีสุทธิ ที่กล่าวว่า การแนะแนวการศึกษา เป็นกระบวนการที่ช่วยเหลือนักเรียนให้รู้จักและเข้าใจตนเอง รู้จักสภาพแวดล้อมรอบตัว เพื่อให้สามารถปรับตัวและดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างถูกต้อง มีความสุขและส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาสูงสุดตามศักยภาพของแต่ละคนทุก ๆ ด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฌภักช รุ่งโรจน์ ได้ศึกษา เรื่องการบริหารงานวิชาการกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการแนะแนวการศึกษา อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับ โสภา วงษ์นาคเพ็ชร ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการแนะแนวการศึกษา อยู่ในระดับมาก

1.11 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษามีการจัดระบบโครงสร้างองค์กรที่ชัดเจน ครูส่วนมากมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การประเมิน เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัดของกระทรวง มีการจัดทำโครงการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาดำเนินการพัฒนางานตามแผนอย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งสถานศึกษาได้จัดทำรายงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้กับหน่วยงานต้นสังกัดเป็นประจำทุกปี และเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ กุลทรี พิภุชกลแก้ว ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 พบว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับ ศิวรัตน์ พายุหะ ได้ศึกษาเรื่องระบบสารสนเทศกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 พบว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

1.12 การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาจัดกระบวนการส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนยังไม่เป็นระบบและไม่ต่อเนื่อง ชุมชนและท้องถิ่นเข้ามามีส่วนรวมในบางกิจกรรมของสถานศึกษาเท่านั้น อีกทั้งครูมีภารกิจในการเรียนการสอนมากทำให้การส่งเสริมให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการจึงอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรัชย์ คำก้อน ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ อยู่ในระดับปานกลาง และบันดล จันทกุล ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอท่าอุเทน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน

1.13 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการติดต่อสื่อสารระหว่างกลุ่มโรงเรียนหรือศูนย์เครือข่ายมีการประสานงานไม่ชัดเจน การจัดกิจกรรมระหว่างกลุ่มมีน้อย ซึ่งการตั้งศูนย์เครือข่ายตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นส่วนหนึ่งในการสร้าง

ความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น มีจุดประสงค์เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนภายในกลุ่มหรือโรงเรียนเครือข่ายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการใช้ทรัพยากร ดำเนินกิจกรรมร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นหากการจัดกิจกรรมระหว่างกลุ่มมีน้อย การประสานงานระหว่างองค์กรไม่ชัดเจน ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มโรงเรียนและกับองค์กรอื่นอาจไม่ต่อเนื่องส่งผลถึงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับ รุ่ง แก้วแดง กล่าวว่าโรงเรียนหลายวิทยาเขต ประกอบด้วยโรงเรียนหลักหรือแม่ข่ายและเครือข่ายหรือวิทยาเขต โรงเรียนต้องมีหน้าที่ในการวางแผน การบริหาร การจัดการ การประสานงาน ดูแลเรื่องหลักสูตร สื่อ การพัฒนาและการประเมินผล เพื่อสนับสนุนช่วยเหลือเครือข่ายให้ประสบความสำเร็จในการบริหารการศึกษา ผู้บริหารและครูจะต้องเรียนรู้ทำความเข้าใจว่าคนที่มาอยู่ในเครือข่ายเป็นส่วนหนึ่งของระบบบริหารของโรงเรียนต้องรับผิดชอบร่วมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรเวช แก่งพรหม ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น อยู่ในระดับปานกลาง และณปภัช รุ่งโรจน์ ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง

1.14 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุติธรรม องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาจัดการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุติธรรม องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษายังไม่ครอบคลุมและไม่ชัดเจน ขาดการจัดการระบบเครือข่าย โดย รุ่ง แก้วแดง กล่าวว่า โรงเรียนจะมีการได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการ ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาวิชาการและพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ ในการจัดการศึกษา ของบุคคล ครอบครัวยุติธรรม องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา เช่น เครือข่ายแหล่งเรียนรู้ เครือข่ายองค์กรวิชาชีพ เครือข่ายองค์กรเอกชน เครือข่ายสถานประกอบการ เครือข่ายสถาบันศาสนา เครือข่ายสถาบันสังคมอื่น เครือข่ายบุคคล เครือข่ายครอบครัว เครือข่ายองค์กรชุมชน เครือข่ายแหล่งเรียนรู้ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรัชย์ คำก้อน ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของคณะ กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 พบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุติธรรม องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกับ บันตล จันทกุล ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก

ในอำเภอท่าอุเทน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน

1.15 การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนมีการจัดทำเอกสารวิชาการในลักษณะของคู่มือนักเรียนและผู้ปกครอง และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการปฏิบัติงานวิชาการ สำหรับการเผยแพร่ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการให้ผู้เกี่ยวข้องทราบส่งผลให้การปฏิบัติเป็นไปในทางเดียวกัน สอดคล้องกับข้อค้นพบของ สุรชัย คำก้อน ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

1.16 การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการจัดแบบเรียนสำหรับผู้เรียน ทั้งนี้เพราะการจัดหาแบบเรียนสำหรับผู้เรียนเป็นการดำเนินงานวิชาการในด้านสื่อการสอนที่มีความสำคัญยิ่ง หากสถานศึกษามีการบริหารจัดการที่ดีจะส่งผลให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลแก่ผู้เรียน ดังที่ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ กล่าวไว้ว่า ตำราเรียนหรือแบบเรียน เป็นอุปกรณ์การสอนที่สำคัญ โดยทั่วไปสถานศึกษาจะใช้แบบเรียนที่กระทรวงกำหนดให้ สอดคล้องกับ อารมณ์ ใจเที่ยง กล่าวไว้ว่า สื่อ คือวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการเรียน ต้องสอดคล้องกับเนื้อหาสาระในบทเรียน ช่วยเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น ทั้งครูและนักเรียนสามารถจัดหา จัดทำร่วมกัน สอดคล้องกับข้อค้นพบของ สุรชัย คำก้อน ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

1.17 การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง และมีระดับการปฏิบัติเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษามีสื่อการเรียนการสอน วัสดุอุปกรณ์และสื่อเทคโนโลยีที่ไม่ทันสมัยและมีไม่เพียงพอกับจำนวนผู้เรียน ครูมีความรู้ด้านสื่อสมัยใหม่ไม่เพียงพอ คือตามเทคโนโลยีไม่ทัน ขาดทักษะในการผลิตสื่อและขาดแคลนงบประมาณในการสร้างจัดหาสื่อและนวัตกรรมทางการศึกษา ทำนองเดียวกับ มยุรี สมใจ ได้ศึกษาพบว่า ด้านสื่อการเรียนการสอน มีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยี เช่น คอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอและไม่ทันสมัย โดยมีข้อเสนอแนะว่าควรจัดสรรงบประมาณในการจัดหาสื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอ จัดให้มีการ

อบรมแก่ครูในการผลิตสื่อและควรพัฒนาปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรเวช แจงพรหม ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง และ สุรชัย คำก้อน ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 พบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกับ มณีรัตน์ พันธุ์แก่น ได้ศึกษาเรื่องปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตบางนา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

2. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) อภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

2.1 การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ การจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและท้องถิ่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษาให้ความสำคัญในการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นน้อย ดังนั้นสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ชุมชน ผู้ปกครองและองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น และเป็นการนำข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาปัจจุบัน ความต้องการ ปัญหา ตลอดจนอนาคตของท้องถิ่นมาผสมผสานเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ โดยมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น คือ เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถตามที่แต่ละท้องถิ่นต้องการ นักเรียนจะรู้จักท้องถิ่นของตน เกิดความรักความเข้าใจและความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน ควรส่งเสริมให้ครูและผู้รับผิดชอบในการจัดทำสาระหลักสูตรท้องถิ่น ได้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการจัดทำและพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น

2.2 การวางแผนงานด้านวิชาการ ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ การกำหนดแนวทางการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน อาจเป็นเพราะครูขาดความรู้ความเข้าใจในการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียนที่แท้จริง สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูรู้จักหลักการและวิธีการวัดผลและประเมินผล โดยมีการจัดการอบรมให้ความรู้และอำนวยความสะดวกในการจัดเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลต่าง ๆ กำหนดการ

วางแผนพัฒนางานด้านวิชาการเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษาอย่างชัดเจน เป็นระบบโดยผู้มีส่วนร่วมทุกฝ่าย กำกับ ดูแล นิเทศติดตามเกี่ยวกับงานด้านวิชาการอย่างต่อเนื่อง

2.3 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ การจัดการกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ อาจเป็นเพราะสถานศึกษาขาดบุคลากรทางด้านการศึกษาที่เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น ขาดครูบรรณารักษ์ ขาดครูแนะแนว อีกทั้งสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยไม่เพียงพอจำนวนเด็ก ดังนั้นสถานศึกษาควรจัดงบประมาณพัฒนาห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ให้เพียงพอกับความต้องการของครูและนักเรียน จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมหรือโครงการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองจากสื่อและแหล่งเรียนรู้ ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ สนับสนุนให้ครูจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีการประเมินผลและนำผลมาพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.4 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบหลักสูตรสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาน้อย สถานศึกษาควรส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษา วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสภาพสถานศึกษา เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย เพื่อให้การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชนและท้องถิ่น ควรมีการประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ดังนี้ 1) จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยออกแบบหลักสูตรให้ครอบคลุมส่วนที่เป็นแกนกลาง ส่วนที่เป็นความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น รวมทั้งส่วนที่สถานศึกษาต้องการจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เพิ่มเติม 2) ส่งเสริม สนับสนุนในด้านการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและมีความรู้ความเข้าใจในด้านวิชาการ 3) จัดสรรงบประมาณ ทรัพยากร เพื่อให้บุคลากรได้มีการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับชั้นเรียนของตนเอง 4) ติดตามการใช้หลักสูตร กำกับ ดูแลคุณภาพ นิเทศภายในให้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ 5) มีการวิจัยและพัฒนาการใช้หลักสูตรตลอดจนการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และควรมีการประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

2.5 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ การฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูมีความเข้าใจในการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น

สำคัญค่อนข้างน้อย กระบวนการเรียนรู้ยังคงยึดเนื้อหาและครูเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ตลอดเวลา ยังคงยึดหลักการถ่ายทอดความรู้จากผู้สอนสู่ผู้เรียนในลักษณะที่เหมือน ๆ กัน สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูออกแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่ทำให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นการจัดทำแผนการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้ การจัดการกระบวนการเรียนรู้โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหาการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงและการปฏิบัติจริง การส่งเสริมให้รักการอ่าน และใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้โดยจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้และการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่นมามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพของผู้เรียนทั้งสิ้น

2.6 การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ข้อที่มีความซับซ้อนมีเลขคณิตน้อยที่สุด คือ การจัดระบบสารสนเทศด้านการวัดและประเมินผล การเทียบโอนผลการเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาจัดระบบสารสนเทศการวัดและประเมินผล การเทียบโอนผลการเรียนยังไม่ได้มาตรฐานและไม่เป็นปัจจุบัน สถานศึกษาควรจะต้องจัดทำหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลการศึกษา เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกัน และเป็นไปในมาตรฐานเดียวกัน สถานศึกษาต้องมีผลการเรียนรู้จากการวัดและประเมินทั้งในระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับชาติ ตลอดจนการประเมินภายนอก เพื่อใช้เป็นข้อมูลสร้างความมั่นใจเกี่ยวกับคุณภาพของผู้เรียนแก่ผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้รับการอบรม พัฒนาให้มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ทั้งการประเมินระดับชั้นเรียน และการประเมินระดับสถานศึกษา เพื่อช่วยเหลือ ปรับปรุงแก้ไข สนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพบนพื้นฐานความแตกต่างระหว่างบุคคล ดังที่ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ กล่าวไว้ การวัดและประเมินผล เป็นสิ่งจำเป็นในกระบวนการเรียนการสอนและมีประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1) เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครูอาจารย์ ทำให้ครูอาจารย์ทราบว่าผลการสอนของตนเป็นอย่างไรและจะได้แก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น 2) เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของนักเรียน นักศึกษา นักเรียนนักศึกษาจะได้ทราบว่า ตนมีความรู้ ความเข้าใจในบทเรียนหรือไม่เพียงใด ซึ่งเป็นแนวทางในการปรับปรุงตนเอง 3) เพื่อปรับปรุงระบบการบริหารงานในสถานศึกษา ทำให้ทราบสภาพที่แท้จริงของหลักสูตร โครงการสอน บันทึกการสอน ที่นำมาสู่การปฏิบัติว่าประสบปัญหา

อย่างไร จะได้แก้ไขปรับปรุง อย่างไร 4) เพื่อเป็นข้อมูลทางการศึกษาทั่วไป เช่น ผลการเรียน การศึกษาสำเร็จตามหลักสูตรเป็นแนวทางในการทำงานและศึกษาต่อ 5) เป็นหลักฐานด้านการศึกษา ของสถานศึกษาในด้านารับนักศึกษา ผลการเรียนและการสำเร็จตามหลักสูตร 6) เพื่อเป็นการ ประชาสัมพันธ์สถานศึกษาในด้านผลการเรียน และการสำเร็จการเรียนของนักเรียนนักศึกษา

2.7 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ข้อที่มีค่ามัธยฐานเลขคณิตน้อยที่สุด คือ การพัฒนาครูและนักเรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัย เป็นสำคัญในการเรียนรู้ และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็น เพราะ สถานศึกษาขาดนโยบายส่งเสริมการทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ขาดการ สนับสนุนให้ครูมีความรู้การวิเคราะห์ การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ดังนั้นสถานศึกษา ควรสนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรมการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และส่งเสริมให้ ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่สูงขึ้น โดยกำหนดให้ใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้และเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการ พัฒนากระบวนการเรียนการสอน และควรนำผลการวิจัยไปแก้ปัญหาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

2.8 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ข้อที่มีค่ามัธยฐานเลขคณิตน้อยที่สุด คือ การ จัดระบบข้อมูลแหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูจัด กระบวนการเรียนรู้โดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาเป็นส่วนใหญ่ และขาดการสนับสนุนจาก สถานศึกษาให้ออกไปศึกษาแหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษา ดังนั้นสถานศึกษาควรสร้างเครือข่าย แหล่งการเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนและชุมชน สร้างความร่วมมือในการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งเครือข่าย แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน แสวงหาแหล่งเรียนรู้ใหม่ที่ สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ควรจัดสรรงบประมาณในการ ส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาอย่างหลากหลายและเอื้อต่อกระบวนการ จัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน จัดกระบวนการเรียนรู้โดยน่านักเรียนไปทัศนศึกษาในแหล่งเรียนรู้ นอกสถานที่แบบบูรณาการเรียนการสอน นำทรัพยากรในท้องถิ่นและภูมิปัญญาในท้องถิ่นมาใช้ อย่าง คุ่มค่า ดังที่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 หมวด 4 มาตรา 25 ได้กำหนดว่า รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้ง แหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การศึกษาและนันทนาการ แหล่งข้อมูลและแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ อย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ สถานศึกษาจึงต้องพัฒนา แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้มีความพร้อมสำหรับจัดการเรียนรู้ พร้อมทั้งประสานจัดการเกี่ยวกับ แหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนด้วย โดยปฏิบัติ ดังนี้ 1) สำรวจแหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการ

พัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น ในเขตพื้นที่การศึกษาและเขตพื้นที่ การศึกษาใกล้เคียง 2) จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้แก่ ครู สถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาในบริเวณใกล้เคียง 3) จัดตั้งและพัฒนา แหล่งการเรียนรู้รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้ และประสานความร่วมมือสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในการจัดตั้ง ส่งเสริมพัฒนาแหล่ง เรียนรู้ที่ใช้ร่วมกัน 4) ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนในการจัด กระบวนการเรียนรู้ โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.9 การนิเทศการศึกษา ข้อที่มีค่าสัมประสิทธิ์น้อยที่สุด คือ การจัดระบบนิเทศ ภายในสถานศึกษาให้เชื่อมโยงกับระบบนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ สถานศึกษาดำเนินการนิเทศไม่เป็นระบบ กำหนดบทบาทหน้าที่ไม่ชัดเจน ดังนั้นสถานศึกษาควรจัดทำแผนการนิเทศ กำหนดบทบาทหน้าที่ให้ชัดเจน มีเอกสารประกอบการ นิเทศและปฏิทินการปฏิบัติการนิเทศ โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่าย ควรมีการประเมินผล การนิเทศร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

2.10 การแนะแนว ข้อที่มีค่าสัมประสิทธิ์น้อยที่สุด คือ การกำหนดนโยบายการจัด การศึกษาที่มีการแนะแนวเป็นองค์ประกอบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาขาดบุคลากรทางด้าน การศึกษาที่เกี่ยวข้องเฉพาะด้านแนะแนว สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ความเข้าใจและมีทักษะการแนะแนวและการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ควรจัดบริการแนะแนวใน สถานศึกษาโดยถือว่า การแนะแนวเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการศึกษา ควรสอดแทรกอยู่ใน กระบวนการเรียนการสอนของสถานศึกษา มีการประชุมวางแผนการจัดทำคู่มือการแนะแนว ปฏิบัติงานการแนะแนวทางวิชาการเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียน โดยมีการ จัดทำแบบคัดกรองเพื่อเก็บข้อมูลนักเรียนอย่างเป็นระบบ ดำเนินการแนะแนวการศึกษา โดยความ ร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษา ติดตาม ประเมินผลการจัดการระบบและกระบวนการแนะแนว การศึกษาในสถานศึกษา ประสานความร่วมมือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ด้านการแนะแนว การศึกษากับสถานศึกษาหรือเครือข่ายการแนะแนวภายในเขตพื้นที่

2.11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ข้อที่มีค่าสัมประสิทธิ์ น้อยที่สุด คือ การจัดทำแผนสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การขาดการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ซึ่งการประกันคุณภาพภายในถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการ บริการและการทำงาน ผู้บริหารต้องมีความตระหนักเข้ามามีส่วนในการส่งเสริม สนับสนุน ร่วมคิด ร่วมทำ รวมทั้งจะต้องมีการทำงานเป็นทีม โดยบุคลากรในสถานศึกษาต้องได้รับการเตรียมความ พร้อมให้มองเห็นคุณค่าและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาจึง

ควรกำหนดแผนงานและจัดทำปฏิทินปฏิบัติการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและดำเนินการพัฒนางานตามแผนอย่างสม่ำเสมอ โดยกำหนดบทบาทหน้าที่ผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน ส่งเสริมให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบ จัดระบบสารสนเทศการประกันคุณภาพและนำเผยแพร่ต่อสาธารณชนอย่างทั่วถึง ควรตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

2.12 การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ การส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยการจัดการกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เนื่องจากสถานศึกษาร่วมกิจกรรมต่าง ๆ กับชุมชนน้อย เนื่องจากมีภารกิจภายในสถานศึกษามาก ดังนั้นสถานศึกษาควรมีศูนย์บริการทางวิชาการให้แก่ชุมชนเพื่อเผยแพร่ความรู้และประชาสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครอง โรงเรียนและชุมชน ควรจัดนิทรรศการทางวิชาการโดยความร่วมมือของสถานศึกษากับองค์กรต่าง ๆ ควรตั้งคณะกรรมการเครือข่ายงานวิชาการเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชนโดยระดมความร่วมมือจากนักวิชาการและสถาบันต่าง ๆ ในการประสานแลกเปลี่ยนข้อมูล พัฒนาความรู้ให้มีการเผยแพร่ผลงานเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ร่วมกัน สร้างระบบการติดตามประเมินผลด้านการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนอย่างต่อเนื่อง โดยองค์กรชุมชนมีส่วนร่วมเพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ประโยชน์ต่อการวางแผนและการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.13 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ การให้บริการด้านวิชาการที่สามารถเชื่อมโยงหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับแหล่งวิชาการในท้องถิ่น ๆ สถานศึกษาควรสร้างเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา ร่วมกันระหว่างสถานศึกษา ชุมชนและองค์กรภาครัฐและเอกชน เสริมสร้างความสัมพันธ์ชุมชนตลอดจนประสานงานกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ๆ ให้บริการด้านวิชาการที่สามารถเชื่อมโยงหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับแหล่งวิชาการในท้องถิ่น ๆ พัฒนาและเผยแพร่สื่อที่มีคุณภาพ ถูกต้องและทันสมัยในทุกรูปแบบไม่ว่าจะเป็นสิ่งพิมพ์ วิทยุ ให้สามารถกระจายเข้าถึงชุมชนอย่างทั่วถึงและกว้างขวาง

2.14 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ การส่งเสริมสนับสนุนให้สถาบันสังคมอื่น ได้รับความช่วยเหลือทางด้านวิชาการตามความเหมาะสมและจำเป็น สถานศึกษาควรสำรวจ และศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษา รวมทั้งความต้องการในการรับการสนับสนุนด้านวิชาการของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันโดยให้บุคลากรที่มีความสามารถเป็นวิทยากรให้กับบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ควรส่งเสริมและเผยแพร่ผลงานวิชาการของสถานศึกษาไปยังหน่วยงานต่าง ๆ ส่งเสริม

และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ความเข้าใจต่อบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

2.15 การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ การศึกษาวิเคราะห์ระเบียบเพื่อจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการของสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาขาดความเข้าใจในการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ และแบ่งหน้าที่การดำเนินงานของแต่ละฝ่ายไม่ชัดเจน ดังนั้นสถานศึกษาควรดำเนินการศึกษา วิเคราะห์เกี่ยวกับหลักการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาที่ถูกต้อง แล้วดำเนินการจัดทำร่างระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาโดยให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้และเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา และถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน ควรมีการตรวจสอบและประเมินผลการใช้ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาและนำไปแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมอย่างต่อเนื่อง

2.16 การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ การตรวจและพิจารณาคุณภาพหนังสือเรียน หนังสือประสบการณ์ แบบฝึกหัด เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาดำเนินการพิจารณาหนังสือโดยครูผู้สอนเป็นผู้เลือกหนังสือแล้วเสนอให้คณะกรรมการวิชาการและผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการภาคี 4 ฝ่าย แต่ขาดขั้นตอนการตรวจและพิจารณาคุณภาพหนังสือ คือผ่านความเห็นชอบแล้วดำเนินการจัดซื้อ ดังนั้นสถานศึกษาจึงควรแต่งตั้งคณะกรรมการประกอบด้วยตัวแทนครู ตัวแทนผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ตัวแทนกรรมการนักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจและพิจารณาคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษาอย่างชัดเจนและถูกต้อง โดยพิจารณาคัดเลือกหนังสือที่สอดคล้องกับหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการและมีเนื้อหาสาระตรงความต้องการของครูผู้สอน ดังที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 64 กำหนดให้รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิตและพัฒนาแบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์อื่น วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่น โดยเร่งรัดพัฒนา ชีตความสามารถในการผลิต จัดให้มีเงินสนับสนุนการผลิตและมีการให้แรงจูงใจแก่ผู้ผลิตและพัฒนา เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ทั้งนี้โดยเปิดให้มีการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม สถานศึกษาจึงต้องกำหนดนโยบายการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษาโดยพิจารณาคัดเลือกหนังสือให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของสถานศึกษานั้น ๆ และกระทรวงศึกษาธิการได้เสนอแนะการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียน สื่อการเรียนการสอนเพื่อใช้ในสถานศึกษาว่า เป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งสำหรับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเพราะนอกจากจะช่วยยกระดับ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้นแล้ว นักเรียนยังใช้ประโยชน์จากสื่อ หนังสือและแบบเรียนสำหรับการพัฒนาและสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองอีกด้วย ซึ่งเป็นงานที่สำคัญของผู้เกี่ยวข้องที่ต้องคัดเลือกและจัดให้เพียงพอ สอดคล้องกับความต้องการของครูและนักเรียนโดยมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

2.17 การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ การพัฒนาบุคลากรในการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาโดยจัดตั้งเครือข่ายทางวิชาการ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูส่วนใหญ่มีความรู้ด้านสื่อสมัยใหม่ไม่เพียงพอ คือ ตามเทคโนโลยีไม่ทัน ขาดทักษะในการผลิตสื่อและขาดงบประมาณในการสนับสนุนให้ครูสร้าง จัดหาสื่อ และนวัตกรรมทางการศึกษา ดังนั้นสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมพัฒนาสื่อ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่ทันสมัยและหลากหลาย สนับสนุนงบประมาณให้ครูผลิตสื่อการเรียน การสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และควรสร้างเครือข่ายทางวิชาการร่วมกับสถานศึกษาอื่น เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน มีการนิเทศติดตามผลการใช้และพัฒนาสื่อเพื่อการศึกษาอย่างเป็นระบบเพื่อนำมาพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 66 ว่าควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผลิตสื่อจากวัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และควรพัฒนาระบบเครือข่ายสารสนเทศของสถานศึกษาเพื่อการเข้าใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์ ควรมีการนิเทศติดตามผลการใช้และพัฒนาสื่อเพื่อการศึกษาอย่างเป็นระบบ เพื่อนำมาพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและสถาบันพัฒนาความก้าวหน้า กล่าวถึงแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ดังนี้ 1) ศึกษา วิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียน การสอนและการบริหารงานวิชาการ 2) ส่งเสริมให้ครูผลิตพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน 3) จัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนางานวิชาการ 4) ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนาและการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อการจัดการเรียน การสอนและพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัวยุ องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น 5) การประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ข้อเสนอแนะของการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของสถานศึกษาดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการในด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีค่ามีขมิมเลขคณิตน้อยกว่าด้านอื่น ๆ สถานศึกษาควรถือเป็นนโยบายเร่งด่วน ควรจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้เพียงพอกับความต้องการของครูและนักเรียน ส่งเสริมให้ครูได้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจและนำไปใช้ได้ถูกต้อง สนับสนุนให้ครูจัดทำสื่อการเรียนให้เหมาะสมตรงตามความต้องการของนักเรียนและมีความหลากหลายทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยีและสื่ออื่น ๆ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้การเรียนรู้น่าสนใจ ชวนคิด ชวนติดตาม เข้าใจง่ายและรวดเร็วยิ่งขึ้น รวมทั้งกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการแสวงหาความรู้ เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวางและต่อเนื่องตลอดเวลา
2. การบริหารงานวิชาการในด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการมีค่ามีขมิมเลขคณิตน้อย สถานศึกษาควรจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับชุมชนและองค์กรอื่น ๆ สนับสนุนให้มีศูนย์บริการทางวิชาการแก่ชุมชนเพื่อเผยแพร่ความรู้และประชาสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองโรงเรียนและชุมชน โดยจัดทำวารสาร แผ่นพับ ข้อมูลข่าวสารผ่านทางนักเรียนถึงผู้ปกครอง ควรจัดนิทรรศการทางวิชาการโดยความร่วมมือกับสถานศึกษาและองค์กรต่าง ๆ แต่งตั้งคณะกรรมการเครือข่ายงานวิชาการเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน ส่งเสริมให้มีโรงเรียนแกนนำหรือโรงเรียนต้นแบบประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับชุมชน โดยจัดโครงการเพื่อพัฒนาวิชาการ วิชาชีพ เริ่มจากการแนะนำให้ความรู้ สาธิตแนวทางและให้ฝึกปฏิบัติจริง สร้างเว็บไซต์ทางวิชาการเพื่อให้ชุมชนและสถานศึกษาอื่นได้รู้ถึงความเคลื่อนไหวทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา
2. ควรศึกษาบทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา
3. ควรศึกษาการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กมล ภูประเสริฐ. การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : เมธีพิบูลส์, 2547.
- กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือการบริหารจัดการแนะแนว. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2545.
- . คู่มือการบริหารโรงเรียน ในโครงการพัฒนาการบริหารรูปแบบนิติบุคคล. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2556.
- . คู่มือการปฏิบัติงานข้าราชการครู. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2552.
- . แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2551.
- . พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545.
- . รายงานการประเมินผลความร่วมมือในการจัดกระบวนการเรียนรู้ของชุมชน ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2550.
- . หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2551.
- กรมวิชาการ. การพัฒนาตามความต้องการของท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ คุรุสภาลาดพร้าว, 2545.
- กรองทอง จิระเดชากุล. คู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ธารอักษร, 2550.
- กุลทรี พิภุณเกษม “การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2551.
- ฉันท ชาติทอง. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551, พิมพ์ครั้งที่ 2. นครปฐม : เพชรเกษมการพิมพ์, 2553.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บุ๊คพอยท์, 2552.
- ชวลิต ชูกำแพง. การพัฒนาหลักสูตร. มหาสารคาม : ทีคิวพี จำกัด, 2551.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. การบริหารงานวิชาการและการนิเทศภายในสถานศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ 5.
 ปัตตานี : ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษาสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2551.
- ธวัชชัย เปรมปรีดี. ปัจจัยที่จำเป็นในการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อักษรไทย, 2548.

- ธีรพล ขยันการนาวิ “การบริหารงานวิชาการอย่างมีคุณภาพของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
จังหวัดสุพรรณบุรี” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2547.
- ธีระ รุญเจริญ. การบริหารเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แอล.ที.เพรส., 2550.
———. ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ :
ชุมทองอุตสาหกรรมการพิมพ์, 2550.
- ธีระพร आयวัฒน์ “แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก”
ดุชนิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2552.
- นิคม ชมภูหลง. วิธีการและขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา.
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ธารอักษร, 2545.
- นพเก้า ณ พัทลุง. เทคนิคการวิจัยในชั้นเรียน, พิมพ์ครั้งที่ 4 .สงขลา : เหมการพิมพ์, 2551.
- บังอร สาคลาโคไล “พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสรสงคราม” วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศิลปากร, 2550.
- บุญเลี้ยง ทุมทอง. การพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.
- บุษรา ผ่องใส “พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสรสงคราม” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร,
2550.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, 2546.
- พจมาน พงษ์ไพบูลย์. แนวทางการคัดเลือกหนังสือ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการ
ประถมศึกษาแห่งชาติ, 2545.
- พนม ลีมาอารีย์. การแนะแนวเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2548.
- เพชริน สงค์ประเสริฐ “การประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา
เขตอาชีวศึกษามุทสรสงคราม” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2550.
- ภารดี อนันต์นาวิ. หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา. ชลบุรี : สำนักพิมพ์มนตรีจำกัด,
2551.

ภาวนี อารงเลิศฤทธิ์ “การบริหารจัดการหลักสูตรในโรงเรียน บริหารให้เป็นจัดการให้ดี”

วารสารวิชาการ ปีที่ 13, ฉบับที่ 1 (มกราคม-มีนาคม) : 50.

ภาวนิดา ธาราศรีสุทธิ. การจัดการและการบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2550.

รุ่งรัชชดาพร เวหะชาติ. การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2550.

วสันต์ ปรีदानันต์ “การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม” การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2553.

วิชัย วงษ์ใหญ่และมารุต พัฒนผล. จากหลักสูตรแกนกลางสู่หลักสูตรสถานศึกษา กระบวนทัศน์ใหม่การพัฒนา, พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : จรัสสินทวงศ์การพิมพ์, 2553.

วิภา ทองหง่า “รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ปริญญาปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2554.

วิภาดา ธาราศรีสุทธิ. การจัดการและการบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2550.

วีรยุทธ ชาตะกาญจน์. เทคนิคการบริหารสำหรับนักบริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักเกณฑ์ใหม่. กรุงเทพฯ : เอส.พี.เอ็น.การพิมพ์, 2551.

วรรณชุกรีย์ เกิดมงคล. การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, 2551.

ศิวรัตน์ พายุหะ “ระบบสารสนเทศกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2551.

สันติ บุญภิรมย์. การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : บুদ্ধพอยท์, 2552.

———. การบริหารงานวิชาการ, พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บুদ্ধพอยท์, 2553.

———. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : บুদ্ধพอยท์, 2551.

สถาบันพัฒนาความก้าวหน้า. ยุทธศาสตร์การพัฒนาวิชาชีพผู้บริหารศึกษาตามหลักเกณฑ์ใหม่. กรุงเทพฯ : เอส.พี.เอ็น.การพิมพ์, 2553.

สิวิมล ว่องวานิช. การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.

- สุทธนู ศรีไสย์. **การจัดการและวางแผนพัฒนาหลักสูตร**, พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.
- สุนีย์ ภูพันธ์. **แนวคิดพื้นฐานการสร้างและพัฒนาหลักสูตร**. กรุงเทพฯ : เดอะนอร์เอดจ์ เซ็นเตอร์, 2547.
- สุภรณ์ ปรีชาอนันต์. **แนวคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับหลักสูตร**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2543.
- สุวรรณณี ศรีคุณ. **เอกสารการเรียนรู้ชุดภาวะผู้นำทางทางการศึกษาและส่งเสริมวิชาชีพ**. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภา, 2549.
- สมเดช สีแสง. **คู่มือการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา**. นครสวรรค์ : ริมปิงการพิมพ์, 2549.
- โสภา วงษ์นาคเพ็ชร “**การบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2**” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2553.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. **แนวการวิเคราะห์หนังสือ**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว, 2548.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. **แนวปฏิบัติงานการจัดการศึกษาของสถานศึกษานิติ
บุคคลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์ การเกษตร
แห่งประเทศไทย จำกัด, 2549.
- . **การใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2547.
- . **คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การ
รับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2547.
- . **คู่มือปฏิบัติงานข้าราชการครู**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
จำกัด, 2552.
- . **แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุม
สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2550.
- . **แนวปฏิบัติงานการจัดการศึกษาของสถานศึกษานิติบุคคลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ สำนักงานพระพุทธศาสนา
แห่งชาติ, 2551.
- สำนักงานพัฒนาความก้าวหน้า. **ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักเกณฑ์ใหม่**.
กรุงเทพฯ : เอส.พี.เอ็น.การพิมพ์, 2553.

- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. **แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย,
2553.
- _____. สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. **แนวทางการจัดกิจกรรมแนะแนวระดับ
ประถมศึกษา.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2554.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. **แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.** กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2549.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. **แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน.**
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2554.
- อุทุมพร จามรมาน. **การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรท้องถิ่นสู่การสอนที่เน้น
นักเรียนเป็นสำคัญ.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ชั้นนำพิบูลย์กิจ, 2545.
- อุดม เขยทิววงศ์. **หลักสูตรท้องถิ่น : ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการเรียนรู้.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บรรณกิจ,
2545.
- อำนาจ ทองโปร่ง. **กระบวนทัศน์ใหม่ทางการบริหารการศึกษา.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
รามคำแหง, 2553.

ภาษาต่างประเทศ

- Adams, Paul. "Considering Best Practice : The Social Construction of Teacher Activity and Pupil Learning as Performance." *Cambridge Journal of Education* 38, 3 (September 2008) : 375-382.
- Best, John W. **Research in Education.** Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice Hall Inc, 1970.
- Blanchard, Hersey P. and D.E.Johnson. **Management of Organizational Behavior :
Leading Human Resources.** New Jersey : Prentice, 2001.
- Campbell, Ronald F. and Others, **Introduction to Education Administration.** 5th ed.
Boston : Allyn and Bacon, Inc., 1979.
- Forest James and Kinser. **Higher Education in the United States : An Encyclopedia,**
Oxford : ABC- CLIO, 2002.

- Fry Heather, Steve Ketteridge and Stephanie Marshall, **A Handbook for Teaching and Learning in Higher Education : Enhancing Academic Practice** , 3rd ed, New York : Taylor & Francis, 2009.
- Glickman, Carl D. **Developmental Supervision : Alternative Practice for Helping Teachers Improve Instruction.** Washington D.C. : Association for Supervision and Curriculum Development, 1981.
- Good, Carter V. **Dictionary of Education.** 3rd ed. New York : McGraw-Hill Book,Co.,1973.
- Gorton, Richard A. **School Administration and Supervision Leadership Challenges and Opprtunities,** 2nd ed. Ohio : W.C. Brown Co, 1983.
- Griffiths, Daniel E. **Human Relation in School Administration.** New York : Appleton-Century Crofts, 1965.
- Grossman, Tabitha. "State Policies to Improve Teacher Professional Deverlopment," **NGA Center for Best Practices** 44, 7 (October 2009) : Abstract.
- Harris, Ben M. **Supervision Behavior in Education.** New York : Prentice-Hall,Inc., 1963.
- . **Supervisory Behavior in Education.** 3rd ed. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice – Hall, Inc., 1985.
- Harrison F.E. **Management and Organizations.** New Jersey : Houghton Mifflin, 1976.
- Hirsch, Erice. "Promotion Best Practices in Virtual Campuses," **AACE Journal** 17, 3 (July 2009) : 75-92.
- Katz, Daniel and Robert L. Kahn. **The Social Psychology of Organization.**2^{ed}. New York : John Wiley & Son, 1978.
- Kenward, Jack. "Is There a Best way to Structure The Administration, " **Higher Education** 12, 4 (October 2008) : 103-109.
- Kimbrough, Ralph B. and Michael Nunnery. **Education Administration.** New York : Publishing Company, 1998.
- Likert, Rensis. **New Pattern of Management.** New York:McGraw-Hill Book Company, 1961.
- Miller, Van. **The Public Administration of American School Systems.** New York : The Macmillan Company, 1965.

- Ramseyer, John A. and other. **Factors Affecting Educational Administration in CAPE Serise Columbus**. Ohio : State University, 1995.
- Rice, Kerry. "Priorities in K-12 Distance Education : A Delphi Study Examining Multiple Perspectives on Policy, Practice and Research," **Educational Technology & Society** 12, 3 (May 2009) : 163-170.
- Schroeder, Barbara. "Within The Wiki : Best Practices for Educators," **AACE Journal** 17, 3 (July 2009) : Abstract.
- Sergiovanni, Thomas J. and Others. **Education Governance and Administration**, New Jersey : Prentice-Hall, Inc., 1980.
- Sergiovanni, Thomas j. and Robert J.Strarat. **Supervision Human Perspective**.3rd ed. New York : McGraw-Hill, 1983.
- Soliman, Hani. Academic Workload and Quality. **Assessment and Evaluation in Higher Education**. 22(2), 1997.
- Stansfield, Mark. "A Best Practices Fof School," **Higher Education** 12, 4 (October 2008) : 130-145.
- Vick, Julia Miller, Jennifer S. Mary and Morris Heiberger. **The Academic Job Search Hondbook**. 4th ed. Philadelphia : University of Pennsylvania Press, 2008.
- Wakelyn, David. "Rising Rigor, Getting Results : Lessons Learned From AP Expansion." **NGA Center for Best Practices** 44, 8 (November 2009) : 8-10.
- Zhao, Yong. "Commenth on the common Core Standerds Initiative." **AASA Journal of Scholarship**. 6, 3 (May 2009) : 46-54.

ที่ ศธ 0520.203.2 / ๒๕๕

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

13 กรกฎาคม 2558

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.สมชัย พุทธธา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบตรวจสอบความตรงของแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ

ด้วย นางกิ่งแก้ว เพ็ญศิลา รหัสนักศึกษา 55252302 นักศึกษาระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีความประสงค์ทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยาการ)” ในการนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา ขอขอบความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัยที่แนบมาพร้อมหนังสือฉบับนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ภาควิชาการบริหารการศึกษาขอขอบคุณในการอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ฝ่ายธุรการ

โทรศัพท์ / โทรสาร 0-3421-9136

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ

1. ดร.สมใจ เดชบำรุง อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
2. ดร.สมชัย พุทธา อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
3. นายชัยรัตน์ สุริยะฉาย ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร)
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

ที่ ศธ 0520.203.2 / ๕๐2

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

๕ สิงหาคม 2558

เรื่อง ขอตกลงเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลนครปฐม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

จำนวน 30 ฉบับ

ด้วย นางกิ่งแก้ว เพ็ญศิลา รหัสนักศึกษา 55252302 นักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร)” ในกรณีนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา ใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทำการทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือในหน่วยงานของท่าน เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ในการวิจัยกลุ่มตัวอย่าง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ภาควิชาการบริหารการศึกษาขอขอบคุณในการอนุเคราะห์ของท่าน
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

งานธุรการ

โทรศัพท์ / โทรสาร 0 3421 9136

รายชื่อโรงเรียนที่ใช้ในการทดลองเครื่องมือ

โรงเรียนอนุบาลนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1

ภาคผนวก ค
การหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
Q1	297.43	900.875	.772	.985
Q2	297.23	904.392	.744	.985
Q3	297.40	905.421	.770	.985
Q4	297.43	907.564	.658	.985
Q5	297.13	912.464	.654	.985
Q6	297.27	902.133	.811	.985
Q7	297.30	898.010	.856	.985
Q8	297.27	913.306	.638	.985
Q9	297.37	910.378	.613	.985
Q10	297.43	914.047	.536	.985
Q11	297.07	916.340	.473	.985
Q12	297.17	914.282	.593	.985
Q13	297.43	907.495	.660	.985
Q14	297.43	909.357	.610	.985
Q15	297.40	904.869	.715	.985
Q16	297.13	902.326	.796	.985
Q17	297.17	904.626	.675	.985
Q18	297.17	912.489	.523	.985
Q19	297.07	906.202	.774	.985
Q20	297.33	909.195	.581	.985
Q21	297.47	906.740	.640	.985
Q22	297.27	901.995	.814	.985
Q23	297.13	907.085	.737	.985
Q24	297.27	901.030	.773	.985
Q25	297.20	907.752	.650	.985
Q26	297.13	906.671	.749	.985
Q27	297.10	906.507	.758	.985
Q28	297.27	908.202	.715	.985
Q29	297.47	909.637	.687	.985
Q30	297.60	912.179	.646	.985

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
Q31	297.60	912.179	.646	.985
Q32	297.60	914.593	.506	.985
Q33	297.33	904.506	.700	.985
Q34	297.50	893.845	.809	.985
Q35	297.67	902.437	.774	.985
Q36	297.13	904.671	.808	.985
Q37	297.47	915.982	.495	.985
Q38	297.33	910.506	.599	.985
Q39	297.30	905.597	.664	.985
Q40	297.43	913.426	.554	.985
Q41	297.37	900.930	.744	.985
Q42	297.37	896.999	.784	.985
Q43	297.20	906.579	.752	.985
Q44	297.40	913.559	.602	.985
Q45	297.27	909.030	.624	.985
Q46	297.30	905.321	.732	.985
Q47	297.30	906.493	.776	.985
Q48	297.37	899.413	.843	.985
Q49	297.47	901.085	.727	.985
Q50	297.50	904.328	.665	.985
Q51	297.73	904.064	.736	.985
Q52	297.57	895.495	.808	.985
Q53	297.50	908.466	.612	.985
Q54	297.47	908.326	.655	.985
Q55	297.57	910.116	.677	.985
Q56	297.60	901.697	.798	.985
Q57	297.63	899.689	.814	.985
Q58	297.50	907.638	.695	.985
Q59	297.47	905.499	.733	.985
Q60	297.50	899.017	.742	.985

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
Q61	297.43	902.875	.722	.985
Q62	297.37	908.654	.662	.985
Q63	297.23	912.944	.568	.985
Q64	297.23	909.702	.664	.985
Q65	297.27	898.616	.775	.985
Q66	297.37	907.964	.622	.985
Q67	297.13	906.740	.677	.985
Q68	297.30	906.424	.702	.985
Q69	297.33	907.609	.679	.985
Q70	297.37	909.620	.634	.985

Reliability

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.985	70

ที่ ศธ 0520.203.2 /พิเศษ

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

11 กันยายน 2558

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร)

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ

ด้วย นางกิ่งแก้ว เพ็ญศิลา นักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำการค้นคว้าอิสระเรื่อง “การบริหารงานวิชาการโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร)” มีความประสงค์จะขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และครู เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ในกรณีนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดกรุณาแจ้งรองผู้อำนวยการโรงเรียน และครู ทราบ เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามให้แก่นักศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

งานธุรการ

โทรศัพท์ / โทรสาร 0 3421 9136

โรงเรียนที่เก็บข้อมูล

โรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร)

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง
การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร)

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามฉบับนี้ จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร)
2. ผู้ตอบแบบสอบถามฉบับนี้ จำนวน 30 ท่าน ได้แก่
 - 1) ผู้อำนวยการ จำนวน 1 ท่าน
 - 2) รองผู้อำนวยการหรือหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 1 ท่าน
 - 3) ครูปฏิบัติการสอน จำนวน 28 ท่าน
3. แบบสอบถามฉบับนี้มี 2 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร)

ผู้วิจัยใคร่ขอความกรุณาจากท่านได้โปรดให้ข้อมูลตามสภาพจริงที่ปรากฏในสถานศึกษาของท่านและตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ คำตอบที่ได้จากความคิดเห็นของท่านนั้นจะนำมาวิเคราะห์เป็นภาพรวมและจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการบริหารงานวิชาการ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์ด้วยดีจากทุก ๆ ท่าน ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

นางกิ่งแก้ว เฟื่องศิลา

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร)

.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ใน [] หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

ข้อที่	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	สำหรับผู้วิจัย
1	เพศ [] ชาย [] หญิง	[]
2	อายุ [] ต่ำกว่า 30 ปี [] 31 – 40 ปี [] 41 – 50 ปี [] 51 ปีขึ้นไป	[]
3	ระดับการศึกษา [] ต่ำกว่าปริญญาตรี [] ปริญญาตรี [] ปริญญาโท [] ปริญญาเอก [] อื่น ๆ (โปรดระบุ.....)	[]
4	ตำแหน่งหน้าที่ [] ผู้อำนวยการ [] รองผู้อำนวยการหรือหัวหน้าฝ่ายวิชาการ [] หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ [] ครูปฏิบัติการสอน	[]
5	ประสบการณ์ในการทำงาน [] ไม่เกิน 10 ปี [] 11 – 20 ปี [] 21 – 30 ปี [] 31 ปีขึ้นไป	[]

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร)

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับสภาพที่เป็นจริงตามความคิดเห็นของท่าน
โดยพิจารณาดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้							
 ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น							
1	วิเคราะห์กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาจัดทำขึ้น						[]
2	วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อกำหนดจุดเน้นที่ สถานศึกษาให้ความสำคัญ						[]
3	การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของ สถานศึกษาและชุมชนเพื่อเป็นข้อมูลจัดทำสาระ การเรียนรู้ท้องถิ่น						[]
4	การจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของ ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและท้องถิ่น						[]
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ							
5	การกำหนดแนวทางการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา						[]
6	การกำหนดแนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้						[]
7	การกำหนดแนวทางการวัดผลประเมินผล และ การเทียบโอนผลการเรียน						[]

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
8	การกำหนดแนวทางการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา						[]
9	การกำหนดแนวทางการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา						[]
10	การกำหนดแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้						[]
3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา							
11	การจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้						[]
12	การจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกช่วงชั้น ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและพัฒนาคุณธรรมนำความรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง						[]
13	การใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน						[]
14	การจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้						[]
15	การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้						[]
4. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา							
16	การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน						[]
17	การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบหลักสูตรสถานศึกษา						[]
18	การจัดกระบวนการเรียนรู้ การสอนให้เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน						[]
19	การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาและรายงานผลต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา						[]

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับผู้ วิจัย
		5	4	3	2	1	
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้							
20	การจัดเนื้อหาสาระกิจกรรมสอดคล้องกับ ความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึง ความแตกต่างระหว่างบุคคล						[]
21	การฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการเผชิญ สถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อ ป้องกันและแก้ไขปัญหา						[]
22	การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง						[]
23	การจัดการเรียนการสอน โดยบูรณาการสาระ ความรู้ต่าง ๆ รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยม ที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกกลุ่ม สาระการเรียนรู้						[]
6. การวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอน ผลการเรียน							
24	การกำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผล และประเมินผลของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับ นโยบายระดับประเทศ						[]
25	การจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตาม ระเบียบการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา						[]
26	การวัดผล ประเมินผล เทียบโอนประสบการณ์ และอนุมัติผลการเรียนถูกต้องตามระเบียบ						[]
27	การประเมินผลการเรียนทุกช่วงชั้น						[]
28	การจัดระบบสารสนเทศด้านการวัดและประเมินผล การเทียบโอนผลการเรียน						[]

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา							
29	การกำหนดนโยบายและแนวทางการใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้และกระบวนการทำงานของนักเรียน						[]
30	การพัฒนาครูและนักเรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นสำคัญในการเรียนรู้						[]
31	การพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการวิจัย						[]
32	การผสมผสานและบูรณาการความรู้อย่างหลากหลายเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้						[]
8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้							
33	การจัดให้มีแหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา						[]
34	การจัดระบบแหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้						[]
35	การจัดระบบข้อมูลแหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้						[]
36	การส่งเสริมให้ครูและนักเรียนใช้แหล่งการเรียนรู้เพื่อการศึกษาทั้งในและนอกสถานศึกษา						[]
9. การนิเทศการศึกษา							
37	การสร้างความตระหนักให้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจกระบวนการนิเทศภายในว่าเป็นกระบวนการทำงานร่วมกัน						[]
38	การจัดการนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพทั่วถึงและต่อเนื่องเป็นระบบ						[]

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
39	การจัดระบบนิเทศภายในสถานศึกษาให้เชื่อมโยงกับระบบนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา						[]
10. การแนะแนว							
40	การกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาที่มี การแนะแนวเป็นองค์ประกอบ						[]
41	การจัดระบบงานแนะแนวและดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของสถานศึกษาอย่างชัดเจน						[]
42	การสร้างความตระหนักให้ครูเห็นคุณค่า การแนะแนวและดูแลช่วยเหลือนักเรียน						[]
43	การดูแล กำกับ นิเทศติดตามและสนับสนุน การดำเนินงานแนะแนวและดูแลช่วยเหลือนักเรียน อย่างเป็นระบบ						[]
11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและ มาตรฐานการศึกษา							
44	การกำหนดมาตรฐานการศึกษาสถานศึกษาเพิ่มเติม ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติและ ความต้องการของชุมชน						[]
45	การจัดระบบบริการและสารสนเทศ โดย จัดโครงสร้างการบริหารให้เอื้อต่อการพัฒนา ระบบประกันคุณภาพภายใน						[]
46	การจัดทำแผนสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพ การศึกษา						[]
47	การดำเนินการตามแผนพัฒนาสถานศึกษาโดยสร้าง ระบบการทำงานที่เข้มแข็งเน้นการมีส่วนร่วม						[]

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับผู้ วิจัย
		5	4	3	2	1	
48	การดำเนินการประเมินคุณภาพภายในตาม มาตรฐานที่กำหนดเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพ ภายนอก						[]
49	การจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี(SAR) ต่อหน่วยงานต้นสังกัดและเผยแพร่ต่อสาธารณชน						[]
12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็ง ทางวิชาการ							
50	การจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับบุคคล ครอบครัว องค์กร ชุมชน และสถาบันอื่น						[]
51	การส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดย การจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน						[]
52	การส่งเสริมให้ชุมชนจัดการศึกษาอบรม การแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร						[]
53	การเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ						[]
54	การสนับสนุนให้มีการพัฒนาชุมชนสอดคล้องกับ สภาพปัญหาและความต้องการ						[]
13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ							
55	การระดมทรัพยากร วิทยาการภายนอก และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการศึกษา						[]
56	การให้บริการด้านวิชาการที่สามารถเชื่อมโยง หรือแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับแหล่งวิชาการ ในที่อื่น ๆ						[]
57	การจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรม การสร้างความสัมพันธ์อันดี						[]

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับผู้ วิจัย
		5	4	3	2	1	
14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา							
58	การจัดให้มีการสร้างความรู้ความเข้าใจ การเพิ่ม ความพร้อมให้กับบุคคล ชุมชนและสถาบันสังคม อื่นที่ร่วมจัดการศึกษา						[]
59	การร่วมกับสถาบันอื่นจัดการศึกษาและใช้ ทรัพยากรร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน						[]
60	การส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ร่วมกันระหว่างสถานศึกษา สถาบันสังคมอื่น						[]
61	การส่งเสริมสนับสนุนให้สถาบันสังคมอื่น ได้รับความช่วยเหลือทางด้านวิชาการ ตามความเหมาะสมและจำเป็น						[]
15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้าน วิชาการของสถานศึกษา							
62	การศึกษาวิเคราะห์ระเบียบเพื่อจัดทำระเบียบและ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการของสถานศึกษา						[]
63	การนำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการ ของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติ						[]
64	การตรวจสอบและประเมินผลระเบียบและ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการของสถานศึกษา ไปปรับปรุงให้เหมาะสม						[]
16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา							
65	การศึกษาวิเคราะห์ คัดเลือกหนังสือเรียนที่มี คุณภาพ สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา						[]
66	การจัดทำหนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ แบบฝึกหัด ใบความรู้ เพื่อใช้ประกอบการเรียน การสอน						[]

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
67	การตรวจและพิจารณาคุณภาพหนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ แบบฝึกหัดเพื่อใช้ ประกอบการเรียนการสอน						[]
17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา							
68	การร่วมกันกำหนดนโยบาย วางแผนในเรื่อง การจัดการและพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยี เพื่อการศึกษาของสถานศึกษา						[]
69	การพัฒนาบุคลากรในการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยี ทางการศึกษาโดยจัดตั้งเครือข่ายทางวิชาการเพื่อ เป็นแหล่งเรียนรู้						[]
70	การนิเทศ ติดตามและประเมินผลบุคลากร ในการจัดการ ผลิตใช้ และพัฒนาสื่อเทคโนโลยี ทางการศึกษา						[]

แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (focus group discussion)

แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร)

1. ท่านคิดว่าควรมีแนวทางดำเนินการการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและท้องถิ่นอย่างไร

.....

.....

2. ท่านคิดว่าควรมีแนวทางการกำหนดแนวทางการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนอย่างไร

.....

.....

3. ท่านคิดว่าควรมีแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ได้อย่างไร

.....

.....

4. ท่านคิดว่าควรมีแนวทางในการดำเนินการให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความสำคัญเห็นชอบหลักสูตรสถานศึกษาอย่างไร

.....

.....

5. ท่านคิดว่าควรมีแนวทางในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาของผู้เรียนอย่างไร

.....

.....

6. ท่านคิดว่าควรมีแนวทางการจัดระบบสารสนเทศด้านกรวัดและประเมินผล การเทียบโอนผลการเรียนอย่างไร

.....

.....

7. ท่านคิดว่าควรมีแนวทางการพัฒนาครูและนักเรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นสำคัญในการเรียนรู้และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการวิจัยอย่างไร

.....

.....

8. ท่านคิดว่าควรมีแนวทางการจัดระบบข้อมูลแหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ได้อย่างไร

.....

.....

9. ท่านคิดว่าควรมีแนวทางการจัดระบบนิเทศภายในสถานศึกษาให้เชื่อมโยงกับระบบนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอย่างไร

.....

.....

10. ท่านคิดว่าควรมีแนวทางการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาที่มีการแนะแนวเป็นองค์ประกอบอย่างไร

.....

.....

11. ท่านคิดว่าควรมีแนวทางดำเนินการจัดทำแผนสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษาอย่างไร

.....

.....

12. ท่านคิดว่าควรมีแนวทางในการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชนอย่างไร

.....

.....

13. ท่านคิดว่าควรมีแนวทางการให้บริการด้านวิชาการที่สามารถเชื่อมโยงหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับแหล่งวิชาการในที่อื่น ๆ อย่างไร

.....

.....

14. ท่านคิดว่าควรมีแนวทางในการส่งเสริมสนับสนุนให้สถาบันสังคมอื่น ได้รับความช่วยเหลือทางด้านวิชาการตามความเหมาะสมและจำเป็นอย่างไร

.....

.....

15. ท่านคิดว่าควรมีแนวทางการศึกษาวิเคราะห์ระเบียบเพื่อจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการของสถานศึกษาอย่างไร

.....

.....

16. ท่านคิดว่าควรมีแนวทางดำเนินการตรวจและพิจารณาคุณภาพหนังสือเรียน หนังสือประสบการณ์ แบบฝึกหัด เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนอย่างไร

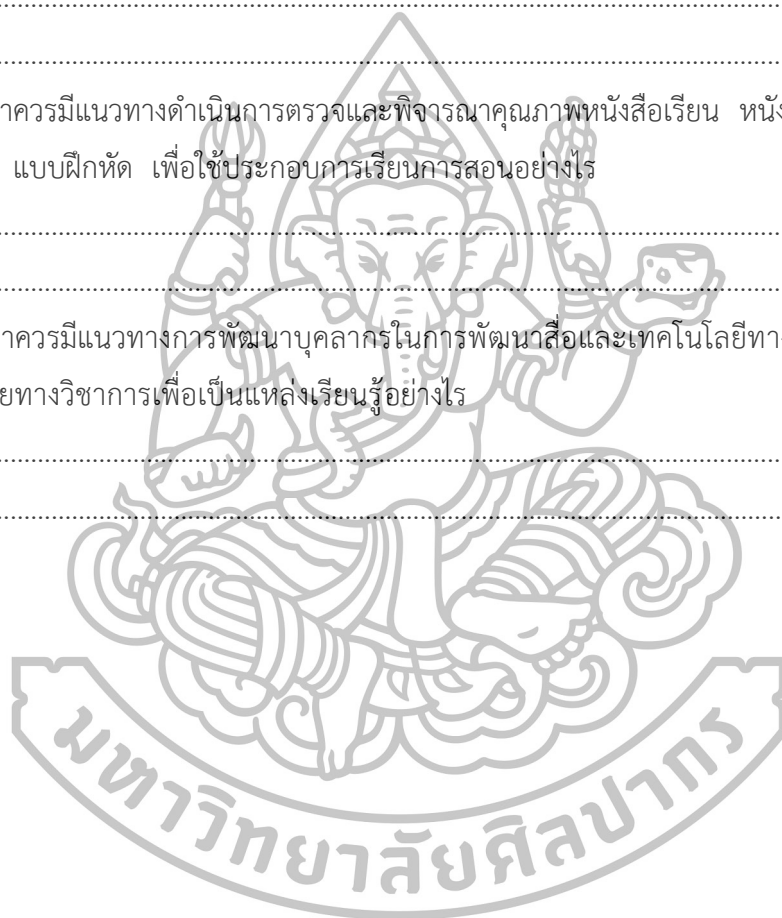
.....

.....

17. ท่านคิดว่าควรมีแนวทางการพัฒนาบุคลากรในการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาโดยจัดตั้งเครือข่ายทางวิชาการเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ได้อย่างไร

.....

.....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อสกุล	นางกิ่งแก้ว เฟื่องศิลา
ที่อยู่	107/1 หมู่ 10 ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม 73000 e-mail : fish2484@gmail.com โทรศัพท์ 081-8566962
ที่ทำงาน	โรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม 73000 โทรศัพท์ 034-387157
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2533	สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนราชินีบูรณะ
พ.ศ.2537	สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย วิทยาลัยครูนครปฐม
พ.ศ.2555	ศึกษาต่อระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ.2537	อาจารย์ 1 โรงเรียนวัดราษฎร์สามัคคี ตำบลบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม
พ.ศ.2540	อาจารย์ 1 โรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ(ศรีวิทยากร) ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม
พ.ศ.2547	อาจารย์ 2 โรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ(ศรีวิทยากร) ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม
พ.ศ.2549	ครู ชำนาญการ โรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ(ศรีวิทยากร) ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม
ปัจจุบัน	ครู ชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ(ศรีวิทยากร) ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม